

ПЕТРО КІНДРАТ

УКРАЇНСЬКИЙ БАПТИСТСЬКИЙ РУХ У КАНАДІ

СПОГАДИ
ПРО
ПІОНЕРСЬКУ
ДУХОВНУ
ПРАЦЮ
В КАНАДІ

UKRAINIAN BAPTIST MOVEMENT IN CANADA

— by the —

Rev. Peter Kindrat

Published by “Doroha Prawdy”
(Ukrainian)

ПЕТРО КІНДРАТ

Український Баптистський Рух у Канаді

Спогади про пionерську духовну працю в Канаді

**Накладом
Християнського Видавництва "Дорога Правди"**

Вінніпег — 1972 — Торонто

ВИДАВНИЦТВО “ДОРОГА ПРАВДИ” Ч. 48

Обгортка мистця М. Окопного

Printed in Canada
by Popular Printers, 787 Toronto St., Winnipeg, Man.

ЦЮ СКРОМНУ ПРАЦЮ ПРИСВЯЧУЮ НОСІЯМ СВЯТОЇ
ЄВАНГЕЛІЇ В КАНАДІ ТА ВСІМ УКРАЇНСЬКИМ
СТРАДНИКАМ ЗА ВІРУ, РАЗ ДАРОВАНУ
СВЯТИМ

Автор

ПРОПОВІДНИК ПЕТРО КІНДРАТ,

довголітній Генеральний Секретар Українського Єв.-Баптистського
Об'єднання Канади та Президент УЄБО Канади, Автор цієї праці

У 80-ЛІТТЯ АВТОРА

(Замість передмови)

Із появою цього історичного нарису діла Божого в Канаді, його Авторові, пасторові Петрові Кіндратові, сповниться 80 років творчого життя. Це справді великий ювілей і для самого Автора і для всього євангельсько-баптистського Братства на Північно-Американському континенті. Тому мені дуже приємно замість передмови до цього твору познайомити наших читачів із Автором, з його життям, діяльністю та заслугами перед Господом і українською громадою в Канаді. Для мене, особисто, пастор Петро Кіндрат — це символ запалу, невтомної праці та великої посвяти.

Хоч за своєю вдачею він дуже скромний, але надто відкритий, велими щирий, і тому його духовна культура робить колосальний вплив на тих, хто має спілкування з ним, а його глибока віра надає ефекту його словам. Українська громада в Канаді знає пастора Кіндрата, як видатного євангельського діяча, а українські баптисти Канади не тільки люблять свого піонера, але завжди чинно підтримували його багатогранну працю, яка і народила український баптизм у Канаді і принесла великі овочі на ланах української ниви в Христовому Виноградникові вільної Канади.

Цього року припадає якраз шістдесят років від дня навернення до Господа пастора Петра Кіндрата і віруючі всієї Канади прийняли рішення відзначити цей ювілей свого заслуженого Брата на Всеканадійському З'їздові, який відбудеться в Вінніпегу в днях 14-16 липня, а Укр. Євангельсько-Баптистське Об'єднання Канади — видати його історичний нарис. Ця нагода дає можливість дещо сказати про життя й діяльність Достойного Автора.

Шукання в юнацтві

Народився пастор Петро Кіндрат дня 15-го листопада 1892 року в селі Чемеринці біля Львова в родині Івана та Саломеї Кіндратів. Із ним народилася радість родинна і турботи за щастя сина-Петра. При найкращих

зусиллях і бажаннях обставини життя не дозволяли батькам дати своєму синові те, чого вони так дуже бажали — щастя, забезпечення, освіту. Але любов тата й мами велика... Вони наполегливо пробували перемогти жорстоку дійсність життя і вивести сина "в люди". Боротьба ця виявилася затяжка і доля не всміхнулася: мати Петруся не витримує тягару життя і лишає сина сиротою тоді, як йому було тільки п'ятнадцять років. Сирота-Петрусь, залишений на власні сили, без материнського напучування, робить перші кроки в життя і його юний розум починає наводити його на думку, що муєтись бути десь краще життя, кращий світ, в якому вільніше могла б жити людина. У наслідку цих міркувань він приймає рішення залишити своє рідне село, своїх юних друзів, стару хату із солом'яною стріхою, та сміливо йти "світ за очі", шукати волі-долі. 1910 року 19-літній юнак, Петро Кіндрат, причалює до берегів країни кленового листка — Канади з надією знайти краще життя, за яким тужить його юна душа...

У Новому світі

Не маючи ще докладно виробленого світогляду, не маючи особливого досвіду життя, молодий Петро Кіндрат захоплюється тут "вітром усіх наук", а особливо порожніми соціалістичними гаслами про "рівність", "братьство народів", "владу пролетаріату". Але впарі з цим шляхетна душа юнака-Петра знає й вартість науки і він приймає рішення доповнити те, чого не міг він здобути у своєму рідному селі — Чемеринці, наполегливо займається самоосвітою, читає книжки, йде до школи, а опісля вчаща до МекМастер університету і поступово в нього починають вироблятися ґрунтовніші погляди на життя, на соціальні проблеми, його очі відкриваються і молодий освічений український емігрант починає бачити, що соціалізм, як матеріалістична філософія, не спроможний розв'язати та задоволити потреб людини — духової істоти — і за своюю природою ідеалістична душа юнака-Петра не тільки не знаходить задоволення у марксизмі, але глибоко розчаровується в ньому, як у порожній теорії, яка ще ніколи в історії людства нікого не ощасливила, не принесла нікому ніякого добра, а навпаки — завжди приносila бунти, пролиття невинної крові, матеріальні злідні, катаржну працю без винагороди, руїну, горе, диктатуру та рабство. І тоді в душі молодого Петра зроджується та розвивається ненависть

до матеріалістичних доктрин, які прикриваються порожньою наміткою "соціальної справедливості". Він починає шукати кращого життя, кращих ідей, його глибокий розум наводить на думку шукання вищого добра, правдивого щастя. Він підсвідомо його відчуває, його душа зідає до Бога, Якого тоді, як колись і грецькі філософі (Дії 17:23), він ще не знав.

При кінці 1912 року в Торонті молодий Петро Кіндрат натрапляє на віруючих-баптистів, зустрічається з відомим проповідником Євангелії Христової — Іваном Колесником, і Слово Боже торкається його серця і він приймає Ісуса Христа до свого серця, як свого особистого Спасителя та стається новим творивом у Христі Ісусі. Цього моменту я не беруся описувати; не знаю, чи зможе його описати й сам наш Ювілят, — його можна тільки пережити душою. Це момент, коли душа людини сднається з Богом, це — чудо відродження. Цей саме момент дав Канаді та всьому українському баптистському Рухові пастора Петра Кіндрата!

Петро Кіндрат — місіонер Канади

Від часу навернення й аж дотепер пастор Петро Кіндрат невтомно працював для Господа. Ви назвіте котре будь місце великої Канади і брат Петро Кіндрат там був, проповідував Євангелію, благовістив Слово Боже. Довелося йому й не раз постраждати за Христа, за Євангелію, але праця його не була марнотною, — вона завжди приносила благословенні духовні жнива, великий урожай духовний.

У наслідку праці нашого достойного Ювілята в Канаді постало багато євангельсько-баптистських Церков, місійних станиць, побудовано чимало молитовних домів і підтримувано діло Боже по цілому світові. Дуже можливо, що коли б не було брата Петра Кіндрата, не було б у Канаді й Українського Євангельсько-Баптистського Руху, не було б наших Об'єднань і інших ділянок праці. Пастор Петро Кіндрат — це батько українського Баптизму в Канаді! Але через свою скромність він найменше про це згадує в своїй праці, бо своїм життям він завжди прославляв тільки Того, Хто найбільше достойний слави, — Бога.

Він був основоположником української баптистської преси в Канаді, він був редактором "Християнського Вісника" аж до часу, коли він передав ці обов'язки пись-

менникові Михайлові Подворнякові, він був і президентом Західного і Всеукраїнського (президентом останнього є ще й тепер) Об'єднань, він був довгі роки президентом Всеукраїнського Братства у світовому маштабі, і тепер пастор Петро Кіндрат у 80-ті роки свого плодотворчого життя нагородив наше Братство Канади своєю історичною розвідкою про український Баптизм. Яка творча Людина — Петро Кіндрат! І тепер видавництво "Дорога Правди" щасливе доручити своїм читачам цей твір нашого Ювілята та в іменні всіх дітей Божих привітати його та побажати йому від душі "Многая літа!"

Олекса Гарбузюк

СЛОВО ВІД АВТОРА

Маю велику пошану до наших піонерів на полі проповіді Євангелії, яким присвячую цю мою скромну працю, як спогад про тих, що працювали передо мною і разом зо мною пізніше змагалися з великою вірою і посвятою, несучи світло Євангелії нашому українському народові, і яких Господь знайшов вірними до кінця їхнього життя.

Вони не рахувалися з часом, здоров'ям, ні з матеріальними недостатками, бо вони полюбили були Христа Спасителя більше, ніж себе і свої родини, положивши все своє найкраще на жертівник Євангелії Христової.

**
*

A WORD FROM THE AUTHOR

I am pleased to dedicate this modest work of mine to the pioneers who have struggled with much perseverance and great faith to deliver the light the Gospel of Christ to the vast numbers of newcomers to Canada who are of Ukrainian nationality.

These men with great devotion under diverse circumstances gave their lives and their all for the cause of the Kingdom of God and have been found faithful to the end.

In this work I am including pioneers and saintly men of the Baptist Union of Western Canada and of the Ontario and Quebec Baptist Conventions who stood by and upheld those who went forth blazing the trails with the torch of the Gospel.

I

ПЕРЕДНЕ СЛОВО

Вважаю за потрібне на вступі згадати дещо про релігійні звичаї українського народу з дохристиянської доби, а також і з часів християнства, про що довідуємося з переказів і численних історичних праць.

Поганство. З давніх-давен наш народ визначається своїм наполегливим шуканням Бога. І зовсім не диво, що за часів поганства, коли він ще не знав об'явлення живого Бога, Творця всесвіту, він собі сам робив божків-ідолів і вклонявся їм. Найвизначнішими його ідолами були: Перун, Велес, Хорс, Дажбог, Стрибог, Юрай та багато інших. Останній у поган правив бога весни. І по ньому залишилась із поганських часів приказка: "Юрай по полі ходить, хліб і жито родить".

Християнство. Християнство прийшло в Україну в другій половині Х століття з Греції. Солунські місіонери Кирило і Мефодій багато прислужилися до християнізації слов'ян. Знаючи болгарську мову, вони легко могли порозумітися з нашими предками, щоб їм зашептити Христову віру. 15-го липня 988 року в Києві, столиці України, запроваджено християнство в православному обряді й визнано його офіційним актом за державну релігію.

В Україну християнство прийшло з грубою домішкою римського поганства та грецьких народніх звичаїв. А тому воно відрізнялося від християнства апостольських часів. Хоч і запровадження християнства в Україні було в Божому проведенні, то все ж таки з боку влади того часу воно мало мотиви політичні, а то й особисті інтереси самого князя Володимира Великого. Але так чи інакше, проте світло Христової правди ясно засяяло в Україні й принесло великі добродійні зміни в народі.

Відомо, що князь Володимир наказав примусово хрестити киян, а ті, що виявляли якийбудь спротив, були суворо покарані, а їхнє майно було спалене. У Новгороді хрещення було полите кров'ю, про що й приповістка склалася за новгородців: "Путята (тисяцький) хрестив їх мечем, а Добриня (посадник) — огнем". Цих двох

були головними оборонцями нової православної віри, яким було доручено виконувати призначені карі над тими, що ставили спротив новій вірі.

Розуміється, в народі не було належного підготовлення до прийняття християнства, не було доловлено старань, щоб людей навернути до Бога живого від ідолів, щоб вони пережили відродження, нове життя в Христі Ісусі, а тоді вже приймали хрещення. Релігійні справи виконувалися з наказу влади. Потрібно було тільки офіційно зректися поганського вірування та поклоніння поганським божкам. Самий же факт хрещення в якийсь магічний спосіб мав із поган зробити християн, що, натурально, неможливе без праці Святого Духа в серці людини.

Після хрещення киян у Дніпрі, статую ідола Перуна конем затягнули до Дніпра й вкинули у воду. Але не бракувало несвідомих новопохрещених киян, які бігли за течією ріки, плакали за своїм старим божком, витягнули його з води і крадькома йому поклонялися. Тому то ідолопоклонство в різних формах в Україні залишилося надалі.

ІІ

РЕФОРМАЦІЯ

В XVI столітті реформаційний рух пробудив був західню Європу. Він докотився через Чехію й Польщу в західну Україну. Постало духовне пробудження. В Галичині засновано було біля 30 євангельських громад, на Підляшші — біля 20 громад, на Волині — біля 22 громад, а на Поділлі — біля 8 громад. Той реформаційний рух носив лютеранський характер.

Згадані громади знаходилися в таких місцях: Бахоць, Бережани, Чудець, Гвоздець, Гнайниця, Гочів, Дилягова, Дорогой, Дубецько, Бучач, Жовква, Жолин, Заршин, Кошиці, Коросно Руське, Куропатники, Кусениці, Литвинів, Ліско, Львів, Ланут, Поморяни, Явірник, Риманів, Яблонів, Яцимир, Лісний (Гай), Дубляни, Дуліби, Зборів, Ховотанець...

На Холмському Побужжі: Бонча, Гвоздів, Горжалів, Голубець (Голуб'є), Житанець, Жулин, Зданів, Зміївці, Краснобрід, Криниця, Крилів, Круп'є Ожеховське, Лашів (Лип'є), Перемислів, Пустотва, Рейовець, Ріплин, Свидниця, Туробин, Ургуськ, Замостя, Хланів, Щебришин та ін.

На берестейському Побужжі: Берестя, Біла, Венгрів, Городище, Докудів, Заблудів, Морди, Найдорф, Нурець, Орля, Русків, Сураж та Ямно.

На Волині: Бабин, Березка, Берестечко, Водиради, Галичани, Гоща Гойських, Дорогостай, Заслав, Іваничі, Киселин, Корець, Лабунь, Ляхівці, Мартинів, Острог, Рафалівка, Собішин, Староконстантинів, Тихоміль, Шпанів біля Рівного, Щенятів, Янівці.

На Поділлі: Кам'янець, Межибіж, Панівці, Сatanів, Хмельник та Язловець.

На Брацлавщині й Київщині: Вінниця, Козаровичі, Ліщин, Лосічин, Ушомир, Черняхів і Шершні.

Декотрі звідомлення твердять, що той реформаційний рух не запустив був глибоко коріння, бо то була тільки поверхова реформа церковних обрядів і догматів, але там бракувало дійсного духовного відродження. Також той рух захопив був головно свідомішу верству народу, — землевласників, а селянству-простолюдю, що

здебільшого тоді не вміло читати, ідеї реформації були мало доступні. А до того ще влада та державна церква не сприяли поширенню реформації.

Духовний голод в Україні. В 1820 р., за згодою православного Синоду, в Петербурзі випущено Новий Заповіт російською мовою, що став доступним для загалу. Продавали його по 5 рублів за примірника. Побожні люди в Україні набували собі цю Святу Книгу й читали її з глибокою пошаною. Тоді почали народові відкриватися очі. Він порівнював навчання своїх духовних провідників із науковою Христом в Євангелії і побачив, що їхні священики дуже далеко відійшли від Христової науки. Деякі люди переставали відвідувати православну церкву, а почали збиратися по хатах і читати Євангелію, яка їх відроджувала до нового життя. Церква ж, за допомогою влади, почала переслідувати тих, що не приходили до церкви й не сповідалися перед Великоднем.

В ту пору почали відбуватися зібрання різних угруповань людей, що залишили православну церкву та сходилися на свої зібрання згідно із своїми поглядами. Між ними поставали їхні провідники.

Народ горнувся до Христової науки. Євангелію він ставив вище різних людських обрядів та переказів. Христів наказ: "Ідіть по цілому світові та всьому створенню Євангелію проповідуйте! Хто увірює й охреститься, — буде спасений...", захоплював серця й душі людей. Після особистої віри й навернення до Христа, дорослі люди почали приймати хрещення. Постав могутній рух євангельських християн баптистів (охрещених за вірою). Посторонні накинули цьому рухові кличку: штундисти.

Таким чином на тлі завмираючої православної церкви поставали в Україні протестантські громади. Вони були тими бруньками, що свідчили про прихід весни. Вони промовисто говорили, що наспіла весна духовного пробудження православної та греко-католицької церков українського народу, який знаходився під ту пору в неволі фізично, морально і духовно. Народ ніс тяжке ярмо панщини, стогнав у неволі, а в той же самий час номінальна церква приборкувала його до дальнього перебування в рабстві. Світло ж Христової Євангелії щораз ясніше світило в народі й кликало до реформи церкви, до відродження, до нового народження, до навернення до Христа і Його науки.

Пробудження української інтелігенції. Наприкінці XVIII століття став був запалюватися вогонь духовного

відродження в Україні, а зокрема між письменниками та більш свідомими колами вищої верстви народу. Наведу декотрих знатніших осіб, які виявляли потребу реформи православної церкви, а також християнського відродження в народі: Теофан Прокопович, ректор Академії, його послідовник Григорій Сковорода, Іван Котляревський, Григорій Квітка, Тарас Шевченко, Микола Костомарів, Пантелеймон Куліш, княгиня Варвара Репніна та багато інших. Більшість з них були членами Кирило-Методіївського Братства, яке було постановило дати українському народові Святе Письмо його рідною мовою.

Пантелеймон Куліш

Пантелеймон Куліш, вернувшись з заслання, взявся за переклад Святого Письма. Щоб не попасти до рук ворогів за цю благословенну працю, він не раз мусів утікати за кордон. Був в Італії й там працював над перекладом Біблії. Потім повернувся в Україну, а пізніше виїхав до Галичини, де продовжував працю над перекладом.

В цій праці він мусів перебороти багато труднощів. Дуже дошкульно він відчув велику втрату, коли під час пожежі згоріла його хата в Україні, а в ній згорів увесь переклад Старого Заповіту та багато підручників, потрібних для перекладу. Ale це не зупинило його у великій праці. Він наново горливо взявся перекладати Слово Боже, що взяло йому декілька років наполегливої праці.

Розпочав він перекладати Біблію на українську мову 1860 року, а в 1880 р. вийшов був пробний Новий Заповіт. А пізніше побачила світ ціла Біблія, яку видало Британське й Закордонне Біблійне Товариство.

Він не міг довести до кінця перекладу Біблії через свою недугу. Так що йому й не судилося діждатися й побачити закінчену і видану свою працю. Закінчили ту працю його приятелі: д-р Іван Пулуй та Іван Нечуй-Левицький вже після смерті Куліша. І так ціла Біблія П. Куліша була надрукована у Відні 1903 року, і дісталася до рук українського народу за старанням добрих Кулішевих друзів та Брітанського й Закордонного Біблійного Товариства.

Іван Нечуй-Левицький

Майже всі тодішні українські письменники, за надхненням Григорія Сковороди, на чолі з Т. Шевченком та П. Кулішем, мріяли й діяли в напрямку реформи православної та уніяцько-католицької церков. Останню пізніше назвали греко-католицькою. (Але й ця назва була не до смаку Ватиканові, доки він не зробив її цілковито римо-католицькою. Ватикан домагався, щоб назвати її Православною Римо-Католицькою. Але на Другому Ватиканському Соборі престиж Римо-Католицької Церкви значно поменшав, бо свідомі єпископи і кардинали не італійського походження ставили питання, чому конче потрібно вживати латинської мови іншим народам, а не своєї рідної в богослуженнях...).

Погляди українських письменників і поетів на стан церков православної й католицької та їхнє змагання за дужове відродження українського народу.

Григорій Сковорода.

Не можна проминути великого філософа й християнина Григорія Сковороду, який своїм життям дбав про те, щоб наслідувати Ісуса Христа, як біблійний Еnoch, що ходив з Богом. Залюбки він співав пісню про трьох юнаків, що не вклонилися Навуходоносоровому ідолові, до чого цар їх змушував (Дан. 3). Навчався він в Україні і за кордоном. Великий вплив на нього зробили протестантські професори, які своїм відродженним християнським життям полонили його душу. Коли він був повернувшись в Україну, то православне духовенство дуже зацікавилося ним. Воно готове було наділити його високим становищем й покликало його на професорську катедру

Григорій Сковорода

в семінарії. Він же всюди пильно дбав, щоб зашептити молодим студентам чистого євангельського духа. Він не погоджувався з мертвою обрядовістю православної церкви й за те був декілька разів усунений з професорської катедри. Його запідозривали в сектантстві, а навіть і в еретицтві. Щоб зупинити сміливі ширення євангельської думки в народі, яка викликала духовне пробудження, шукання правди, то православне духовенство пропонувало Сковороді співпрацю з ним і воно обіцяло зробити його "стовпом храму Божого". На цю пропозицію Сковорода спокійно відповів:

"Ех, преподобні! Не хочу собою збільшувати стовп-потворення! Досить і вас, стовпів неотесаних, у храмі Господньому!... Ризо, ризо, як мало кого ти зробила преподобним, як багатьох зробила окаянними! Блаженний той, хто святість серця, цебто щастя своє заховає не в ризі, а у волі Божій".

Микола Костомарів

Про мету свого життя Сковорода сказав: "Я піклуюся про багатство духа, про той хліб і про одежду, без яких не можна ввійти до найпрекраснішого палацу небесного Жениха. Усі мої сили, все мое поривання я скерую туди. Але Ти бажаєш, щоб я виразніше виклав Тобі мою душу. Слухайно: я все залишаю і все покинув, і тільки одного хочу досягнути за все мое життя — це зрозуміти, що таке смерть Христа, й що означає Його воскресіння. Адже ж ніхто не може воскреснути з Христом, якщо передніше з Ним не вмре. Горе глупоті нації. Уявляємо, що тримаємо в руках Ковчег Священного Писання, коли можливо не знаємо, що таке хрещення або що таке Вечеря Господня. Якщо ці речі були зрозумілі на перший погляд, чи назвали б їх тайнствами?"

Сковорода написав "Сад Божествених пісень" і ба-

гато поезій. Любив він у піснях виливати свою любов до Бога і до свого народу.

“О, покинь, мій духу, села та міста,
Зійди ти до гір, де правда лиш свята!
Бо тиша та спокій вічно там живе,
То є край, що світло в нім з висот пливе.

Кинь земну журбу ти, діл всіх марноту,
І віддайся ти Христу.
Яковів Господь там сяє, як зоря,
Анголи там зрять лице свого царя”.

Можливо, Сковорода був тим другим кличем Божим до українського народу після апостолів Андрія й Пилипа, які проголошували вістку Євангелії нашим праобразам на побережжі Чорного моря та Дніпра.

Григорій Сковорода народився 3-го грудня 1722 року в селі Чернухах на Полтавщині. Помер 9-го листопада 1794 року в Пан Іванівці на Харківщині.

Освіту він здобув у Київській Академії, а також на Заході, де студіював і відвідав аж п'ять країн. Духовну освіту він одержав із Біблії, яку він студіював усє своє життя. Учителював 15 років в духовних школах, співав два роки в царській капелі, а 28 років провів мандрівним місіонером — проповідником Євангелії.

В звичайній одежі, з торбиною на плечах, в якій носив Біблію в її первісних мовах — гебреїський Старий Заповіт і грецький Новий Заповіт, він обходив села, хутори й міста і, як старозаповітні пророки, кликав народ залишати неправду та всяку темряву й навернутися до живого Бога. Цією працею він був зайнятий до останніх днів свого життя.

У дідича Андрія Ковалинського, свого послідовника, в Пан Іванівці, в садку він викопав собі могилу, в якій заповів його поховати, провів вечір з гостями, потім перебрався в чисту білизну й пішов на відпочинок, поклавши під голову Біблію і свої твори. Так він і помер, перейшов у потойбічний світ. За його бажанням на його надгробнику були вміщені такі слова: “Світ мене ловив, але не спіймав”.

Пантелеїмон Куліш так схарактеризував духовне життя в Україні:

Старі жиди буяли в синагогах,
Нові буяють по святих церквах,
І профанують розп'ятого Бога
В своїх ледачих, митарських ділах.

І завдають Йому новії рани,
І терніем новим Йому главу
Вінчають і мов чорні врані
Відаються в криваву плоть Йому.

Та не знущаються над Ним так много
Бо і "во дні великого поста",
Як в оний день, що з розп'ятого Бога
Створять собі воскреслого Христа.

Воскрес, воскрес! і раді, що не встане
За тридцять злотих проданий їм Бог,
Очима скорби й ярости не гляне
На святоносний і кощунний торг.

.....

О, Спасе, мучений спасенниками злими!
Покинь їм всі Твої храми і всі каплиці,
З жертвами пишними, наданнями царськими
І навіть лептою смиренної вдовиці.

Вселися в храм новий, в храм духа живо-
Що обіцяв єсиоздати на руїні, [творний,
Нехай почезне в нас жидівський торг тлет-
І віра праведна засяє на Вкраїні. [ворний

Я не палю по капищах кадила
І не чекаю від покійників чудес...

.....

Тарас Шевченко також досліджував релігійне життя та прийшов до такого висновку:

Кругом неправда і неволя,
Народ замучений мовчить,
А на апостольськім престолі
Чернець годований сидить,
Людською кровію торгує
І рай у найми віддає...

.....

Люди стогнуть у кайданах,
Немає з ким взятись,
Розкуватись одностайнє,
Односердно стати
За Євангеліє правди
За темній люди...

.....
І день іде, і ніч іде...
І, голову схопивши в руки,
Дивуєшся, чому не йде
Апостол правди і науки!?...

.....
Світе ясний,! Світе тихий
Світе вольний, несповитий!
Защо ж тебе, світе-брате,
В своїй добрій, теплій хаті
Оковано, омурано,
Премудрого одурено,
Багряницями закрито
І розп'тіем добито?...
Не добито! Стрепенися!
Ти над нами просвітися,
Просвітися!.. Будем, брате,
З багряниць онучі драти,
Люльки з кадил закуряти,
Явленнями піч топити,
Кропилами будем, брате,
Нову хату вимітати!

.....
Привітай же в своїй славі

Тарас Шевченко на засланиі

І мою үбогу
Лепту, думу немудрую
Про чеха святого,
Великого мученика,
Про славного Гуса!
Прийми, отче!

А я нишком
Богу помолюся,
Щоб усі Славяне стали
Добрими братами
І синами сонця правди,
І еретиками
Оттакими, як Констанський
Еретик великий!...
Мир мирові подарують
І славу вовіки!

.....

Тарас Шевченко, відвідуючи новгородські церкви, за-
писав у своєму щоденнику 1857 року таке:

"Ввійшов я до притвору і з перестраху спинився.
Мене перестрашило препогане чудо-диво, намальоване
на триаршинній дощі. Спочатку я думав, що це індій-
ський Ману чи Вишну заблукав до християнського капи-
ща — поласувати ладану та оливки. Хотів увійти до са-
мої церкви, коли двері відчнилися і вийшла пишно, ши-
ковно вбрана пані, вже не дуже свіжа, і звернулась до
намальованого чуда-дива, триці побожно й кокетно пе-
рехрестилася і вийшла. Мільйони подібних до неї без-
мисних зіпсованих ідолопоклонниць. Де ж християнство?
Де християни? Де безплотна ідея добра і чистоти? Скор-
ше в шинку, ніж у цих зогижених скотських капищах?"

Так він засуджує ідолопоклонство православної
церкви.

Крім цього він у щоденнику написав про храмове
свято Петра і Павла:

"Сьогодні святкуються пам'ять двох найбільших віс-
ників любові і згоди. Великий празник в християнсько-
му світі. А у нас колosalне п'янство з нагоди храму. Ой,
святі, великі апостоли. Коли б ви знали, як ми закаля-
кали, як скалічили проголошену вами просту прекрасну,
світлу істину. Ви напророчили лжеучителів і ваше про-
роцтво справдилось. В святе ім'я ваше, так звані учите-
лі вселенські побились, наче п'яні мужики, на Нікейсь-
кому вселенському соборі. В ім'я ваше римські папи
обертали кулею земною і в ім'я ваше заснували інквізи-

цію та жахливе автодафе. У ваше ім'я ми поклоняємось огидним суздалським ідолам і справляємо на честь вашу препогану вакханалію“.

Михайло Драгоманів.

З Швейцарії він писав до свого приятеля Павлика до Коломиї, який був прихильником евангельського руху, коли православна церква й уряд сильно переслідували українських "штундистів"-баптистів в Україні:

"Чи не порадити їм, селянам, справді закласти свого рода штунду. Нехай хоч трьох або чотирьох газдів заявлять урядові, що вони виходять з церкви уніяцької, і закладають собі нову церкву. А потім їх можна будезвести з англійськими баптистами, або навіть з німецькими баптистами. Постараюсь літом бути в Лондоні, а ще раніше через переписку знесьусь з ними".

Подібно М. Драгоманів і багато інших українських письменників та добродіїв виявляли своє палке бажання помогти нашому народові просвітитися евангельською науковою, бож у цьому була надія визволення, як політичного, так і духовного з тяжкої неволі й темряви гріха.

III

ПОЧАТКИ БАПТИЗМУ В УКРАЇНІ

З історичних джерел довідуюємось, що село Основа, Одеського повіту на Херсонщині, сталося розсадником Українського Баптизму (охрещених дорослих людей за їхньою вірою), що йому посторонні люди дали кличку: штундизм. Іван Онищенко, Михайло Ратушний та Гарасим Вітенко Балабан є тими постатями, через яких Бог об'явив євангельське відродження через віру в Господа Ісуса Христа. Іван Онищенко почав перейматися євангельськими поглядами приблизно з 1845 року, коли ходив на заробітки до німецьких колоністів до Миколаєва та довколишніх сіл.*)

Віруючі німці, з якими він познайомився під час праці, навчили його грамоти, а також і подбали наділити його Святым Письмом. Коли пізньої осені він повернувся до свого села Основи, до своєї родини, то він приніс з собою Євангелію, яку читав родині й сусідам, розповідаючи про Христа та спасіння через віру. Розповідав він також про побожне життя віруючих німців, з якими він познайомився. Сусіди дивувалися, що Іван Онищенко став грамотною людиною й прислухалися до того, що він їм читав із Євангелії.

Слово Боже знаходило місце в серцях слухачів, падало на добрий ґрунт і приносило рясні плоди покаяння, навернення та спасіння.

Вістка про це духовне пробудження дійшла до місцевого священика і до вищого проводу православної церкви, що Онищенко відвертає людей від церкви на штундистську віру. Духовництво напало на нього й загрозило засланням, якщо він буде поширювати нову віру. А дружину його священик намовив, щоб вона виреклася свого чоловіка через те, що він читає Євангелію, від чого, ніби зійшов з розуму. Тоді Онищенко був зму-

*) Д-р Л. Жабко-Потапович у своїй праці “Христове світло в Україні” подає, що “Прийняв Онищенко хрещення не пізніше, як восени 1852 року й на весні 1853 року охристив деяких своїх однодумців”.

Іван Рябошапка

шений відійти в затінок, а його місце перейняв його челядник Михайло Ратушний, який сміливо свідчив сусідам про Євангелію спасіння Божого.

Поміж двома згаданими пionерами панувала повна згода у співпраці поширення Євангелії. Іван Онищенко був заявив: "Господь дав мені світло, а Михайлові — розум" ...

Духовна й світська влада подбали таки розлучити І. Онищенка з його дружиною, так що він був примушений жити окремо в хатині на пасіці, і навіть зрідка від відувати зібрання, бо його місцо вартували вороги світла Євангелії.

Але світла Євангелії не можна загасити й Божої ро-

боти не можна спинити навіть найбільш завзятым ворогам. Згодом огонь евангельського руху охопив був майже всю Херсонщину, а потім перекинувся на Київщину до села Плоскої, Таращанського повіту, куди 1868 року принесли Євангелію Павло Цибульський та Йосип Тишкевич. Потім з села Плоскої вістка Євангелії завітала до сусіднього села Чаплинки, де за короткий час громада віруючих зросла до 368 членів. В Плосці евангельсько-баптистський рух був зменшився на деякий час, бо місцева влада на чолі з священиком үв'язнила носіїв Божого Слова — Павла Цибульського та Йосипа Тишкевича — і продовжувала робити великий тиск на віруючих. Але полум'я Божої правди щораз більше розпалювалося і ширилося на сусідні села й ясно світило тим, що сиділи в темряві.

Велике переслідування віруючих.

Слова апостола Павла були актуальними: "Бо вчинено вам за Христа добродійство, — не тільки вірувати в Нього, але й страждати за Нього" (Фил. 1: 29). Ширилася Євангелія, зростало число віруючих, більшали гро-

Михайлло Ратушний

Група віруючих в Любомирці, де народився Рябошапка — 1909 р.

мади, але разом із тим зростало жорстоке переслідування і муки за віру в Євангелію. Церковний провід разом із державною владою, на заклик місцевих священиків, взялися переводити слідства та допити всюди, де тільки проявлявся евангельський рух. Почалися масові арешти й ув'язнення багатьох віруючих. Свідомі люди, які навіть не належали до евангельського руху, були зворушенні нелюдським поступуванням священиків та влади, і вони почали писати прохання до найвищого уряду в обороні віруючих. Року 1883-го був виданий царський маніфест, через який сектанти одержали волю відбувати свої збори та провадити молитовні зібрання. То знову місцева влада придумала так звані адміністративні кари. Переслідування, хоч не в такій мірі, як раніше, але продовжувалося. Каравали віруючих і знущалися над ними різними способами. Роз'єднували родин, відбирали від бать-

ків дітей, конфіскували їхні маєтки. Віруючим було заборонено виїжджати зо своєї місцевості на заробітки, навіть не вільно було в означену пору виходити зо своєї власної хати. За порушення цієї заборони визначалася груба кара. Місцеві волосні старшини, соцькі та десятники разом з деякими священиками знущалися над віруючими, як тільки їм хотілось.

Методи знущання над віруючими.

Наприклад, віруючих з сіл Снігірівки та Антонівки, Василівського повіту, на Київщині, коли був найбільший мороз зимою, місцева влада вигнала в поле, — жінок, дітей і чоловіків. Там жінки фартухами, а чоловіки пілами кожухів мусіли переносити сніг з одного місця на друге без жодної мети і потреби. Тримали віруючих на полі від світанку до темної ночі, змушуючи їх голодом і холодом та нелюдськими знущаннями вернутися до православної церкви. Такі знущання продовжувалися багато днів. Вечорами, коли приганяли віруючих до села, то ставили їх рядками біля волосного будинку і змушували їх тримати витягнені голі руки так довго на морозі, аж вони заклякали. Багатьох віруючих повідморожували пальці і руки, терплячи дошкільні болі. А потім стражники з волосного будинку виносили горілку й починали нові знущання. Тримали мучеників за руки й голову і насильно заливали горілкою, або пхали до рота запалену цигарку. Назнущавшись над безборонними "штундистами"-баптистами, стражники самі випивали горілку, а порожні пляшки розбивали на головах віруючих.

По ночах до хат віруючих через вікна влітало каміння. Виломлювали двері, вривалися до хатів, розвалювали печі, били батьків на очах малих дітей. Віруючі жили під великим страхом. А літом заганяли віруючих до річки й довгі години тримали їх у воді. Також босих жінок гонили по кропиві та тернині. Напровесні по холодному болоті босих віруючих гнали до сусіднього села й назад, проходячи біля 50 верст денно. Але віруючі не падали на дусі. Вони були непереможні. Під час знущань вони співали духовні пісні, молилися і в Бога черпали силу, щоб залишитися Йому вірними аж до смерті. Під час жнив, коли треба було збирати з поля хліб, віруючих з самого ранку виганяли в поле і там заставляли їх носити землю з місця на місце, як це робили зимию із снігом. Увечорі пригонили додому. Віруючі по ночах мусіли збирати жнива. Дітей віруючих батьків не

приймали до школи, уважаючи їх за незаконних дітей. Померлих забороняли ховати на цвинтарі. А коли і вдається покійника похоронити, то противники вночі відкопували трупа й приносили з труною під поріг рідні.

Про вищеперелічені методи знущання над віруючими мені розповідав Андрій Дубовий, який особисто страждав за віру. Він про це яскраво змалював у своїй книжці "На батьківщині і на чужині", що вийшла в видавництві "Дорога Правди" року 1957-го.

Провідників і передових віруючих, за "вовчим білетом", висилали на багато років у Сибір, або в Середню Азію. Багато рядових братів загинуло в тюрях мученичною смертю. Багато віруючих залишали свої господарства й виїжджали на Кавказ та до інших місць, рятуючись від переслідування.

Коли б наш народ і духовенство православної церкви не грішили були проти світла Христової Євангелії, яке милосердний Бог був посилав українському й російському народам, не ставили спротиву духовному пробудженню, не гасили полум'я добра і волі, то пробуджений народ був би міцно став на фундамент Божої правди. Але, на превеликий жаль, так не сталося.

Під покривалом духовної темряви й соціальної нesправедливості родилося і виростало безбожництво, яке в тіні ідолопоклонства та мертвої обрядовості віками дозрівало. І прийшов час, що те безбожництво дозріло й обвалилося на голови тим, хто його сіяв і плекав.

Прийшла революція 1917 року, яка в основі потряслала державний устрій царської Росії. Кривавий большевизм розлив ріки крові. Настало випробування православної церкви. Її ж члени, яких вона немовлятами похрестила, а дорослих ладаном курила, — тепер вони свої храми руйнували, обертали їх в стайні або в різні склади. Різні "мощі" і "святых" викидали на сміття, а духовенство засилали в Сибір...

І там, де придушували світло Христової Євангелії, запанувала густа темрява безбожників, проти якої народ був безрадний, щоб ставити їй спротив. Замість білого царя, на троні сів червоний цар, який відібрав людям останню окрушину волі та потоптав усі права людини, продовжуючи переслідування віруючих, тільки ще в жорстокіший спосіб, аніж його попередник...

Кажуть, що Бог у Своїй безмежній доброті тричі навідував український народ вісткою Євангелії.

На світанку християнства, як припускають, апостоли

Андрій та Пилип проповідували Євангелію на побережжі Чорного моря, в Криму та Херсонщині. Також зберігся переказ, що апостол Андрій Дніпром досягнув аж до Києва, до гір, на яких побудоване місто.

Другий раз знову Бог навідав наш народ вісткою святої Євангелії через великого мужа Григорія Сковороду й українських письменників: Пантелеймона Куліша, Тараса Шевченка, Михайла Драгоманова та Кирило-Методіївське Братство.

Третій раз завітало світло Євангелії українському народові через євангельський рух штундистів-балтистів, яких імена записала історія, — через Івана Онищенка, Михайла Ратушного, Гарасима Балабана, Івана Рябошапку, Юхима Цимбала та інших, що були поєднані з тим великим рухом духовного відродження в другій половині XIX століття.

IV

УКРАЇНСЬКІ БАПТИСТИ В КАНАДІ ТА З'ЄДНАНИХ СТЕЙТАХ АМЕРИКИ

Був час, коли баптистські проповідники — Іван Рябошапка й Михайло Ратушний, — звернулися були до російської влади з проханням, щоб вона дозволила переслідуванням віруючим десь переселитися навіть в найгірші землі, але щоб бути разом, щоб ніхто ім не забороняв вірити, молитись і служити Богові згідно з їхнім сумлінням. Влада не звернула уваги на їхнє прохання. Віруючі молилися й чекали на Божу поміч.

Жиди, які жили по селях і містах України, бачили ті жорстокі переслідування віруючих людей, що їх посилювалася православна церква. Вони почали радити віруючим виїжджати до Америки, де є повна воля для кожної релігії, а також і з матеріальний добробут. Отож, Харитон Сабарович з Канівського повіту на Київщині, одержавши від знайомих жидів усі вказівки щодо подорожі, весною 1889 року вирушив в далеку й неизнану йому дорогу Переоборовши багато труднощів, він щастливо заїхав до Америки. Переконавшись, що тут справді велика свобода для віруючих людей, він негайно написав про це до своїх братів і сестер в Україну. Ця вістка близькавкою пронеслася поміж віруючими.

Незабаром зорганізувалася нова група на виїзд до Америки, також з Канівського повіту. Очолювали ту групу Іван Яковенко, Олекса Сич та інші. Вони щастливо прибули до Нью Йорку. Тут вони відшукали німецьких баптистів, яким розповіли про себе, а ті ними заопікувалися і помогли їм заїхати до стейтів Лузіяна та Кентукі, де вже був їхній брат у Христі Харитон Сабарович. Це була радісна й зворушлива зустріч на чужині.

Тут вони знайшли собі працю в фабриках. За 12 годин праці заробляли від 85 центів і до одного долара. Хоч і не великі то були заробітки, але вони тішилися й дякували Богові за волю, якою могли користатись. Ні-

Степан Нездолій, —

один з перших баптистських піонерів у Канаді. За віру був на засланні 10 літ. Із заслання приїхав до Канади

хто вже тут не вибивав їм вікон в хаті за віру в Бога, не забороняв молитися й збиратися на поклоніння Богові.

Згодом вони почали мріяти про стейт Норт Дакоту, бо цікавилися хліборобством, як в Україні. Забрало їм

доволі часу справити вози, понакривати їх брезентами, щоб забезпечити від вітру, дощу та спеки. І коли вже все було готове, вони рушили в далеку дорогу, яка забрала їм поверх два місяці часу, їй осілися таки в Норт Дакоті, недалеко від канадійського кордону, при містечку Гарвей. Тут вони зустріли німців, що походили з Херсонщини й говорили іхньою мовою. А ті відразу їх познайомили з трьома українцями, що тут жили. Це були Андрій Короп, Федір Миколаус та його рідний брат Олексій Миколаус. Останніх двох батьки колись утікли були від панцини з України до Румунії, а звідти дісталися до Америки. Можливо, в Україні вони називалися Миколаєнко, а тепер — Миколаус.

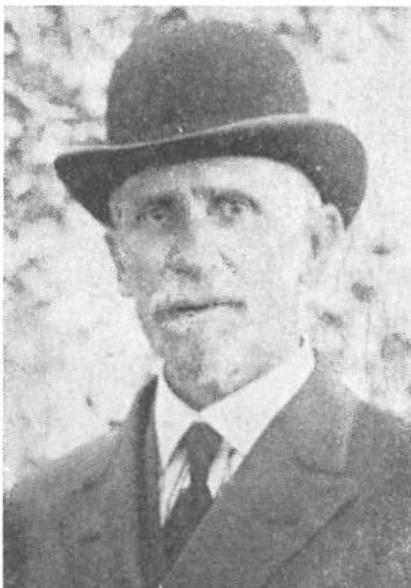
Миколауси заопікувалися новоприбулими. Вони розповіли їм про те, що в цій околиці є багато незайнятої землі, що за 10 долярів можна набути 160 акрів. Вони відразу позабирали собі участки землі й почали на ній забудовуватися. Повикопували землянки, понакривали сухою травою, а поверх того — дерниною. Це було восени. Засобів до життя мали дуже мало. І так їх застала зима. Докучав їм голод. Матері закривали віконця зем-

Перші українські “штундисти”, що приїхали до Норт Дакоти
Зліва направо: Іван Сипченко, Гаврило Кузенний, Іван Юхимів
і Юхим Сич

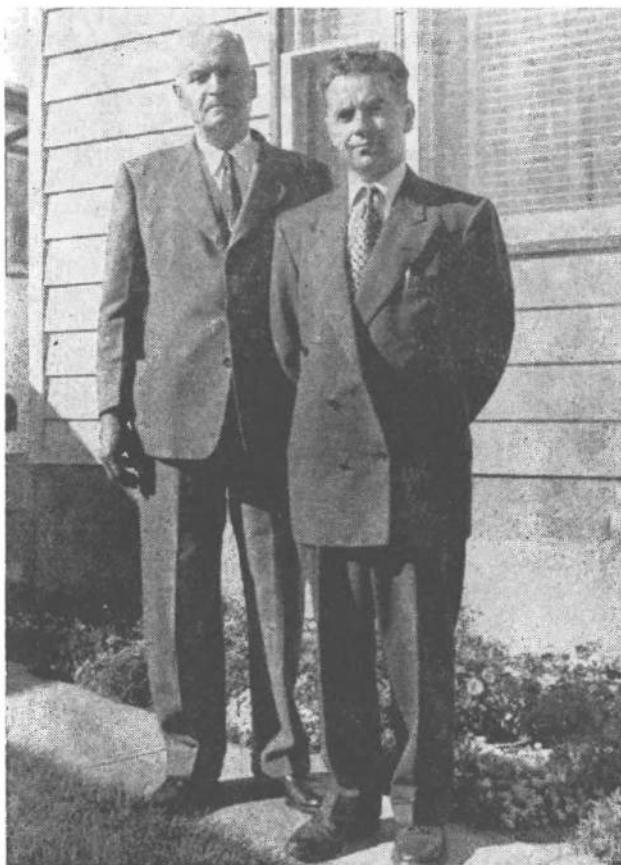
лянок подушками, щоб в темноті діти довше спали й не просили йти, бо не було що їм дати. Батьки щиро молилися, щоб Господь поміг їм у тій великій потребі, послав їжу.

Одного зимового дня до сусіднього містечка Балфор прибув віруючий кореспондент з Міннеаполісу, збиравчи новини для часописів. Тут в крамниці йому розповіли про нових поселенців та їхню біду. Кореспондент зацікавився ними, найняв підводу й поїхав із перекладачем побачити цих людей. Вони були дуже раді бачити гостей у своїх землянках. Розпитав він їх про все, що його цікавило, позаписував їхні прізвища, потішив їх добрим словом і вернувся до Міннеаполісу.

Олекса Миколаїв,
перший баптистський проповідник у Норт Дакоті

Коли він подав до преси свої спостереження про нових поселенців та їхню нужду, а також розповів по баптистських церквах, що це гнані й переслідувані за віру в Бога приїхали з Росії, то впродовж тижня залізницею прибуло для новопоселенців аж два вагони повнісеньких їжі, одягу, взуття. Було в них молоко, багато муки, печений хліб, цукор, різні консерви, м'ясо, кава, чай, бага-

Зліва направо Андрій Дубовий і М. Подворняк
А. Дубовий — автор книжки “На батьківщині і на чужині”

то одежі й взуття та всякої всячини потрібної в щоденному житті. Віруючі родини раділи й дякували Богові за Його опіку та за Його дітей, що так щедро їм допомогли в їхній потребі.

Я згадав про баптистських поселенців у Норт Дакоті трохи обширніше тому, що вони пізніше дуже багато прислужилися для Канади, скеровуючи багатьох братів з Київщини та з Кавказу до Канади. Згодом брати з Норт Дакоти влилися були в нашу працю в Західній Канаді.

ПРИБУТТЯ ПЕРШИХ УКРАЇНСЬКИХ БАПТИСТІВ ДО КНАДІ ДО МІСТА ВІННІПЕГУ В РОКАХ 1900-1905

Це були втікачі, якщо можна їх так назвати. Походили вони з Київщини та Кавказу. Іхали ж вони до Канади за вказівками тих перших поселенців, що прибули раніше до Америки. І тими першими поселенцями, що прибули до Вінніпегу, були: Теофіль Капустинський з родиною, Сильвестер Мужов, самотній, Ілля Коваль з родиною, Іластіон Гончаренко з родиною, Антін Котенко з родиною, Іван Білянівський з родиною, Василь Гоменюк з родиною, Андрій Лесик з родиною, Петро Мовченко з великою родиною (четири сини і дві дочки), Андрій Сервінський з родиною, Архип Липовий з родиною, Аврам Заболотний з родиною, Михайло Никифорів з родиною, Спиридон Осадчий з родиною, Іван Шакотько з дружиною, Григорій Козачок, самітний, Іван Марущак, самітний, Василь Бубис з дружиною, Іван Мижаровський з родиною, Іван Грох з родиною, Андрій Конотопенко з дружиною, Андрій Твардовський з родиною, Хома Твардовський з дружиною, вдова-маті Богдашевська з трьома синами, Андрій Фесенко з родиною, Василь Павлов, самітний та багато інших, які не зупинялися на довше в місті Вінніпегу, а тому їхніх прізвищ не можна віднайти. Всі вищезгадані особи прибули до Вінніпегу між 1900-1905 роками.

Іхні початки в Канаді були дуже тяжкі. Заробітків було мало, і грошей мало хто привіз з собою, щоб було за що родину утримати. Коли хто й мав більше грошей, то випозичив тим, що не мали з чим виказатися перед еміграційним бюром, яке вимагало певну суму готівки, коли емігранти висідали з пароплаву на канадійську землю. Чоловіки з пилками та козлами ходили попід хатами й різали дрова, кому було потрібно, заробляючи від 1.25 до 1.50 дол. за день праці. Літом працювали біля будови каналів та вулиць в місті. За 10 годин праці заробляли 1.50 до 1.75 долярів.

ПЕРША УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА БАПТИСТІВ У ВІННІПЕГУ

Перші зібрання відбувалися в приватних хатах Теофіла Капустинського та Василя Бубиса на вулицях Гров та Барбер у Вінніпегу. Першу Українську Баптистську Громаду тут зорганізували 1903 року. Брат Іван Шакотько був вибраний пресвітером громади, брати Ва-

силь Бубис і Михайло Никифорів — за дияконів. Ця перша громада нараховувала біля 25 членів, а ще більше симпатиків, що разом з ними прибули з України.

Згодом про цю громаду довідалися англомовні баптисти, які вже мали свою церкву під назвою: Перша Бап-

Теофіл Капустинський, —
один з перших баптистських піонерів, що прибув до Канади

Перша Українська Балтистська Церква у Вінніпегу

тистська Церква у Вінніпегу. Диякон цієї церкви, Чарлі Гілтон, добре володів російською мовою, бо він біля 20 років працював у Росії інженером в різних копальннях та папірових фабриках. Там він свій вільний час присвячував для поширення Святого Письма та духовної літератури поміж робітниками та інтелігенцією.

Християнська діяльність Гільтона в Росії донеслася до самого Синоду православної церкви, який дуже занепокоївся. За розповсюдження сектантства в самому Петрограді, Синод постановив депортувати Гільтону з Росії. Справа дійшла була до самого царя Миколи, який запросив Гільтону до себе і мав з ними розмову. Після того цар заступився за Гілтона і його не вислали з Росії. Гілтон і далі продовжував виконувати свій християнський обов'язок — розповсюджував Святе Письмо. Синод знову оскаржив Гілтона за поширення Слова Божого й викликав його на суд. Гілтон знову звернувся до царя по захист. Цар прийняв його до свого палацу, висловив йому своє співчуття, але під натиском Синоду не міг стримати його депортації. Так що Ч. Гілтон разом із своєю родиною виїхав до Канади.

Року 1919-го я мав великий привілей і радість зустрінутися з його сином д-ром Гілтоном, який був головним директором агрономічного відділу в парламенті в Оттаві. Ця зустріч була випадкова. Тоді він мені багато розповів про своїх батьків, всю їхню родину та їхнє перебування в Росії, а також і поселення в Канаді.

Отже, його батько Ч. Гілтон, як глибоковіруюча лю-

дина, дуже багато спричинився щодо організації новоприбулих поселенців-баптистів, а також і став посередником між ними та англомовними баптистами. За його посередництвом наші брати одержували моральну й матеріальну допомогу.

За його рекомендацією рукопокладено в проповідники брата Івана Шакотька та Микиту Кривецького. Ця урочистість відбулася 11-го травня 1905 року в Першій Баптистській (англомовній) Церкві в Вінніпегу. Гілтон бачив велику потребу духовної праці поміж українським народом, що поселився в Канаді, а тому й подбав, щоб були рукоположені проповідники, які могли б ту працю проводити, очолювати й розбудовувати її, поширюючи Євангелію.

Іван Шакотько, —
перший пресвітер Укр. Баптистської Церкви у Вінніпегу

Громада баптистів у Вінніпегу зростала. Новоприбулі віруючі з України та новонавернені наші люди збільшували число членів громади.

Розпорощення по Канаді.

Майже всі віруючі, що прибули з України, були вдома хліборобами. І тут вони бажали продовжувати своє зайняття. Знаючи, що уряд наділяє садиби (гомстеди)

за 10 доларів 160 акрів лісу чи степу, вони почали виїжджати з Вінніпегу в різні сторони, шукаючи собі найкращої землі. Поселювалися далі на захід в провінціях Саскачеван та Альберті.

З бігом часу на нових місцях поселення дозріла потреба поширювати Євангелію. Брати почали писати до Вінніпегу, щоб їм помогли в цій великій праці. Зокрема просили, щоб бр. Іван Шакотько відвідував їх та в різних місцях служив Словом Божим.

40-ліття Укр. Баптистської Церкви у Вінніпегу

Тоді брат І. Шакотько, порозумівшись з церквою, повідомив про цю потребу добродія Гілтона, який цю важливу справу передав своїй церкві. Так що справа духовної праці поміж нашим народом потім була поставлена на річній Конференції Баптистського Союзу Західної Канади, яка, розглянувши прохання наших братів, призначила певну суму грошей на місяйну працю між українським народом. Призначено брата І. Шакотька, щоб поїхав і на місцях розглянув положення й можливості духовної праці в західніх провінціях. Згодом вислано бр. Василя Бубиса в Альберту, а Хому Твардовського і Михайла Никифорового, як біблійних кольпортерів, в Саскачеван для розповсюдження Святого Письма та духовної літератури.

До поширення духовної літератури багато прислужився Франко Доячек, чех, який належав до баптистської церкви. Він сам деський час був біблійним кольпортером. Зустрівшись із великою потребою духовної літератури, він сам розпочав видавати корисні книжки, щоб було що дати людям до читання. За його старанням ви-

Укр. Баптистська Церква у Вінніпегу пізніших часів

йшло багато книжок українською мовою таких, як: "Без Бога на світі", "Христос — Добрый Пастир", "Серце людини оселею Бога або осідком диявола", "Інквізиція", "Марія Монк" та багато інших. Отже, наші кольпортери мали тоді з чим піти до нових поселенців на фармах.

Згодом брат Іван Шакотько переїхав з родиною до міста Канори й розпочав місійну працю в Саскачевані. Початки праці були дуже успішні. Навернулися до Господа Яків Кузяк з дружиною, Микола Павлик з дружиною та багато наближених до Євангелії.

В роках 1907-1908 до Торонто на місійну працю приїхав із ЗСА проповідник Іван Колесників. Він уже був обізнаний з баптистською працею між українським поселенням у Західній Канаді, де вже були організовані громади. Спільно із бр. І. Шакотьком вони радилися, що було б доцільним скликати з наших віруючих з'їзд.

ПЕРШИЙ З'ЇЗД УКРАЇНСЬКОГО ЄВАНГЕЛЬСЬКО-БАПТИСТСЬКОГО БРАТСТВА ЗАХІДНОЇ КАНАДИ

На 31-го травня 1909-го року такий з'їзд призначено на фармі брата Миколи Павлика, 12 миль від Канори, на який був запрошений на головного промовця брат Іван Колесників з Торонто. Він був одночасно і дорадником в організуванні Західного Союзу Русько-Галицьких Баптистських Громад.

Ділова частина з'їзду відбулася на подвір'ї брата Миколи Павлика. Чудова весняна погода на стежах Сас-

качевану сприяла цій історичній події. На цих перших нарадах були присутні такі делегати: Іван Шакотько, Федір Савелів, Іван Мелащенко, Степан Нездолій, Федір Миколаус, Хома Твардовський, Яків Кузяк, Микола Павлик, Василь Паскарик, Михайло Гabora, Микита Кривецький, Іван Артеменок та Іван Колесників.

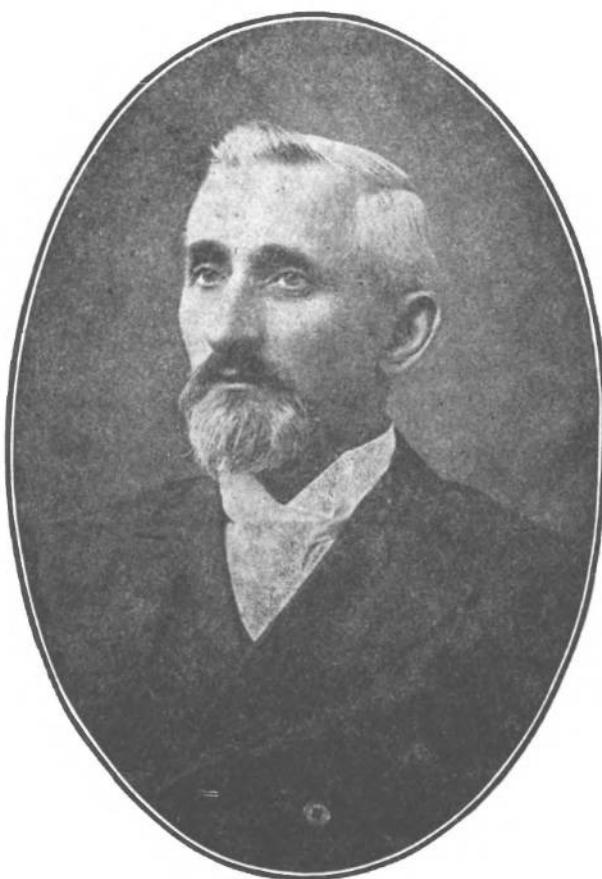
На тих пам'ятних нарадах делегати за сидіння вживаючи дишлі косарки, спопов'язалки та воза, що стояли на подвір'ї. Після горливих молитов, брата Івана Колесникова вибрали головою з'їзду, а Івана Артеменка вибрали секретарем. Було схвалено створити об'єднання, якому дали назву: Русько-Галицький Союз Західної Канади. На голову того Союзу вибрано бр. І. Шакотьку, секретарем — бр. І. Артеменка, бр. М. Кривецького за члена ради.

Згодом покликано бр. І. Шакотьку в околицю Радісон, на захід від Саскатуну, щоб там проводити Боже діло проповіді Свангелії. Там вже поселилося декілька родин, які прибули з України та Росії і в цій околиці побрали собі фарми. Поселилися в тій околиці переважно емігранти з Галичини, з повітів Сокальського та Городенського.

Проп. Іван Шакотько також узяв собі тут наділ землі, на якому брати помогли йому побудувати хатину, бо родина жила в наметі. Звідси він розгортає місійну працю на всю степову провінцію Саскачеван. Відвідував Блейн Лейк, Ігел Крік і Лізард Лейк за рікою Північного Саскачевану на віддалі десятків миль. Подорожував він пішки, ровером або верхи конем, залишаючи свою

З'їзд Українського Бапт. Об'єднання Західної Канади у Вінніпегу

Іван Колесників, —
був головою першого бапт. з'їзду Західної Канади

родину серед степу на декілька днів, не раз і на кілька тижнів.

Коли прийшла зима, то бр. І. Шакотько скликав людей до приватної хати, і на цих зборах була заснована читальня. Виписував він українські часописи й різні корисні книжки до читальні й заохочував людей читати їх, а зокрема читати Святе Письмо.

Того часу брат І. Колесників розпочав видавати часописа "Свідок Правди" в Торонті, а також видав українською мовою співника "Арфа", якого вживали і на

заході Канади під час богослужень. Цей співаник дуже став у пригоді і братові І. Шакотькові, бо він скликав зібрання на неділі та на різні свята. Люди ж радо приходили послухати Божої науки, що її викладав бр. Іван Шакотько.

Свідомі родини з захопленням приймали евангельську науку. Поміж тими, які перші навернулися до Господа в тих часах, треба згадати родину Івана Никифорука, родину Петра Гавриша, родину Катериничів, Василя Андрушка, родину Муканіків, родину Завадських, Михайленаців і Миколу Кургановича. На фармі родини Івана Никифорука побудовано молитовного дома, а також відмірно площу на громадський цвинтар. Було багато наближених та прихильників евангельської науки.

Згодом сюди зайшов греко-католицький священик із Кукс Крік і сильно збуртував людей проти брата І. Шакотька, що люди навіть загрожували йому смертю. Не зважаючи на перешкоди, Господь ряснно поблагословив посів евангельської правди поміж українськими поселенцями в цій околиці. Благовістя Доброї Новини сягало щораз далі в Саскачевані та Альберті. Поле праці поширювалось і вимагало більше робітників, щоб успішно провадити місійну роботу.

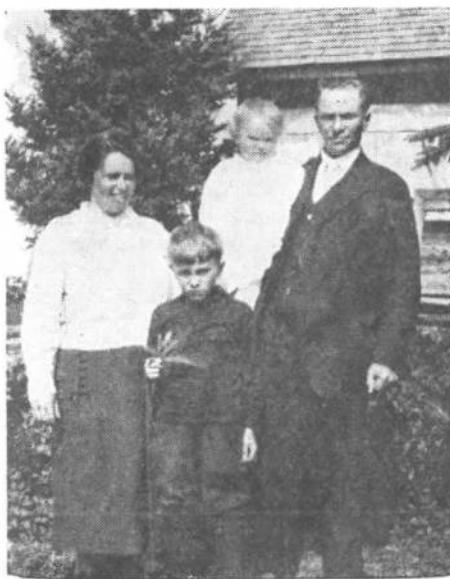
Підтримка рукопокладених проповідників була тоді дуже маленька, що її давав англійський Союз Баптистів Західної Канади. Доляра треба було розтягати, щоб утримати родину. Потрібно було десь з боку підроблювати гріш, щоб поповнювати прогалину. Це дуже негативно відбивалося на працю, бо забирало час, який можна було використати для місійної праці.

Робота розширявалася і вимагала більше сил у служенні Словом Божим. Брат І. Шакотько звернувся до англійського Союзу, щоб йому призначили помічника Нестора Нездолія, який був добре досвідчений в Божому Слові. І так вони вдвох продовжували місійну працю на Божій ниві в Саскачевані.

Напад суботників.

Того часу суботники (адвентисти) зробили сильний наступ на провінцію Саскачеван та на сусідню Норт Дакоту в З'єднаних Стейтах Америки, які накидали людям Мойсеевого Закона замість Христової ласки. Ці суботницькі місіонери дуже затривожили багатьох неутверджених у вірі новонавернених християн, бо їх намовляли, що їм конче твеба дотримувати закона Старого Заповіту.

Брати І. Шакотько та Н. Нездолій поставили цій нації рішучий спротив. Вони кинули виклик суботницьким місіонерам, щоб вони прибули на публічні дебати. Забрало багато днів і недоспаних ночей, щоб декотрих віруючих врятувати від цієї науки. Затяжна боротьба продовжувалася майже два роки. Вона не пройшла даремно, бо під час прилюдних дебат віруючі зміцнялися в Христовій ласці та з новою горливістю поширювали спасаочу вістку Євангелії. А також віруючі переконалися, що суботники не йдуть рівним шляхом євангельською правдою, а крім цього вони також глибше звернули свою увагу на слова апостола Павла, якийного часу був суботником, а потім навернувся до Христа і писав: "А коли ми дізналися, що людина не може бути виправдана ділами Закону, але тільки вірою в Христа Ісуса, то ми ввірвали в Христа Ісуса, щоб нам виправдатися вірою в Христа, а не ділами Закону. Бо жодна людина ділами Закону не буде виправдана!" (Гал. 2: 14, 16).

П. Кіндрат, —
прибув з родиною на духовну працю в Зах. Канаду

Для великого числа учасників тих дебат відкрилися очі й на те, що суботницькі місіонери, накидаючи християнам суботу, самі тієї суботи повністю не дотримували. Дотримування бо суботи полягало практично на таких приписах і постановах: В день суботній жидам було

заборонено щось пекти, варити, розпалювати вогонь, ходити більше як 1392 метри, носити тягар, виконувати якусь роботу (2 Мойс. 16: 23, 5 Мойс. 5: 14, 2 Мойс. 35: 3, Неемії 10: 32, Ісаї 58: 13, 2 Мойс. 20: 10). А хто осмілився б порушити ті суботні приписи, того карали смертю (2 Мойс. 31: 14, 4 Мойс. 15: 36). Суботники ж у суботу і пекли, і варили, і розпалювали вогонь, і відбували довгу подорож, і носили тягари і навіть дрова рубали в суботу. Коли це все побачили наші люди, то ще раз звернули увагу на те, що й за Апостольських днів були подібні люди, про що написано в Діях Апостолів, які наїдали християнам і суботу, Петро ж давав їм відповідь:

"Отож, чого Бога тепер спокушуєте, щоб учням на шию покласти ярмо, якого ані наши отці, ані ми не здоліли понести? Та ми вірюємо, що спасаємося благодаттю Господа Ісуса..." (Дії Ап. 15: 10-11).

Так що вітер суботницьких місіонерів спонукав новонавернених християн міцніше стати на фундамент Христової ласки.

На цьому місці хочу дати велике признання та виявити подяку від нашого Братства Західної Канади англомовній Баптистській Унії за її підтримку й піклування, виявлені до евангелізації українських поселенців у степових провінціях Канади впродовж цілого півстоліття, доки праця в Західній Канаді стала самостійною й незалежною.

V

ПОЧАТОК ПРАЦІ УКРАЇНСЬКИХ БАПТИСТІВ У КАНАДІ

Баптистський рух у Канаді походить із трьох окремих джерел. Першим джерелом були втікачі з України, які в наслідок утисків і переслідувань за віру, прибули до Вінніпегу 1900 року й організували там Першу Українську Баптистську Церкву 1903-го року, а згодом поширили її на інші міста та місцевості в Західній Канаді. Другим місцем був Оверстон в Манітобі, поблизу містечка Толстой. Перший посів Слова Божого між нашими поселенцями там завдячуємо німецьким баптистам і їхньому проповідникові Йоганові Бургдорфові. Першим плодом того посіву був Микита Кривецький, який в 1901 році повірував в Євангелію Господа Ісуса Христа й прийняв святе хрещення за вірою 21-го червня 1901 року в річці Розі. Охрестив його проповідник Й. Бургдорф.

Третім джерелом було місто Торонто в Східній Канаді, де в році 1908-му розпочав проповідь Євангелії пім'ж нашим народом Іван Колесників.

Оверстон, Манітоба

Коротко згадаємо передусім про передумови постановя вже другої Української Баптистської Громади в Західній Канаді в Оверстоні, що лежить біля 75 миль на південний схід від міста Вінніпегу, поблизу кордону ЗСА і стейту Міннесота.

Тут між фармами була побудована одноклясова школа і пошта, що називалося Оверстон. Спочатку околиця ця була густо заселена німецькими баптистами й лютеранами, що прибули сюди з України. Вони поселилися тут ще 1885-го року, побудували дві німецькі церкви: баптистську і лютеранську. Пізніше в тій околиці поселилися українці, що прибули з Галичини з Борщівського повіту. Належали вони до Греко-Католицької Церкви. Звичайно, їх кликали уніятами. Українських католицьких священиків у Канаді на той час ще не було.

Вони бо, коли перша еміграція була рушила до Канади, наполягали на людей у Галичині, щоб вони не їхали до тієї дикої країни, де люди гинуть від великих морозів, і тому їх так мало там. Крім цього, деякі ще застрашували людей і тим, що Канада колись була дном океану й всякого часу море може вернутися і залити знову той край. Врешті говорили, що в Канаді багато різних вір і люди відходять від своєї батьківської віри на лютеранську...

Німці, шведи, норвежці, голяндці та інші народи посилали до Канади вибраних від церков своїх людей з метою, щоб вони підшукали найкращі землі для їхньої еміграції. У нас не було кому цього зробити. Кожен іхав на свою власну руку. Часто різні агенти ошукували наших людей ще в дорозі, не бракувало таких вже тут на місці, що збирали гроші від наших людей і їх поселявали на мочарах, пісках та кам'янистому ґрунті. І потім кожен з тих поселенців сам шукав собі кращої долі...

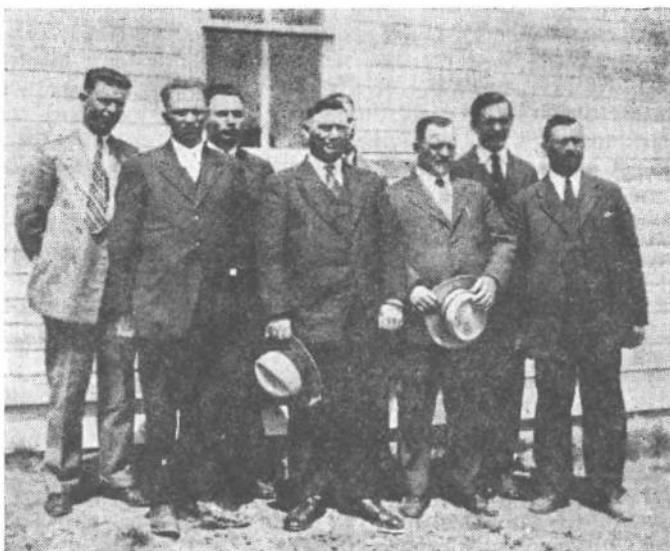
Туга за церквою.

На чужині народ почав тужити за церквою, за духовною поміччю. Греко-католицьких священиків не було.

Микита Кривецький,
перший укр. балт. місіонер в
околицях Оверстону

Французька католицька церква заопікувалася цими людьми без пастиря й почала до них посылати бельгійських і французьких місіонерів, які не знали української мови, а калічили її так, що з богослужень виходило посьміховище, яке не приносило людям жодної духовної користі...

Перші укр. бапт. духовні робітники в Західній Канаді

Зліва направо — Н. Шельпук, П. Кіндрат, Я. Зіньків, Є. Дядюк, Я. Вінс, В. Наркевич, І. Шакотько

Ходили між людьми слухи, що деесь існує православний незалежний єпископ Серафим, який за 10 доларів висвячує дяків на священиків, тих, хто розуміється на церковних обрядах. Мешканці Оверстону й Толстого порадилися, щоб собі дістати такого священика. Вони почали будувати каплицю на фармі Ермія, при залізниці поміж Оверстоном і Толстим. І почали шукати кандидата на священика.

Вони нав'язали контакт з Іваном Бодругом, якого вже був висвятив у священики незалежний єпископ Серафим, і він вів акцію організації Незалежної Греко-Руської Церкви, в якій відправлялося Службу Божу на католицький взірець.

Микола Горбатий був одним із провідних осіб тієї групи в Оверстоні, що побудували для себе ту каплицю. Він розповів своєму комітетові, що його колишній сусід Микита Кривецький з села Вовківці на Борщівщині знає обряди Греко-Католицької Церкви, співає з дяком в крилосі, і він радив, щоб його спровадити до Канади, а тут висвятити на священика. Громада прийняла цю пропозицію й доручила Миколі Горбатому написати до Микити Кривецького від громади й запросити його на службу.

М. Горбатий негайно написав листа й радив йому якнайшвидче приїхати до Канади із священичими ризами, позолоченою Євангелією, кадилом, кропилом та всіма іншими речами, потрібними священикові для богослужб. А вже як приде до Канади, то тут епископ висвятить його на священика.

Але поки М. Кривецький зібрався приїхати до Канади, то за той час оверстонцям трапився інший кандидат на священика. Це був Гаврило Тимчук, з яким ця громадка домовилася, щоб він був їхнім священиком, бо він уже трохи дякував в околиці Вайти. Запросили до Оверстону епископа Серафима, який прибув з Іваном Бодругом і вони висвятили Гаврила Тимчука на священика в тій своїй каплиці. Це було в червні 1898 року. Новий священик відправляв Службу Божу за греко-католицьким обрядом. Люди мало розбиралися в тому щодо епископа Серафима та Івана Бодруга. Католицька церква викляла їх як схизматиків, але люди в тому не розбиралися багато й тішилися, що нарешті мають свого священика.

Згодом з Галичини прибув Микита Кривецький зо своєю дружиною Юстиною й поселився в свого тестя, Андрія Вівсяника в Оверстоні. Його спільнення принесло йому велике розчарування, коли він довідався, що тут уже мають священика. Тоді М. Кривецький розпочав відправляти служби за греко-католицьким звичаем в дому свого тестя, гуртуючи біля себе своїх країнів. Але по якомусь часі він це занехав.

В цю околицю продовжував доїздити до німецьких баптистів проповідник Йоган Бургдорф, який говорив трохи по-російському, а трохи по-українському. Він зо своїми членами почав відвідувати українські родини, зокрема зимою вечорами вони читали разом Біблію та співали євангельських пісень. Тоді М. Кривецький зацікавився Біблією. Припадково він зустрінувся з кольпортером Біблійного Товариства Сіменсом і купив у нього собі Євангелію, яку пильно читав, а в Й. Бургдорфа час-

то зачерпував пояснення. Світло Євангелії привело його до навернення, до покаяння й до прийняття Ісуса Христа, як свого особистого Спасителя. Довірившись Христові, він забажав і виповнити Його заповідь про хрещення. Так що святого акту хрещення вділив йому проп. Й. Бургдорф 21-го червня 1901-го року в ріці Роза, в селі Стюартборн, в Манітобі.

Микита Кривецький — це перший українець, що в Канаді прийняв євангельську віру й згідно з Христовою наукою охрестився за вірою. Правда, були вже тоді віруючі в Канаді, але вони прибули сюди вже баптистами з України.

Поміж українськими поселенцями рознісся гомін, що Микита Кривецький покинув батьківську католицьку віру, а перейшов на якусь нову, і тепер вже не курить, не п'є горілки, не ходить на хрестини і закликає всіх, щоб жили по-новому.

П. Кіндрат у місійній подорожі по Західній Канаді, — сталася потягова катастрофа в провнії Саскачеван року 1924-го

Прийшло тяжке випробування для М. Кривецького, настало переслідування від своїх і від чужих. Дружина його загрожувала, що коли він не вернеться назад до католицької віри, то вона покине його. Велика родина Вівсянків, зокрема його тесть, ставилися до нього дуже вороже. Зненавиділи Кривецького також сусіди. Але добрий Господь допоміг йому встояти у вірі. Переслідування він терпеливо переносив і молився за своїх гонителів, не переставав свідчити про спасіння в Христі Ісусі в надії, що Господь може і їх спасті. Переслідування тривали майже рік часу, а тоді вони почали приносити добрі плоди.

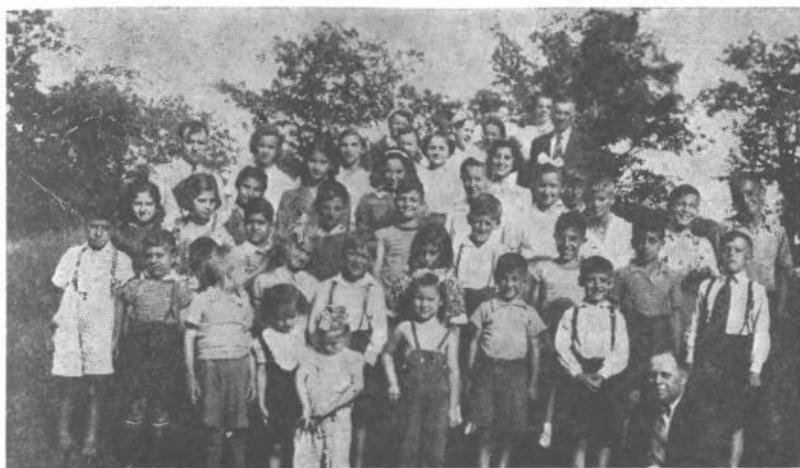
Кривецький не переставав переконувати свою дружину, всю родину та сусідів, що Євангелія — це Божа сила на спасіння кожному, хто її приймає, а Христос є Посередником поміж Богом та людьми, Який гріхи прощає. По якомусь часі Господь повіяв Святим Духом на його дружину, на родину Вівсяників та на багатьох сусідів. Вони почали читати Боже Слово, яке просвітило їхні серця, і багатьох навернулися до Бога. Так що до року 1904-го дружина М. Кривецького та вся родина Вівсяників довірилися Христові й прийняли хрещення за вірою, якого їм udiliv M. Кривецький. Тоді були охрещені на підставі їхньої особистої віри наступні особи: Юстина Кривецька, Андрій Вівсяник, Агафія Вівсяник, Іван і Марія Дарчук, Федір Олійник, Оксана Олійник, Степан і Анна Вівсяник, Дмитро і Василина Дучак, Михайло й Катерина Вівсяник і Домініка Дучак.

З цих 15 поселенців, що навернулися до Христа, була зорганізована Перша Українська Баптистська Церква в Канаді. Офіційно організація церкви відбулась в домі M. Кривецького в Оверстоні дня 9 серпня 1904 року. Всі 15 осіб були присутні на цих історичних нарадах, а також були присутні заслужені англомовні піонери Баптистської Унії Західної Канади: проп. С. С. Меклорін, проп. Д. Б. Гаркнес та проп. Е. Філіпс. На цих нарадах обрано M. Кривецького за пресвітера громади, а на дияконів — Андрія Вівсяника та Федора Олійника; на секретаря вибрали Степана Вівсяника, а на скарбника — Дмитра Дучака.

Згодом англійський Союз Баптистів Західної Канади прийняв M. Кривецького в ряди місіонерів для українців. Пізніше послали його на біблійні студії до Брендонської Колегії, щоб він міг поглибити знання Святого Письма, а також шією дорогою підготовити його до рукоположення, яке потім відбулося для нього і для брата Івана Шакотька в англійській Першій Баптистській Церкві в Вінніпегу 11-го травня 1905 року.

Ординаційна комісія складалася з таких осіб: С. С. Маклорен, Т. В. Стокгавз, Д. Б. Гаркнес, Г. Мекнеел, Ч. Гілтон, В. Фіндлей, П. С. Паркер, Гілман Скотт, С. Брукінг, Е. Філіпс, Шунке, Андрій Вівсяник, Василь Бубис та Михайло Никифорів.

Роки 1906-1916 були другим періодом часу зросту Оверстонської громади під проводом M. Кривецького. Через святе хрещення прийнято до громади наступних нових членів: Прокіп і Юстина Шкраба, Іван Щербань і

Вакаційна Біблійна Школа в Оверстоні

Катерина Щербань, Іван і Марія Недогін, Василь і Софія Недогін, Іван і Марія Качман, Євдокія Данилейко та багато інших.

Прокіп Шкраба служив декілька років проводячим громади. А коли він залишив околицю, то його місце зайняв Іван Качман, який служив громаді до 1944 року, доки не виїхав з родиною на постійний побут до своїх дітей в Гаєс, у Саскачевані.

Коли в 1906 році Іван Шакотько був перенесений з Вінніпегу до Канори в Саскачевані, то його місце в Вінніпегу зайняв проп. Іван Артеменко, якого покликано з України до Канади на місційну працю. Він студіював богословіє в Німецькій Баптистській Семінарії в Гамбурзі. Згодом брата І. Шакотька перенесено з Канори до Радіссон в Саскачевані, а до Канори переїхав І. Артеменко з Вінніпегу, щоб він в Канорі продовжував працю, яку започаткував там бр. І. Шакотько.

Тоді Микита Кривецький переїхав з Оверстону до Вінніпегу і перейняв працю в місцевій громаді. Звідси він також обслуговував громаду в Оверстоні.

Українська Євангельсько-Баптистська Громада в Роза Рівер

Пізніше, коли проп. І. Артеменка перенесли на працю до Ледук, в Альберті, то М. Кривецький періодично дойджав до Гаєс в Саскачевані, бо члени з Канори були приєдналися до Гаеської громади. І він обслуговував ті громади аж до року 1919. Потім з особистих причин він залишив працю проповідника, а прийняв працю при видавництві часопису "Канадський Фармер", де він працював до кінця свого життя.

У місяці червні 1921 року з міста Оттави приїхав до провінції Манітоби проп. П. Кіндрат зо своєю родиною, поселившись в Давфині, де він і розпочав свою духовну працю в Західній Канаді. Він обслуговував громади в Вінніпегу й Оверстоні аж до прибуття до Канади восени 1929 року проп. Івана Кмети з Харкова, який перейняв духовну працю в Вінніпегу і працював там десь до року 1938-го. За його старанням 1936 року побудовано молитового дома в Оверстоні. У Вінніпегу проп. І. Кмета почав був видавати журнала "Євангельський Вісник" мовами російською і українською, який був органом нашого Братства Зах. Канади. Згодом бр. І. Кмета був перенесений на духовну працю до міста Саскатуну, де став проповідником у громаді, також обслуговував громади в Лизард Лейку, Петровському та в інших місцях околиці Саскачевану, прослуживши там до 1945-го року. Звідти він виїхав до м. Лос Анджелос в Каліфорнії, ЗСА.

Після брата І. Кмети духовну працю в Вінніпегу та Оверстоні виконував брат Никифор Шельпук, який обслуговував ці громади до 1940-го року. Потім він виїхав до ЗСА і поселився в м. Кемдені в Пенсильванії.

Після брата Н. Шельпуга працю в Вінніпегу вдруге перейняв проп. П. Кіндрат. Організовано тоді місійну станицю оверстонської громади в Домініон Сіті. Там купили старого будинка, перебудувавши з нього молитовного дома. Громада в Домініон Сіті складалася з 13 членів. В 1950 році цю околицю залила повінь. Члени громади вийшли тоді до м. Вінніпегу, деято до Саскачевану, інші до Онтеріо. Ми тоді продали молитовного дома в Домініон Сіті, а купили в Роза Рівері, куди й прилучилися позосталі члени з Домініон Сіті, брат і сестра Д. Лавринюк з двома дочками.

Згодом проп. П. Кіндрат, який був перевантажений працею, порадив віруючим в Оверстоні й Роза Рівер, щоб вони собі підшукали проповідника для цих двох станиць. На працю сюди був покликаний брат Кость Скрипник, студент Українського Біблійного Інституту в Саскатуні, який пробув на цьому місці 4 роки, доки не був перенесений на англомовну працю до Саскачевану.

Віруючі з Оверстону й Роза Рівер злучилися в одну громаду

Дня 2-го серпня 1965 року громада в Оверстоні скликала церковні збори і в присутності проп. П. Кіндрата, тодішнього голови Всеканадійського Об'єднання, погоди-

**Іван Когут, —
проводячий громади в Роза Рівер**

лася прилучитися до громади в Роза Ривері через те, що декотрі із членів в Оверстоні виїхали в інші місця, а їх залишилося тільки 5 осіб. І від того дня офіційно громада в Оверстоні перестала існувати, а її члени приєдналися до громади в Роза Рівер. П. Кіндрат провів молитву подяки Богові за громаду в Оверстоні, за її членів і робітників, які від 1904 до 1965 року вели працю на цьому місці й дізналися від Господа багато благословень.

Згідно з записами громади, за згадані роки було там поверх 100 членів, яких Господь був знайшов свого часу в цьому світі, покликав до Себе і вони вступили в заповіт з Ним через святе хрещення.

Молодь, яка тут виростала, не лишилася на постійне життя. Вона пішла до міст, де знайшла собі школу та працю. Подібне явище спіткало й інші наші громади в Західній Канаді, що колись були на фармах. Молодь пішла до міст, набула освіту й зайнайла працю по різних фахах. Також і старші люди почали переїздити до міст. І нашему Братству треба пристосуватися в праці до нових обставин.

Свято Жнив у громаді Роза Рівер

VI

ПЕРШІ ЕМІГРАНТИ З УКРАЇНИ ДО КАНАДИ

Селянам в Західній Україні, а зокрема в Галичині, з кожним роком ставало тяжче жити. Малоземелля, тіснота й убогість спонукували людей шукати доріг до виїзду закордон. Німці показали дорогу Василеві Єлинському та Іванові Пилипову до нової країни Канади. І ці два перші розвідувальники з села Небилова, Калужського повіту, відважилися пуститися в далеку подорож до Канади. Німці скерували їх до своїх знайомих фармерів в провінцію Манітобу. Сюди вони прибули на початку вересня 1891 року в саму пору жнив, коли була велика потреба в робочих руках. Вони відразу знайшли працю в німецьких менонітів в Гретна в Манітобі, де були широкі простори родючого чорнозему.

Коли вони розглянули околицю південної Манітоби, довідалися від німців про великі можливості для хліборобів по всій Канаді, і що тут можна за 10 долярів набути 160 акрів землі на кожну особу, що має 21 рік, вони стали писати своїм рідним та знайомим про багату Канаду, заохочуючи їх до еміграції.

Зокрема хвалили вони цей край, що тут дуже широкі простори землі, ліса. Господар не може оком сягнути, де його межі проходять. Не так, як бувало в Галичині, що на своїй вузенькій ниві ширше косою розмахнеш і вже сусідове збіжжя з-пода межі зачепиш. Також, що тут столи щодня застелюють білими обрусами, як у нас на Різдво чи Великдень, їдять білий хліб, печуть медівники, готовлять різні м'ясива та варят добірні страви.

Такими листами захоплювалися рідні й сусіди. Вони з нетерпінням чекали повороту своїх розвідувальників. Дехто не довіряли тим листам, уважаючи неймовірним, щоб десь там в далекій Канаді було так добре. Дехто запідозрівав І. Пилипова, що він став якимось агентом, щоб запродати людей в неволю. Кружляли різні поголоски.

Нарешті перед Різдвом того ж самого року І. Пилипові вернувся до свого рідного села Небилова, до своєї рідні. Тут він застав багато видуманих небилиць, що ні-

Лука Кравченко, —
менонітський проповідник, співрацював з нашим братством
у Західній Канаді

бито Єлиняк і Пилипів затонули з пароплавом на морі, що відстрашувало людей від еміграції. То знову були слухи, що Пилипів мабуть забив Єлиняка в дорозі й забрав від нього гроші, а тепер намовляє людей, щоб виїжджали до якоїсь там Канади, чого сам ксьондз не радить ні кому.

Від Пилипових оповідань про Канаду заворушилася майже вся Галичина, а також занепокоїлися австрійські урядники, священики та вчителі по селах, що нібіто І. Пилипів бунтує людей і хоче їх кудись запродати.

Одного дня священик, вйт, учителі і громадський писар скликали людей до сільської школи й покликали Пилипова, щоб він на карті Північної Америки показав, як він їхав, де висідав з пароплаву і де перебував у Канаді. І. Пилипів вив'язався дуже добре, ясно відповідаючи на всі йому поставлені питання.

Люди з усієї Галичини приїжджали до Пилипової ха-

ти і ночами та днями не давали йому та його родині спокою, розпитуючи про Канаду та подорож до тієї нової країни. Цей рух звернув увагу жандармерії та інших урядників, які подали скаргу на Пилипова до повітового старости, і його покликано на суд, де покарали його за ворохобництво ув'язненням на один чи два місяці.

Люди ж не переставали думати й говорити про Канаду та мріяти про виїзд за море. Єлинякова дружина одержала листа від свого чоловіка з Канади, який залишився там зимувати, бо мав собі роботу у фармера. Він також хвалив Канаду й життя в ній.

I. Пилипів відбув кару арешту, вернувся додому, спродав весною своє майно, що мав, і з родиною вийшов до Канади. Потім в селі зорганізувалася група людей, яка в 1892 році вслід за Пилиповим та Єлиняком пустися в подорож до Канади. Їх було 12 родин. Юсько Паїш, Антін Паїш, Михайло Романюк, Микола Пашковський, Степан Чічак, Юрко Панісяк, Василь Фединяк, Василь Піцик, Дмитро Вихнінович, Василь Сенюк, Михайло Єлиняк, батько Василя Єлиняка.

Духовні робітники Західної Канади

Зліва направо: д-р I. Кмета, П. Кіндрат, Н. Шельпук, д-р Смолей, Іл. Шакотько, Є. Дядюк, Я. Приходько, Клочков В. Наркевич, Ів. Шакотько

Ще перед I. Пилиповим та В. Єлиняком були прибули до Канади дві українські родини, але з їхнього перебування в Канаді не лишилося жодного сліду. Василь Кучер і його дружина Анна були в Німеччині на заробках у багатого бавора-господаря Ландез. Коли він зо

своєю родиною виїздив до Канади, то й Кучері з ним поїхали. Під той час друга українська родина прибула до Канади з Басарабії — це Василь Королюк. Ця родина належала до баптистського віровизнання. Вона зупинилася в околиці Форт Саскачеван в Альберті. Ці дві родині прибули до Канади також в 1891 року.

Так що двох українських Мойсеїв — Василь Єлиняк та Іван Пилипів — показали дорогу українцям до обіцяної землі Канади, куди сотні тисяч іх приїхало. Коли ж наші піонери-поселенці трохи розжилися в Канаді, тоді до них приїхали й ті, що колись судили І. Пилипова за добру вістку про Канаду, а також і забороняли та перешкоджали селянам виїжджати до тієї далекої заморської країни. Вони вже поприежджали на готове, коли вже дороги були прокладені й люди трохи розжилися.

Не так було в інших народів. Їхні народні провідники, науковці, релігійні й народні організації дбали про їхніх емігрантів. Вони організовували різні комітети, посилали делегатів до Канади, які зверталися до уряду в Оттаві, а той давав їм вказівки, де, кращі землі для обробки. Вони оглядали ті землі, резервували для своїх емігрантів, а до того ще й одержували від уряду добре умови та запомогу.

А наші українці без жодного проводу розбрелися були по широкій Канаді і в непрохідних дрімучих лісах, без жодної посторонньої помочі, завзято боролися самітні з усякою недолею, аж доки дочекалися куска хліба, а потім — і добробуту.

Не кращою була доля також наших віруючих, які від великого горя та переслідування прибули з України до чужої і незнаної країни, часто без необхідних засобів до існування. Згодом вони трохи доробилися в місті Вінніпегу, а тоді почали виїжджати до провінцій Саскачевану та Альберти, де поселявалися на земельних наділах-гомстедах, корчуючи ліс, палили його й виробляли на родючу землю, яку з запалом та великою надією засівали, розводили худобу й поволі загосподарювалися, бож із діда прадіда вони були хліборобами.

VII

ПОЧАТКИ ГРОМАД УКРАЇНСЬКИХ БАПТИСТІВ В ЗАХІДНІЙ КАНАДІ

Громада у Вінніпегу, яка була організована 1903 року за часів брата І. Шакотька, була ніби тим переходовим пунктом для тих, що приїздили із Старого Краю. Вони на деякий час тут затримувалися, а згодом виїжджали далі на фарми. Так що не багато з тих, що приїздили, залишалися в місті. А тому й громада у Вінніпегу дуже поволі зростала членами.

Громаду у Вінніпегу після того, як проп. І. Шакотько виїхав на місійну працю до Саскачевану, обслуговували різні проповідники. На його місце спроваджено з України проп. Івана Артеменка, який закінчив баптистську семінарію в Гамбурзі в Німеччині. Після нього якийсь час обслуговував громаду проп. Микита Кривецький, який також обслуговував тоді і громаду в Оверстоні. Після М. Кривецького громаду обслуговували диякони аж до приїзду проп. Івана Кмети з України в 1929

Хор Української Баптистської Церкви в Вінніпегу

році. Проводячими громади були й місцеві брати: Михайло Ілагін, Микола Павлик і Прокіп Шкраба. До приїзду проп. І. Кмети також періодично обслуговував громаду місіонер Петро Кіндраг в роках 1921-1929.

Громада відбувала свої богослужіння в будинку на розі вулиць Абердин і МакГрегор, а пізніше — на розі вулиць Манітоба і МакКензі. Згодом громада перенеслася до постійного будинку при вулицях Парр і Редвуд, якого пізніше громада купила собі на власність.

Після брата І. Кмети цю громаду обслуговував проп. Никифор Шельпук, який студіював теологію в Норт Вестерн Семінарії в Чікаго, ЗСА. Одночасно він обслуговував також громаду в Оверстоні. Після брата Н. Шельпuka, який був виїхав з родиною до ЗСА в 1940 році, до Вінніпегу приїхав проп. Петро Кіндраг з Принц Альберту, Саскачеван, і він служив Словом Божим у Вінніпегу аж до 1952 року, коли приїхав проп. Іван Поліщук, обійнявши тут працю. Після нього в роках 1957-1961 обслуговував громаду проп. Дмитро Марійчук, який приїхав був із ЗСА. Двох останніх проповідників студіювали теологію в Німеччині.

1962-го року до Вінніпегу прибув студент Микола Брич і обслуговував громаду аж до половини 1970-го року. Він був у церкві одночасно і диригентом, а також директором місцевого церковного радіоблаговістя, що надавалося щонеділі через радіовисильню в Альтоні, Манітоба.

Громада начислювала 60-70 членів, вона посідає свій власний молитовний дім, має органа, якого купив для церкви брат Василь Косаба. При громаді є Жіночий Гурток, Недільна Школа, яку провадять по черзі різні брати. Для молоді й дітей Недільну Школу провадять Іван Степанюк, Лінда Калинюк, Микола Мельник і Дана Навой. Громада під ту пору обслуговує проп. Данило Жила, що прибув сюди з Едмонтону. Диригентом хору є брат Іван Степанюк. Головою церковної ради є брат Ф. Лавринюк.

Місійна станція в Домініон Сіті, Манітоба.

З 16 членів, які походили з сімох родин, в 1943 році зорганізувалася українська баптистська група в містечку Домініон Сіті, яка була місійною станцією Оверстонської громади. Брат Дмитро Лавринюк був проводячим тієї групи, до якої належала його родина, родина

Іван Ткачук, —
обслуговує громаду в
Роза Ривер

бр. О. Бороденка, родина Кравчуків, родина Й. Вандрачек, родина Т. Охремчуків і родина Є. Мулька.

Коли ж цю околицю навістила повінь, затопивши місто та фарми, включно з молитовним домом, то це було причиною для того, щоб фармері залишили цю околицю й виїхали в інші місця. Залишилася на місці тільки родина Лавринюків. Тоді вони продали молитовного дома, а за ті гроші купили в Роза Ривер громадську залю, яку перебудували на молитовного дома. Таким чином постала громада в Роза Ривері, яка склалася з позосталих членів Оверстонської громади, з Домініон Сіті та з місцевих членів. Це переорганізовання зроблено за порадою і під проводом проп. Петра Кіндрагта.

Громада в Роза Ривер, Манітоба.

Громада начислює 15 членів. Основоположником цієї громади був брат Іван Когут зо своєю родиною та М. Шевчук з родиною, які прийняли хрещення за вірою 26-го липня 1953-го року, а також Гриць Мариновський з дружиною та Ілля Чубатий з родиною, які навернули-

ся до Господа й були охрещені 3-го жовтня 1954 року. Проводячим громади спочатку був брат Дмитро Лавринюк. Коли ж Господь відкликав його до вічних осель, то проводячим став брат Іван Когут. Обслуговував громаду також і Кость Скрипник. Тепер цю громаду обслуговує проп. Іван Ткачук з Вінніпегу. В громаді переважно старші люди, бо молодь виїхала до міст на працю. Роза Ривер — недалеко Вінніпегу, а тому часто вірючі з Вінніпегу приїздять туди і служать словом Божим та євангельською піснею.

Громада в Давфін, Манітоба.

1921-го року сюди прибув з Оттави проп. Петро Кіндтрат зо своєю дружиною і з сином. Через їхнє горливе служіння Господеві та щире свідчення Христової Євангелії, декотрі люди почали навертатися до Господа. Першиими овочами тієї благословенної праці були навернені до Христа Олена Вілсон з двома дочками та сином, потім Анна Дерій з двома дочками та сином Яковом, згодом навернулась сестра М. Галаберда, Олена Степанюк, Федір Андрушко, Іван Геруля з дружиною та Василь Баран з дружиною. Господь поблагословив його працю на новому місці. Громада нараховувала до 16 членів. Недільна Школа для молоді й дітей нараховувала біля 40 учнів. Року 1926 тут був побудований молитовний дім. В 1931 році декотрі підприємства залишили місто Давфин,

Недільна Школа в Давфині, Манітоба

Відкриття молитовного дому в Сван Ривері

а з тієї причини деякі члени не могли знайти собі праці в місті, почали виїжджати до інших міст, шукаючи собі праці. Через те духовна робота почала зменшуватися. На той час на півночі в Сван Ривері духовна праця почала розвиватися. Тому проп. П. Кіндрат з родиною переїхав на працю до Сван Риверу 1931-го року.

Для Давфину призначили на працю молоду місіонерку Єлісавету Олійник, яка закінчила свої студії в Біблійній Колегії в Торонті. Але не довго вона тішилася тією працею для Господа, бо в Онтеріо противники Євангелії були її побили так тяжко, що вона і в Давфині відчувала болі, а тому поїхала на лікування до славної лікарні в Рочестері, ЗСА, звідки вона вже не вернулася назад до Канади. Господь покликав її у Свої небесні оселі.

Через те, що не було робітника в Давфині, духовна праця там занепала. Молитовного дома в 1934 році продали для англомовної громади.

Мінітонас — Сван Ривер, Манітоба.

1929-го року прибули до Мінітонас дві родині з Волині, що була тоді під Польщею. Це були родини Лаза-

ря Філюка і Антона Котовського. Ті родини прибули з малими своїми дітьми. Не мали вони знайомих у Канаді, а також нічого не знали про віруючих тут. Вони повністю поклалися на агентів. Того часу біля Мінітонасу було багато незаселених фармів, які держава була надітила ветеранам з Першої Світової Війни. Декотрим ветеранам фармерування не повелося. Отож, вони перепродували свою землю новоприбулим емігрантам. Туди, власне, агенти вислали згаданих дві родині. Погрузили їх до одного старого вагону і поїзд привіз їх на станцію в Мінітонас, де їх і вигрузили. Вони опинилися під відкритим небом, без жодної опіки. Через дорогу від станції був ліс, де вони поскладали свої речі, посідали біля них і плакали... Вони зовсім були безрадними, не маючи тут нікого знайомого, не вміючи ні з ким розговоритися. Ale під вечір довідався про них один віруючий чех, який також недавно приїхав з Волині до Канади. Він пішов до них, потішив їх і забрав до себе на фарму, де й заопікувався ними. Потім він помог їм знайти фарми, на яких вони і поселилися.

Згодом прибуло туди більше віруючих, які також поселилися в цій місцевості, а були це: Мартин Лисак з великою родиною, його брат Іван Лисак з родиною, Леонід Тимощук з родиною, Г. Максимів з родиною, Федір Гнида з родиною, С. Скибінський з родиною, Степан Пасічник з родиною, Іван Бірук та Іван Калюх з родинами.

Проп. Петро Кіндраг замешкав у Сван Рівері і під час його служіння там організувалася громада з 28 чле-

Молитовний дім
у Сван Рівері

Л. Коровник —

працював деякий час пропо-
відником у Сван Ривері

нів, що замешкували на території Мінітонаса і Сван Риверу. Організація громади відбулася в місяці серпні 1931-го року в Мінітонас. До складу проводу громади ввійшли такі особи: Мартин Лисак — проводячий громади, Леонид Тимошук — секретар, Іван Бірук — скарбник. В 1934 році вони побудували молитового дома у містечку Мінітонас. Проп. Петра Кіндрага того року покликано на працю проповіді Євангелії в північний Саскачеван. Він поселився в місті Принц Алберт. Громаду в Мінітонас обслуговував проп. Яків Приходько, який недавно приїхав з Європи і замешкував при громаді в містечку Гаєс, Саскачеван. Він також обслуговував громаду в Дурбані.

Згодом матеріальне положення наших поселенців покращало й вони переселилися на кращі землі біля Сван Риверу, залишивши Мінітонас.

У Сван Ривері 1947-го року наново була переорганізована громада, яка покликала на служіння проп. Івана Поліщук, що саме прибув до Канади із скитальчих таборів у Німеччині. За його побуту в Сван Ривері побудо-

вано гарного молитовного дома, зорганізовано з молоді хор і духовна праця значно пожвавилася.

З бігом часу молодь розіхалася до вищих шкіл, а також на працю до Вінніпегу і це сильно послабило духовну працю громади. Брат І. Поліщук переїхав на духовну працю до Вінніпегу, а в Сван Ривері деякий час працював брат Леонід Коровник, а потім — брат В. Данко. Тепер там місцевими силами провадиться тільки Недільна Школа без постійного проповідника.

Беніто, Манітоба.

Після Сван Риверу постала громада в околиці містечка Беніто. Туди в 1929-1932 роках прибули такі віруючі родини: Павло Білик, Лука Найдюк, його брат Давид Найдюк, Севастіян Ляшкевич, Данило Ляшкевич, Кирило Баласюк, Андрій Петельський, Павло Кудрік, Іван Базак, М. Збирун, А. Шелуха, Кирило Тутейко, А. Блоха, Іван Козак та Єв. Липка. З цих родин, яких було біля 30 членів організувалася 19-го жовтня 1929 року громада в Беніто. На проводячого громадою був вибраний брат Лука Найдюк, Павло Білик — секретар, М. Збирун — скарбник, а І. Базак і П. Кудрік — диякони. Проп. Петро Кіндраг оснував цю громаду і обслуговував її аж до 1934-го року, коли та громада забажала приєднатися до

Перша громада в Беніто
Дня 20-го жовтня 1929 року

Свято Жнів громади в Беніто, року 1930-го

Російського Союзу Євангельських Християн, якого очолювали Іван Гук і С. Сидорчук. Згодом Господь поставив у цій громаді проводячим брата Степана Роду, який був рукоположений на пресвітера. Довгі роки він добровільно служить громаді без жодного матеріального винагородження. Коли в згаданому Союзі постало непорозуміння в проводі, то це дуже негативно відбилося на громаді в Беніто, яка розділилася. Більшість членів лишилися з братом С. Родою, а ті, що відділилися, побудували нового молитовного дома, в якому відбувають свої богослужіння. Проп. С. Рода, разом із бр. Ф. Соловієм, почали від своєї церкви радіблаговістя, які передаються кожної неділі із радіовисильні в Йорктону.

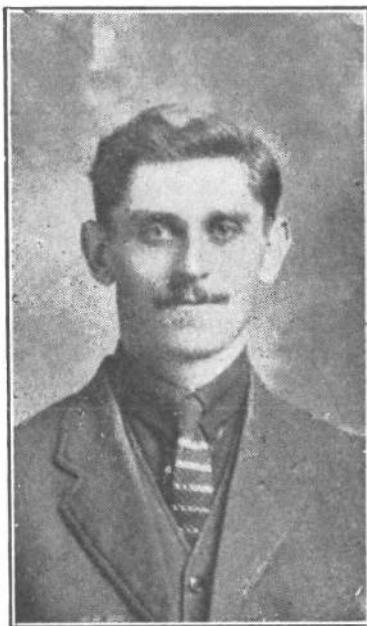
Дурбан, Манітоба.

Громада ця постала в 1935 році, коли в цю околицю приїхали з міста Гаєсу Максим Білоус з родиною та Ілько Бевцевка, самотній. Згодом сюди прибули також Іван Бабій з родиною, Яків Зіньків з родиною, Павло Задко з дружиною та Павло Аврамів з родиною. Спочатку цю групу віруючих обслуговував проп. Яків Приходько, згодом там була організована громада. Пресвітером громади був вибраний брат Ілля Шакотько, Яків Зіньків був вибраний на секретаря, Павло Задко — скарбником. По якомусь часі в містечку Дурбан був куплений будинок, якого переробили на молитовний дім, де відбу-

валися регулярні євангельські богослуження. З бігом часу деякі члени відійшли у вічність, декілька родин виїхало з цієї місцевості і громада там перестала існувати. Позосталі ж члени приєдналися до сусідньої громади євангельських християн в Беніті. Дім у Дурбані був проданий і гроші без згоди членів були передані на місію Нестора Нездолія.

Гаєс, Саскачеван.

До цієї околиці в роках 1909-1910 приїхало кілька родин із Київщини, які вже були прихильниками євангельського руху в Україні. Деякі з них були послідовниками Кіндрата Мальованого і їх називали "мальованцями". Вони ж самі називали себе "духовними християнами". За їхнім вченням, Христос не народився тілом, не був розп'ятий на хресті тілом і Христову науку треба розуміти тільки духовно. Такий рух уже був за днів апостолів, про що ап. Іван тоді писав: "Бо в світ увійшло багато обманців, які не визнають Ісуса Христа, що прийшов був у тілі..." (2 Івана 7 в). Власне, це були родини двох рідних братів Зубків, дві родині Поліщуків,

Ілля Шакотько, —
був пресвітером у Дурбані

Локальна Біблійна Школа в Громаді Гаес року 1921-го

дві родині Лісових, Білоусів та інших. Степан Савіцький був їхнім провідником.

Також 1911-го року прибув до тієї околиці Євген Дядюк зо своєю родиною, його батьки, молодший брат Михайло й сестра Агафія. Євген Дядюк, ще в розквіті своєї молодості навернувся був в Україні до Христа в місті Одесі в зібранині баптистів, прийнявши там святе за вірою хрещення. Поселившись біля Гаесу, він почав збирати свою рідню та своїх краян на евангельські зібрання, що відбувалися в приватному домі. Мальованці також проводили свої зібрання окремо. Часто велися диспути поміж ними та братом Євгеном Дядюком, який закликав їх до здоровової евангельської науки.

Час від часу баптистські проповідники відвідували брата Є. Дядюка і на зібраннях збудовували наближеніх Словом Божим. Доїздили туди Іван Шакотько, І. Артеменко й Микита Кривецький. Посіяне Слово Боже значно розросталося в серцях прихильників Євангелії.

Брат Є. Дядюк відчував потребу поглибити своє біблійне знання. Одного року восени він поїхав на зимові місяці до Біблійної Школи в Нью Йорк, яку тоді проводив там пастор В. Фетлер. Коли ж напровесні другого року він вернувся додому, то ще з більшою горливістю та святим запалом взявся проголошувати Євангелію спасіння в своїй околиці. Згодом навернулися до Христа його краяни: Семен Шосталь та Іван Гончар. Також Слово Боже торкнулося його брата Михайла Дядюка й сестри Агафії та Ольги з її чоловіком, які віддалися Христові. Тоді Божа любов здобула Аврама Сердечного, Марію Поліщук, Франю Дядюк та родичів брата Євгена Дядюка. Оце були благословенні початки духовної праці

в Гаєсі, яка будувалася на міцному фундаменті Божого Слова.

З прибуттям брата П. Кіндрата із Східної Канади на Захід у 1921-му році, добре започаткована праця в Гаєсі, успішно й далі розвивалася. Для молоді були зорганізовані Біблійні Курси, які продовжувалися через дві осені й принесли духовне збудування. 1923-го року зорганизовано в Гаєсі церковну громаду, а в ній — Недільну Школу для старших, для молоді та для дітей. Обрано брата Є. Дядюка на пресвітера, Степана Келлера — на

60-літній Ювілей Західної Конференції в Гаєс 1969 року

секретаря, а Івана Гишку — на скарбника. Зараз таки куплено на краю містечка Гаєс площу під будову молитовного дому, і віруючі щиро взялися заготовляти матеріал на будову молитовного дому. Молоді брати кинулися до лісу, різали дерева, звозили до тартаку, де виготовляли матеріал для будови молитовного дому. В 1925 році весною приступили до будови дому, а літом 1926 року вже скликали Конференцію в Гаєсі, яка відбулася одночасно з відкриттям молитовного дому. Гостями на відкритті були брати: Іван Шакотько, Петро Кіндрат, Віктор Наркевич і солістка Марія Пригодич із ЗСА.

На той час громада складалася з таких членів: Євген і Марія Дядюк, Іван і Олена Гончар, Семен і Марія Шосталь, Яків і Марія Кузяк та їхні дочки Вікторія й Джесі, Давид і Агафія Твардовські, Аврам і Ольга Сердечні (Михайло Сердечний приєднався до громади пізніше), Данило Дядюк та його маті Франя Дядюк, Федір

Брат і сестра Дядюки, —
починали духовну працю
в Гаєс

і Одарка Лісові, Ганя й Павліна Білоуси та Григорій Білоус. Пізніше приєдналися до громади Антін та Андрій Білоуси, а згодом — Максим Білоус, Ілько Бевцек та Євдокія й Олена Білоус. Келлер та її три сини: Микола, Степан і Петро та три їхні дочки: Дарія, Естер і Павліна приєдналися до громади. А згодом і Георгій і Настя Остафійчукі та їхня дочка Елсі, Іван Гишка, Леона Гишка, Еліс Гишка та Марія Гишка, Василь і Настя Зубко, Костянтин Кротенко, Настя Кротенко, Марія Поліщук та її чотири дочки: Поля, Лена, Женя та Елсі, Том Дядюк, також родичі бр. Є. Дядюка та Дмитро Данилюк з дружиною.

Усі ці вищенаведені імена були вписані, як члени до громади в Гаесі в роках 1924-1925.

Проповідники, які обслуговували цю громаду, були такі: Іван Шакотько, Іван Артеменко, Микита Кривецький, Петро Кіндрат, Яків Приходько, Михайло Білоус, Ів. Ткачук, С. Сковородько, Д. Жила та М. Пасічник. Громада має гарного молитовного дома, має також хату для проповідника, якого сама самостійно утримує.

Громада в Радісон, Саскачеван.

Працю в тій околиці поміж фермерами розпочав проп. Іван Шакотько в роках 1911-1912. Він придбав собі тут земельний наділ-гомстед і поселився на ньому з родиною, маючи в головному на увазі духовну працю поміж українськими поселенцями, що прибули з Галичини

Iw. Сеньов,
духовний працівник в
Саскачевані

Iw. Качман,
довголітній проводя-
чий громади в
Оверстоні

з Сокальського й Городенського повітів. Започаткував він там читальню в приватній хаті, виписував українські корисні книжки та часописи, а Святе Письмо було на першому місці. В довгі зимові вечори чоловіки та жінки сходилися до читальні, щоб корисно провести час. Вже тоді Іван Колесників розпочав видавати в Торонті часописа "Свідок Правди", а також видав українською мовою співника "Арфа", якого вживали в Канаді під час зібрань. До того бо часу не було українського евангельського співника, а тільки були російські.

Нелегко було в ті часи підійти до українських поселенців з проповіддю святої Євангелії. Але згодом Господь відкрив серця й очі декотрим родинам і вони прийняли вістку Євангелії, навернулися до Христа і пішли услід за Ним дорогою правди, що провадить до блаженної вічності. Першими членами, які прийняли святе хрещення за вірою, були: родина Петра Гавриша, родина Катериничів, Василь Андрушко, родина Мукаників, родина Завадських, родина Михайленків, Микола Курганович, А. Савелів із дружиною.

Згодом сюди зайшов священик і сильно збунтував людей проти І. Шакотька. Таким чином деякі фанатики

навіть загрожували заподіяти бр. Шакотькові смерть, якщо він не перестане проповідувати Євангелію та закликати людей до "нової віри".

Обслуговували цю громаду проповідники: Іван Шакотько, як її основоположник, Нестор Нездолій, Олександер Найдович, Яків Вінс і Петро Кіндрат.

Громада в Лизард Лейк, Саскачеван.

Ця громада постала в 1909-1910 роках. Основоположником її був брат Іван Шакотько, який переїхав сюди з Радіссону. З України прибули до Лизард Лейку також його батьки — Степан і Оксана Шакотько, потім його брат Павло з дружиною Анною, і брати Ілля та Михайло і сестра Тетяна та родина Федора Задка. З цими особами Іван Шакотько започаткував евангельські зібрання. Павла Шакотька вибрали на проводячого. Згодом навернулися до Господа Савка і Федора Драган, Олександер і Проня Еленко, Михайло і Луша Шакотько, Ілля й Анастасія Шакотько. Потім іще приїхали до Лизард

Д-р Ів. Кмета-Єфимович, —
працював у Західній Канаді в роках 1929-1940

25-ліття Громади в Лизард Лейк 1928 р.

Лейку з Монітер і Керемюр дві родині віруючих, Іван Корниченко з дружиною та Костянтин Аврамів із дружиною Марією, які приєдналися тут до громади. З цих членів зорганізувалася перша громада. Віруючі незабаром побудували тут молитовного дома на фармі Степана Шакотька. Там же відведено площу на цвинтар.

Господь додавав до церкви спасених. Громада зросла численно, розвивалася духовно, виховувала в християнському дусі молодь, яка пізніше розійшлася по всій Канаді й стала корисною в громадському житті.

Тоді також прибула з України родина Дмитра Якименка, дещо пізніше до громади приєдналися члени вже з другого покоління — Павло Задко, Григорій Єленко, Ольга Якименко та її брат Іван Якименко.

Іван Шакотько народився 24 вересня 1880 року в селі Слоута, Глухівського повіту, на Чернігівщині. Прибув до Канади 1902 року. Помер 5 вересня 1960 року в місті Ванкувері, в Британській Колумбії. Похорон відбувся в Лизард Лейку, яким проводив проп. Іван Ткачук. На місці його духовної праці в Лизард Лейку спочило його тіло, а дух його вернувся до Бога, від Якого походить, щоб прийняти нагороду за його невтомну працю для Божого Царства.

Громада в Лизард Лейк продовжує існувати. Проводячим її став Іван Шакотько, син Іллі Шакотька, який довгі роки служив пресвітером в цій громаді, бувши рукоположеним там під час конференції 1928 року. Ця

громада перевезла молитовного дома з першого місця і поставила його при головній дорозі, побудувавши під ним підвала.

Громада в Блейн Лейк, Саскачеван.

На початках сюди прибуло декілька баптистських родин з Київщини ще 1908 року. Затрималися вони біля містечка Росторні, що на північ від міста Саскатуну. Потім вони осілися за рікою Північний Саскачеван, в околиці духоборського села Петровки, що лежало десь біля 7 миль від містечка Блейн Лейк.

Між ними були такі родини: Петро й Анна Василенко з двома малими донечками, Григорій і Тетяна Бузовецькі, також батьки Григорія Ігнат і Марта Бузовецькі, Нестор Нездолій з двома малими синами — Андрієм та Іваном і стареньким батьком Андрієм, Степан Нездолій з родиною, який ще в Україні під царським режимом карався на засланні десять років за євангельську віру. Петро Онищенко з дружиною, Яким Онищенко з дружиною, Андрій Бузовецький з дружиною, вдова Звертайло з синами та дві родини Чернешенків.

З цих родин організувалася громада ще в 1909 році, якої проводячим був Нестор Нездолій. Іван Шакотько допомагав їм організуватися та устабілізуватися. Згодом за старанням Івана Шакотька Баптистська Унія Західної Канади прийняла Нестора Нездолія в ряди місіоне-

Нестор Нездолій
був першим проводячим
в Блейн Лейку

рів. Двох цих піонерів спільно працювали на широких стежках Саскачевану. Обидва вони одержували невелику матеріальну підтримку від вищезгаданого англомовного Союзу.

В 1909 році проповідник Іван Колесників під час місійної подорожі по Західній Канаді відвідав громаду і в Блейн Лейку. Він у братній розмові з членами заохочував їх, щоб вони подбали збудувати собі молитовного дома. І тут же вийняв зо своєї кишені 10 долярів і дав їм, промовляючи: "Оце даю вам на початок будови вашого молитовного дома, в якому ви разом зо своїми дітьми будете збиратися для Божої слави". Згодом місцеві брати обрали площу на фармі Григорія Бузовецького і в 1913 році вже мали там побудованого молитовного дома. І там же відвели площу землі на цвинтар. Григорій Бузовецький служив проводячим у цій громаді довгі роки, а також і був членом екзекутиви існуючого тоді Руссько-Галицького Союзу. По деякому часі він залишив той Союз і не приймав жодного уділу в служінні Братства.

За тих спокійних і добрих часів духовна праця тут просла, розвивалася дуже швидко. Численна громада мала великий хор і струнну оркестру під керівництвом Олександра Назарова. Кожного року відбувалися там урочистості хрещення за вірою. Молодь численно наверталася до Господа.

Але сатана не спав і почав шкодити поступові діла Божого. Він посіяв кукіль незгоди поміж провідними братами, а та незгода згодом привела до розділення громади. А тоді прийшли згіршення, і занепад духовної праці.

Не минуло цю громаду й природне явище, яке навісило й інші громади в Західній Канаді. Молодь пішла до міст, скінчила якісь студії і на фарму вже не вернулася. Їхні батьки трималися на фармах, поки були здорові, а потім пішли за своїми дітьми до міст. Деяких Господь відкликав до вічності і таким чином церкви на фармах маліли.

Така сама доля зустріла громаду в Блейн Лейку. Тоді вона переорганізувалася заново, покликавши собі на проводячого брата Івана Коваля, який без всякого матеріального винагородження служить тій громаді Словом Божим аж досі на тому самому місці, де було розпочато духовну працю в 1910 році на фармі Григорія Бузовецького.

Громада в Клечковськім, Саскачеван.

Ця громада постала, як вітка Бленлейкської громади. Місцевість ця лежить яких 22 милі на північ від Блен Лейку. Громада складалася з декількох новоприбулих родин, які були споріднені з членами громади в Блейн Лейку. До складу цієї громади входили такі особи: Є. Линенко з родиною, С. Науменко з родиною, Т. Бузовецький з родиною, К. Одноконь з родиною, дві великі родини Кардашів та Михайло Чернешенко з родиною. Довгі роки проводячим був Є. Линенко. Ця громада розв'язалася в 1937 році. Більшість членів виїхали з цієї околиці й поселилися в інших місцях. Невеликий молитовний дім залишився пусткою, а біля нього спочивають декілька могил покійних піонерів тієї околиці, що колись тут господарювали, виховували своїх дітей, дороблялися хліба, а потім — і добробуту...

Місійна станиця в Ервуд, Саскачеван.

В Ервуді, недалеко Гадсон Бей, в непрохідних лісах поселилося декілька віруючих родин, що приїхали з Білорусі та України, а саме: старий батько Українець з синами, його віруючий син Юхим Українець з родиною, Григорій Ковалько з родиною, Купріян Ковалько з родиною, родина Вандич і ще дві родині, яких прізвищ не пам'ятаю. Ця група називала себе "Церква Божа", проводячий між ними був Юхим Українець.

Також там поселилася родина Котко, Іван Семенина, І. Басараба, вдова Богуцька з сином Ігнатом, Петро Федорів із дружиною Й Михайло Боднарчук, що належали до евангельських християн-баптистів. Проводячим у них був бр. Петро Федорів. Обслуговували цю місійну станицю проповідники — П. Кіндрат, Я. Приходько, Ів. Поліщук, Ів. Ткачук, С. Сковородько й Д. Жила.

Обидві ці групи, не зважаючи на те, що їхні релігійні погляди в дечому різнилися, вони провадили зібрання разом. Пізніше одні й другі побудували собі молитовні доми й збиралися окремо.

З бігом часу майже всі віруючі пороз'їджалися в різні місця, шукаючи за кращими умовинами життя. Там лишилася тільки вдова Анна Котко зо своїми дітьми та сестра Богуцька з сином. Малий молитовний дім тепер стоїть порожній, як мовчазний свідок минулой духовної праці на цьому місці.

Громада в Саскатуні, Саскачеван.

До Саскатуну в роках 1909 до 1912 прибули вірочі з мальовничої Київщини, головно з Богуслава та сіл, що лежали навколо того міста. У ті роки Саскатун почав тільки засновуватися. Люди приїздили на працю, головним чином чоловіки, а їхні жінки й діти залишалися в Україні.

1909 року приїхали до Саскатуну Кирило Неповнющий, Гавриїл Безуглій, Кіндрат Люченко, Іван Лошак, Микита Кривошия, Харитон Матійко (він 1913-го року вернувся в Україну, його покликали до війська і він загинув під час першої світової війни), Ісаак Приховка та інші.

1-го травня 1910 року приїхали до Саскатуну Тимофій Волошиненко, Олександер Голіченко (помер у Лос Анджелосі), Митрофан Коцюруба, Яків Вишньовський та інші.

1911-го року приїхали до Саскатуну члени баптистської церкви з Богуслава, а саме: Семен Голіченко (пресвітер у Богуславі, зять Сачинського), Михайло Шпаченко (двоюрідний брат мами Микити Петриченка, Шпаченко спровадив Микиту Петриченка з України до Саскатуну 1929 р.), Матвій Кравченко, Авраам Горецький та ін.

1912-го року приїхали до Саскатуну Іван Коломиєць, Микола Петриченко, Архип Самчинський, Юхим Крученко, Григорій Риманенко, Микола Власов, Андрій Марусич (був у Саскатуні від 1912 р. до 1916 р. Був ді-

Укр. Баптистська Громада в Саскатуні

Д-р К. Костів,
був пресвітером громади в
Саскатуні

яконом, керував духовною оркестрою, виїхав до З'єднаних Стейтів Америки) та інші.

1913-го року приїхав до Саскатуну Федів Федусенко та інші.

Віруючі брати спочатку працювали в Саскатуні, як робітники міста. Вони копали глибокі рови під землею на стічні труби, а мешкали в наметах, що їх нап'яли при вулиці "П" Південь. Згодом місто там побудувало кільканадцять хаток для робітників. В одній із таких робітничих хаток жило 13 осіб, а поміж ними 8 душ були віруючими. 1912-го року прибув до них брат Іван Шакотько. Брати дуже гостинно прийняли його варениками. У цій робітничій хатці час від часу відбувалися непреривні вечірні евангельські зібрання.

Опісля брат Іван Шакотько порозумівся з англійським баптистським проповідником Е. Гейдоном і брати почали щонеділі по півдні збиратися на зібрання в Першій Баптистській Церкві в долішньому приміщенні. На стінах там були портрети англійського короля Григорія V та його діда Едуарда VII, а наші брати думали, що то портрети російського царя Миколи II...

Зібрання в Першій Баптистській Церкві продовжувалися недовго. Братам невигідно було так далеко ходи-

ти на богослуження й багатьом тяжко було туди дістатися. Тому 1913-го року брат Іван Шакотько віднайшов залю в одній крамниці при вулиці 20-ій. Брати винаймали ту залю за дешеву ціну. Син брата Якова Вишньовського написав оголошення у вікні тієї залі "Молитовне зібрання євангельських християн і баптистів". Згодом постав спір за букву "І", яку замалювали. Зібрання відбувалися на вулиці, а потім брат І. Шакотько запропонував слухачів до залі. У цій праці також допомагала молода англійська місіонерка, яка грава духовні пісні на малому рухомому фортеці.

Перша Вечеря Господня відбулася в Саскатуні літом 1913 року. При столі служили С. Голіченко, І. Шакотько, Ігнатів і А. Марусич.

Хоч Іван Шакотько не був кваліфікованим педагогом, проте для перших українських поселенців у Саскатуні він був учителем англійської мови. Виклади відбувалися у тій самій залі щосереди ввечері. Число слухачів було від 25 до 31 осіб. Брат Шакотько особливо звертав увагу на непристойні слова, що їх несвідомо вживали робітники, пояснював їхнє недобре значення та просив, щоб вони їх не вживали. Опісля англійську мову разом із братом Шакотьком викладали англійці.

Пізно восени 1914 року, коли вже почала замерзати земля, наші брати копали ями на стічні труби. Під час

Хор Укр. Бапт. Церкви в Саскатуні

тісі роботи земля завалилася й засипала братів С. Голіченка та Я. Вишньовського. Брат Іван Шакотько похоронив їх у Саскатуні.

У 1927 році до Саскатуну приїхали брати М. Карнаухів і Морозюк. Їхніми заходами почали відбуватися регулярні зібрання в "Місійній Залі" ("мишен голл") при вулиці Ай. Цього року також активно почала працювати між нашим народом у Саскатуні місіонерка А. Гарбет. Вона самовіддано навчала в Недільній Школі, виховуючи наших дітей і молодь для Божої слави.

Офіційне відкриття Баптистської Церкви між нашим народом в Саскатуні відбулось у 1929 році після Річної Конференції. На першого пресвітера Церква вибрала брата Івана Шакотька. На цьому організаційному зібранні був проп. Іван Кмета та проп. В. Наркевич, як також інші гості.

Громаду започаткували й увійшли до її складу такі члени: Федір і Олена Сачинські, Филимон Леськів, Іван і Катерина Шакотько з сином Володимиром, Іван Тростянчук з дружиною, Одарка Андерсон, Петро, Марія й Маргарета Нагловичі, Ісаак Мазурик та Микита Петриченко з дружиною та сином Володимиrom. Пізніше ро-

С. Сковородько,
теперішній пресвітер громади
в Саскатуні

П. Улянюк,
диглігент хору громади в
Саскатуні

дина Ігнатович та інші прилучилися вже до існуючої громади.

З прибуттям до Саскатуну проп. І. Кмети в 1932 році, праця тут більше устабілізувалася, зросла числом членів, а також за його старанням брати набули свого власного молитовного дома, якого купили від лютеранської громади при авеню Ай. Цим домом громада користається до цього часу. Після проп. І. Кмети громаду обслуговували брати: Степан Нищик і д-р Костянтин Костів. За часів служіння брата і сестри Костів у Саскатуні богослужбовою мовою в Церкві стала українська, російські співаники усунено, що їх уживав брат Кмета та брат Нищик, а на зібрannях почали співати з українських співників, що вийшли були за редакцією проп. Петра Кіндрата. Зроблено було величезний вклад у віднову молитовного дома, заіnstальовано модерну огрівальну систему, бо до приїзду д-ра К. Костева церковну залю огрівали дровами й вугіллям, та врешті зроблено бейсмент (підвалне приміщення). Потім громаду обслуговували брати Леонід Коровник та Іван Ткачук. Тепер обслуговує громаду брат Степан Сковородько.

Громада купила помешкання для проповідника, а також і фінансово підтримує свого пастора, що є добрим прикладом для інших громад, бож "В своїй хаті своя правда, і сила, і воля!"

Заснування Українського Місійного Товариства та Біблійного Інституту в Саскатуні при Українській Євангельсько-Баптистській Конференції Західної Канади.

Ініціативний Комітет складався з таких осіб: Іван Шакотько — голова, Лілія Ігнатова, Михайло Шакотько, Григорій Іленко, Андрій Білоус та Петро Кіндрат. Комітет почав діяти в другій половині 1944 року.

Постановили покликати до життя Український Біблійний Інститут, щоб приготувати нові кадри робітників для проповіді Євангелії між нашим народом. На початку річили відкрити український відділ при англомовній Біблійній Колегії в Саскатуні. Директор Колегії, Ричард Никсон, радо привітав наше бажання. І ми почали вербувати студентів. Вписове кожного студента коштувало \$24 на рік, а харчі й помешкання — 14 долярів місячно. Навчання розпочалося на початку жовтня 1944 року. На перший рік навчання вписалося 12 українських студентів: 10 хлопців і 2 дівчині. Всі предмети в Колегії викладалися англійською мовою. Була велика потреба вивчати українську мову та українознавство.

Український Біблійний Інститут в Саскатуні

В наступному 1945 році запрошено пастора Павла Крату до викладів українською мовою. Ті виклади були поза шкільними годинами, що перевантажувало студентів. Це спонукало передових братів думати й шукати власного будинка для Біблійного Інституту в Саскатуні.

Незабаром знайшли відповідного будинка при вулиці 20-ій, якого ціна була 19.000 долярів. 1946 року був зроблений заклик на фонд купівлі будинку під Біблійний Інститут. Віруючі Канади та ЗСА дуже щедро відклинулися своїми пожертвами на це добре діло. З долучення Комітету Іван Шакотько й Лілія Ігнатова задаткували того будинка. За порадою проп. П. Кіндрата, торговець В. Василина з ЗСА позичив на купівлю будинку 12.000 долярів на сплату на 12 років. Таким чином за будинка заплачено готівкою.

Брат Іван Шакотько негайно взявся за діло, щоб на жовтень місяць приготувати його для студентів, де б вони могли жити й студіювати. Потрібно було зробити великий ремонт. Для цієї праці знайшли майстрів, а також і брати уділяли багато часу для цієї праці.

Комітет запросив Якова Гомінюка з дружиною із ЗСА на викладачів в Біблійному Інституті. Вони мали деякі невигоди з помешканням, доки ремонт не закінчився. Навчання в Інституті розпочалося в кінці жовтня 1946 року.

До учительського складу ввійшли: Яків і Рута Гомінюк, магістер Костянтин Костів, Іван Шакотько й Семен Рапко.

У першому семестрі вчителі та студенти зустрінулися з декотрими труднощами як у методі викладів, так і в пристосуванні лекцій для початкуючих студентів і тих, що вже три роки студіювали англійською мовою. В другому ж семестрі навчання проходило вже багато краще.

На початках прибуло студентів біля 40 осіб — хлопців і дівчат. Не всі вони були спроможні повністю оплачувати харчі, приміщення та інші видатки. Утримування будинку, доставка харчів, виплата службовцям та інше — все це робило велиki кошти.

Тоді брат Іван Шакотько, господар Інституту, на плечах якого лежала вся відповідальність за Інститут, скликав наради членів Українського Місійного Товариства, передових братів у Канаді та деяких із ЗСА, а також проп. М. Іваха та В. Василину і перед ними пред'явив скрутний стан каси Інституту.

На тих нарадах зорганізувався новий Комітет, до складу якого ввійшли: Яків і Рута Гомінюк, Михайло Іваха, Петро Кіндрат, Лілія Ігнатова, Євген Дядюк, Степан Войтух і Семен Рапко. Цей Комітет перебрал Інститута від Русько-Української Конференції Західньої Канади, заплативши Конференції 3.000 доларів. Також Комітет перебрал всю заборгованість, включно з 12.000 доларів, що їх позичив В. Василина.

Так Український Біблійний Інститут перейшов під управу Українського Місійного й Біблійного Товариства, яке приобіцяло утримувати Інститут для потреб Української Євангельсько-Баптистської Конференції Західньої Канади, підготовлюючи працівників на Божу ниву.

До управи Українського Місійного і Біблійного Товариства увійшли такі особи: Яків Гомінюк — директор і президент, Петро Кіндрат — заступник, Лілія Ігнатова — секретарка, Семен Рапко — скарбник, Михайло Іваха, Євген Дядюк, Степан Войтух і Рута Гомінюк — члени.

З самого початку існування Інституту в ньому відчувався брак фахового проводу, а зокрема людини на чолове місце, яка б з високими християнськими чесностями віри й любові та виховавчо-батьківським духом могла впливати на виховання й духовний ріст студентів. В силу обставин мусіли наймати чужих учителів, змінювати їх кожного року, а інколи навіть і в половині року заходили зміни, що впливало негативно на виховуванні студентів. Все ж таки, переборюючи всі труднощі, Ін-

Градуація в Укр. Біблійному Інституті в Саскатуні

ститут був благословенним огнищем духовного виховання молоді, яка збагачувалась знанням Слова Божого, розвивала свої таланти, готовлячись до праці на Господній ниві.

Пізніше Інститут мав за директора й біблійного вчителя відомого служителя на Божій ниві — д-ра Мойсея Гітліна, який багато прислужився до виховання молоді. На превеликий жаль, через несприятливі обставини, що їх витворили деякі особи, д-р М. Гітлін був змушений залишити Інститут.

І ті ж самі особи також спричинилися і довели до того, що в 1958 році Інститут перестав існувати, як навчальна установа. Цей сумний факт наніс болючий моральний удар на все Українське Братство по всьому світу, а зокрема в Північній Америці, що дуже негативно відбилося на полі духовної праці в самій Канаді. Ця сумна подія разом з іменами тих, що її спричинили, сум-

ними словами записалася на сторінках історії Українського Єв.-Баптистського Братства.

Здоўткі Українського Біблійного Інституту в Саскатуні

Але окрім вищезгаданих негативів варто тут також поглянути і на світлу сторону Інституту. Через двері Інституту перейшло поверх 70 студентів.Хоча не всі вони мали можливість закінчити повні біблійні студії й піти на духовну працю, але для всіх них Інститут був, як рідний дім, де вони в християнській спільноті виховувалися, студіювали Слово Боже, розвивали свій духовний світогляд та зміцнялися в Божій правді.

Декотрі студенти, закінчивши студії в Інституті, відразу пішли на Господню працю й досі залишаються самовідданими робітниками на широкій Божій ниві. Декотрі, після студій в Інституті, пішли до університету, щоб і там здобути освіту. Всюди вони понесли в своїх серцях благословенне тепло християнської спільноти, що його одержали під час перебування в Інституті. Декотрі з них: д-р Іван Войтух — дентист, д-р Федір Синайко — лікар, д-р Іван Савчук — лікар, д-р Микола Синайко — лікар. Деякі вийшли інженерами, а декотрі набули інші професії.

13 абсолювентів, що студіювали теологію в Інституті, вийшли на духовну працю. Трьох місіонерами працюють в Африці між муринами, 10-ох прийняли духовну працю в Канаді серед нашого українського Братства та в інших деномінаціях.

Брат Олександер П'ятоха є пастором церкви в Едмонтоні, брат Степан Сковородъко є пастором церкви в Саскатуні, бр. Йосафат Іваськів є пастором церкви в Гамільтоні, бр. Микола Пасічник є пастором церкви в Гаєс, бр. Леонід Коровник — помічник пастора в Едмонтоні, бр. К. Скрипник був проводячим в Роза Ривер і Ріно, бр. Павло Улянюк — співпрацівник і диригент в саскатунській громаді, бр. Михайло Білоус був пастором в громаді в Гаєс, бр. Василь Жила обслуговував групу віруючих в Гранд Прері на Піс Ривері, Володимир Кучер працює пастором в пресвітерській церкві. Марія Амалія, Семен і Катерина Сенов працюють на місійному полі в Африці. Таким чином абсолювенти Українського Біблійного Інституту беруть уділ в поширенні Євангелії навіть і поміж муринами.

Отже, всі наполегливі старання започаткувати Ін-

ститут, вкладені кошта й турботи до ведення цієї установи, а також і самовіддана праця, виявлена в ньому, жертвенність братів-фармарів, які привозили харчі, виправдали себе. Господь знає труд і жертвенність багатьох і Він кожного ряснно винагородить. А ті, які були причиною, що Інститут перестав існувати, отримають і свою заплату...

Учителями при Інституті були:

Яків і Рута Гомінюк, магістер Костянтин Костів, Семен Рапко, Павло Улянюк — диригент, Лілія Ігнатова, д-р Герман Нюфілд, д-р Мойсей Гітлін, Михайло Іваха, Василь Гергель, проп. Н. Янц, проп. Г. Ремпель, проп. Ісаак Гільдебранд.

Працівники: Семен Рапко — господар, доклав багато праці з самопосвятою за мінімальне винагородження, Павліна Яхновець, Лідія Гетьман і Євген та Марія Дядюк, які заслуговують на велике признання за їхню щирі працю, що її вклали в Інститут. Бож всяка праця, що зроблена в Господнє ім'я, не втратить своєї нагороди.

Громада в Петровському, Саскачеван.

Група віруючих, яка замешкувала на фармах в окрузі Петровськ, спочатку відбувала свої зібрання в школі, що також носила ту саму назву — Петровськ. Року ж 1934, за старанням проп. Івана Кмети, тут була зорганізована Євангельсько-Баптистська Громада, яка купила собі молитовного дома від Євангельських Християн, який

В. Кузів,
працював в Саскачевані

стояв порожній на фармі Фйодорових, перевезли його в інше місце, поставили його на підвищеному ґрунті й збиралися в ньому для Божої слави. Також коло молитовного дому відміряли площу на цвинтар.

Громада складалася з таких осіб: Андрій Бедрин з родиною, Яків Воробей з родиною, Терентій Борисенко з родиною, Михайло Литовський з родиною, Микола Литовський з родиною, Сергій Борисенко з родиною, Іван Сидельник з родиною та Дмитро Левочко, Іван Сенів з родиною. Було біля 30 членів.

1935 року в Петровську відбувся з'їзд Західньої Канади. Головним промовцем на тому з'їзді був директор англомовної біблійної колегії в Саскатуні. То був рік великої посухи. Сильні вітри забирали з полів пересохлу землю й носили її в повітрі, так що за курявою не було видно ні неба, ані сонця. Через шпари вікон та дверей навіяло пороху і до молитовного дому, так що було неможливо в ньому проводити зібрання з'їзду в неділю, хоч і вітри були трохи вщухли. Тоді всі зійшли до глибокого яру, де ще було трохи зелених кущів, там розставили лавки на траві й провели аж троє зібрань, де вже вітер не докучав. Так провели отой пам'ятний з'їзд.

В тій громаді багато потрудився для Господа в поширюванні Його Євангелії брат Т. Сеньов та інші, що свідчили людям про Божу любов по всій тій околиці.

Місійні станиці в Північному Саскачевані.

Стронг Пайн. Основоположником цієї станиці був брат Теофіл Капустинський, його син Ананій та брат Іван Шакотько. За їхнім старанням побудовано там молитовного дома на фармі Капустинських, а також визначено площу на цвинтар, де сьогодні спочивають тлінні останки піонерів, що в тій околиці промошували стежки й дороги, корчуючи дрімучі ліси й виправляючи землю під пшеницю. Але при цій праці вони не забували про саме найважливіше — розсівати насіння Слова Божого.

Першими членами громади були: Теофіл Капустинський з дружиною та їхніх трьох синів — Андрій, Максим і Іван, Кругер з дружиною, Йосип Беркіч з дружиною, Іван Івченко з дружиною, Василь Гуцул з дружиною та Ілько Капустинський.

Десять років в цій околиці працював місіонером бр. Яків Зіньків, який прибув з Детройту, ЗСА, і поселився на Стронг Пайн. Його місійна праця сягала до Фоксфор-

ду, Міт Парку, Генрібургу та Паддоквуду. З приїздом проп. П. Кіндрата в цій околиці, згадані місійні станиці мали впродовж 6 років регулярні зібрання, а брат Михайло Тодорук, брат Вакула Ільчук та бр. Яків Зіньків співпрацювали в тій місійній роботі.

Прихід Другої Світової Війни поважно вплинув на духовну працю цієї околиці. На сході Канади в індустрії було велике запотребовання робітників, куди з цієї місцевості багатьох поїхали на заробітки, що від'ємно вплинуло на працю в згаданих станицях.

Молитовний дім в Стронг Пайні ще й досі стоїть, в ньому не відбуваються зібрання, а вживають його тільки під час похорону.

Фоксфорд. Започаткували тут працю брати Вакула Ільчук та Михайло Тодорук. Пізніше навернулися до Господа й стали членами громади Кузьма Цьона з дружиною, Григорій Шевчук з дружиною, Арсеній Півторак з дружиною та доночкою Леною, сестра Наконечна, Іван Чотирбок з дружиною.

На шкільній фармі побудовано молитовного дома, а також і визначили там площу на цвинтар.

Після того, як брати В. Ільчук, М. Тодорук і Я. Зіньків виїхали з цієї місцевості, то деякий час місійну працю тут виконували брати Василь Кузів і А. Торончук.

Члени згодом залишили цю околицю й виїхали до міст — Принц Алберту й Саскатуну. Праця спинилася. Інколи тільки відбуваються святочні євангельські зібрання.

Генрібург. Основоположниками цієї громади були: проп. П. Кіндрат, Яків Зіньків, родина Михайла Ковалчука, родина Максима Ковалчука, Іван Сачук з дружиною, Семен Крестинський з дружиною, родина А. Ростлюка, брат і сестра Гілів та Семен Лавринюк із дружиною.

Пізніше прибув туди брат Михайло Тодорук з родиною, який і очолював цю громаду аж до 1942 року, коли частина членів громади і бр. М. Тодорук з родиною виїхали до Гамільтону, Онтаріо, зорганізувалися там в нову громаду на чолі з бр. М. Тодоруком.

В Генрібургу молитовного дома не будували, хоч там і було 16 членів, бо більшість була тієї думки, що їм і так доведеться переселитися кудись в інше місце в пошуках за працею та вигіднішим життям. І так воно пізіше сталося.

Громада в Вайсрої, Саскачеван.

Основоположником цієї місійної станиці, яка потім виросла в організовану громаду, нараховуючи 50 членів, був брат Іван Шакотъко. До громади на початку ввійшли: Максим Цілуйко-Зеленко з дружиною, Дмитро Щербина з дружиною, Степан Гейко з дружиною, Захар Заболотний з родиною, Сидор Максименко з дружиною, Остап Сабаровський, Оластіон Сович з дружиною, Семен Вольський з дружиною, Петро Поліщук з дружиною, Микола Кінешенко з дружиною, Яким Заболотний, Григорій Нечипоренко та Матвій Заболотний з дружиною та М. Карнаух. Громаду зорганізовано 1914 року.

Пізніше прибули з інших місць і приєдналися до громади Іван Марчак з дружиною, Степан Давидюк з дружиною, Григорій Антоненко з дружиною, Пилип Болий з дружиною, Іван Король, Павло Дивнич та ще деякі родини. Громада зростала й збільшувалася членами. Було багато молоді, яка виховувалася в громаді.

В роках 1929-1930 південну частину провінції Саскачевану навідала 10-літня посуха, яка спричинилася до того, що багато членів залишили околицю й виїхали в інші місця.

Тепер серед степу на горбку й досі стоїть молитовний дім, а біля нього на цвинтарі біліють нагробники, під якими спочивають ті, що тут колись орали ціліну, поширювали свої господарства, а також розповсюджували Христову Євангелію. Зібрання там не відбуваються, бо молодь підросла і виїхала до міст, а також до ЗСА в пошуках за наукою та працею.

Західня Конференція в Вайсрої

Віруючі з Норт Дакоти влилися в працю Зах. Канади

Декотрі родини з Вайсроїської громади були споріднені з віруючими родинами, що жили в стейті Норт Дакоти, ЗСА. Це споріднення спричинилося до того, що біля 20 родин з Норт Дакоти переїхали до Канади й осілися в провінції Саскачеван, а декотрі в провінції Альберти. У Піс Ривері поселилися три брати: Баліцкий, Ф. Пилявський та Антін Шкаровський. Таким чином норт-дакотці ввійшли в працю Західної Канади.

В стейті Норт Дакота поселенці з України заснували містечка: Макс, Б'ют, Київ, Майнот, Балфор, Макота й Грейстон, де нараховувалося коло 10 тисяч мешканців. Колись там були великі українські колонії, з бігом часу українські поселенці розійшлися по північному континенті Америки й потонули в англомовному морі.

Громада в Принц Алберті, Саскачеван.

Постала також громада в Принц Алберті, яка складається з членів колишніх громад, які існували в тій околиці, але через переселення багатьох до міст, припинили свою працю.

До складу громади ввійшли: Іван Чотирбок з дру-

Антін Боковий з дружиною,
перші "штундисти", що прибули з України до Норт Дакоти

ною, А. Рослюк з дружиною, А. Полторак з дружиною, Іван Ярмола, с. Солюкова та інші. Зібрання своє відбувають один раз на місяць в англійській баптистській церкві, на яке приходить біля 30 осіб. Є наближені до Господа душі, які цікавляться Євангелією.

Українська Євангельсько-Баптистська Громада в Саскатуні, на чолі з братом С. Сковородьком, обслуговує громаду в Принц Альберті.

Громада в Ледук, Альберта.

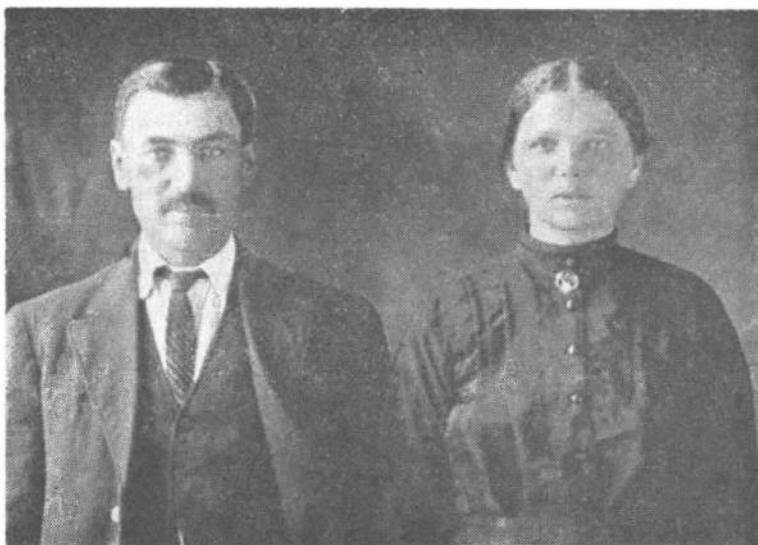
1909 року до Альберти прибув Василь Бубис, який розпочав тут розсівати зерно Христової Євангелії. Спочатку він пішки звершав свої місійні подорожі, відвідуючи Ледук, Белліс, Смоки Лейк, Вільна та інші місця, де було українське поселення. Після довшого часу сівби Божого Слова він знайшов прихильників Євангелії в Ледуку. Ними були Андрій та Пелагія Воркун і Гринько Веселовський. З цими родинами В. Бубис розпочав духовну працю в Альберті.

Пізніше навернулися до Господа й вступили з Ним у заповіт через хрещення Іван Винарський з дружиною та Іван Зінгель з родиною. Всі вони разом зорганізували громаду й вибрали Андрія Воркуна на проводячого, а Івана Зінгеля яйому за помічника.

Потім знову пішли за Христом Олекса Федина з дружиною, Антін Дедьо з дружиною, Антін Шкаровський та Василь Дребот.

У Воркунів було 4 дочки і 4 сини, які шукали Господа, навернулися до Нього й приєдналися до громади. З інших віруючих родин також чимало пізнали Божу правду спасіння, прийняли Христа своїм особистим Спасителем й збільшили число членів громади.

На фармі Воркунів віруючі побудували молитового дома, де відбували свої зібрання. Записи показують, що в громаді було 30 членів. Громада існувала від 1915 р. до 1949 р. Після Василя громаду обслуговували проповідники Іван Артеменко, Г. Просянюк, Олекса Найдович та Євген Дядюк, який найдовше там працював. Англійська Баптистська Унія Західної Канади покликала була брата Є. Дядюка з Гаєсу, де він був проводячим громади, щоб прийняти працю між українськими поселенцями в провінції Альберті, куди він і переїхав 1925 року разом зо своєю родиною, поселившись в Ледуку, що лежить 25 миль на південний захід від Едмонтону.

Брат і сестра Воркуни

Проп. Є. Дядюк з Ледуку, за Божою ласкою, розгорнув місійну працю на Раунд Валей, Еванксбург, Едмонтон, Френчір, Белліс, Кулидж, а також і на місійні станиці в окрузі Піс Ривері, де на той час вже поселилися наші віруючі піонери в Сексміт, а саме: Григорій Баліцький з родиною, Микола Баліцький з родиною, Франко Пилявський з родиною й Антін Шкаровський з родиною.

1929 року туди прибули з України з-під Польщі Федір Жила з родиною, Яків Крестинський з родиною, Іван Кузів з родиною та його брат Василь Кузів, який навернувся до Господа через свідчення Федора Жили на пароплаві під час подорожі до Канади.

Всі вони там недалеко від містечка Сексміт на фармах зорганізували громаду й старалися нести вістку Євангелії своїм сусідам. На наділах землі, що вони собі побрали, віруючі не передбачували успішного господарування, а тому залишили фарми й роз'їхалися в різні сторони. Яків Крестинський та Іван Кузів переселилися до Британської Колюмбії, а Федір Жила з родиною перейхав до Блюбери Крік біля Спірит Риверу, де він був основоположником громади.

Василь Кузів і Дмитро Жила, молоді хлопці, впро-

довж 3-ох років, під час зими, вчашали до Біблійної Школи в Сексміті, а літом працювали між фармарами, а також допомагали бр. Ф. Жилі в духовній праці.

Через якийсь час в Блюбери Крік побудували молитовного дома, в якому регулярно проводили зібрання. Жіноче Місійне Товариство, що зорганізувалося при Українській Євангельсько-Баптистській Конференції Західної Канади, 1933 року взяло брата Василя Кузіва на підтримку, як місіонера на околицю Піс Ривер. Виконував він працю з самопосвятою. Часто ходив пішки, відвідував фармарів, розповсюджував Слово Боже, духовну літературу, ходячи від дому до дому, а також роздавав брошури на залізничних станціях.

Згодом брати Михайло й Василь Жили та В. Кузів відкрили нові місійні станиці в Ріно, Гай Прері й Транзел.

Громада в Гай Прері, Альберта.

В місті набули молитовного дома. Бр. Дмитро Жила став провідником праці, що велася спільно з англомовними віруючими, які потім і перебрали працю. 1961-

Г. Новак,

проводячий громади в Ріно

го року Укр. Єв.-Бапт. Конференція Зах. Канади перевела бр. Д. Жилу з родиною на місійну працю до Ванкуверу. Тут купили молитовного дома і праця провадилася кілька років. Пізніше працю припинено, а молитовного дома Конференція Західної Канади продала 1967 року.

Громада в Ріно, Альберта.

Громаду в Ріно організовано 3-го вересня 1950 року. На той час громада складалася з таких осіб: Дем'ян і Марта Новак, Іван і Марія Скрипник, Єлісавета Дідик, Арсеній Новак, Василь Дідик, Костянтин Скрипник, Анна Дідик, Дмитро Скрипник. Усі наведені вище брати і сестри прийняли хрещення за вірою 30-го вересня 1950 року. Згодом побудовано там молитовного дома. Обслуговували громаду брати Василь Кузів, Костянтин Скрипник. Тепер очолює працю брат Арсеній Новак.

З околиці Піс Риверу Степан Сковородько, Василь Жила й Костянтин Скрипник були на трьохлітніх студіях в Українському Біблійному Інституті в Саскатуні, які потім пішли на духовну працю.

Гранд Прері, Альберта.

Брат Василь Жила розпочав працю в Гранд Прері. Родина Жилів побудувала в місті молитовного дома, в

Місцева конференція в Ріно

якому декілька років відбувалися євангельські зібрання. Брат В. Жила вів незалежну працю без жодного матеріального винагородження. Як будівничий, він часто виїздив на довший час з міста в різні місця праці. В таких обставинах праця не могла розвиватися, вона спинилася.

Місійні станиці в Альберті:

Кулідж. Майже всі члени тієї місійної станиці переселилися до міста Едмонтону. Праця перестала існувати.

Френчір. Працю тут започаткували декілька віруючих родин. Проводячим був брат Іван Амалія. Мали свого власного молитовного дома. Громаду обслуговував проп. Є. Дядюк та Ол. П'ятоха. На короткий час тут був затримався проп. Іл. Кубрин. Через переселення віруючих в інші місця, праця припинилася.

Відкриття молитовного дома в Раунд Валей

Раунд Валей. Духовну працю на цьому місці започаткували віруючі родини, які поселилися на земельних наділах у цій околиці. Ними були Павло Пастушок з дружиною, Тихон Пастушок з дружиною, Яків Семенюк з дружиною, брат Сук з дружиною та інші. Побудували молитовного дома на фармі Тихона Пастушки, в якому довгі роки відбувалися євангельські зібрання. Деякий час громаду обслуговував проп. О. П'ятоха. Брат Т. Пастушок був проводячим. Коли багато родин віруючих пе-

реселилися в інші місця, то в молитовному домі відбувалися до 1964 року тільки місцеві з'їзди та дні подяки, на які приїздили віруючі з усієї околиці. Довгі роки громаду обслуговував проп. Є. Дядюк. Тепер молитовний дім стойть порожній.

Евансбург. І на цьому місці впродовж довгих років провадилася духовна праця, доки не почали поселенці роз'їджатися в інші місця, а зокрема молодь. На місці живе ще 4 родини: Іван Семенина з дружиною, Михайло Семенина з родиною, Петро Семенина з родиною і Прокіп Росадюк з родиною. Проводячим там є брат Іван Семенина. На фармах стойть молитовний дім. Тепер не мають регулярних зібрань. Збираються оказійно, коли хтось із проповідників їх відвідає. Місцеві з'їзди, дні подяки та інші урочисті зібрання відбуваються регулярно щороку, на яких збирають пожертви на Боже діло. Обслуговував громаду проп. Є. Дядюк. Ті урочисті зібрання відвідують віруючі едмонтонської громади.

На згаданих місійних станицях в минулому щирі брати й сестри доклали багато праці й засобів, щоб побудувати молитовні domi, дбаючи нести світло Христової Євангелії своїм близкім. Брат і сестра Дядюки в ча-

Місцева конференція в Евансбург

си трудних обставин були основоположниками майже всіх згаданих місійних станиць. Пізніше деякі згадані місійні станиці обслуговував бр. О. П'ятоха.

Прибувають свіжі сили.

Зараз після закінчення Другої Світової Війни з Німеччини, з таборів для переміщених осіб, прибули до Канади брати Іван Підгорецький з родиною та Ілля Кубрин з родиною, які були проповідниками в Галичині, в Західній Україні. Родина Підгорецьких поселилась в Блюбери Крік, а родина Кубринів — у Френчір. Прибули вони на запотребовання й поручення фармерів, де були зобов'язані вибути на фармах один рік часу. Після того вони переїхали до Східної Канади, де й затрималися досі.

Громада в Едмонтоні, Альберта.

Українська Євангельсько-Баптистська Громада в Едмонтоні започаткувалася за днів місійної праці проп. Є. Дядюка, який жив в Едмонтоні. Спочатку там не було регулярних зібрань, а збиралися тільки при якісь нагоді в приватному помешканні.

Коли проп. Є. Дядюк пішов на пенсію, то молодші брати вели працю. Вже регулярні зібрання деякий час

Ол. П'ятоха,
проповідник громади
в Едмонтоні

відбувалися в приміщенні англійської церкви в дільниці північного Едмонтону. Потім там відмовили приміщення, так що не було місця де збиратися, а також і бракувало проводу.

На той час прибув до Едмонтону проп. П. Кіндрат, який очолював працю Українського Євангельсько-Баптистського Об'єднання Канади. Він багато допоміг місцевим віруючим. Знайшов приміщення для зібрання в голляндській Реформованій Церкві.

Конференція Західного Об'єднання в Едмонтоні 1970 р.

Тоді УЄБОК покликало проп. Олександра П'ятоху з Раунд Валей, де він був на місійній роботі, щоб передав працю в едмонтонській громаді. В неділю 20-го жовтня 1957 року, на новому місці відбулося перше зібрання, на якому проведено реорганізацію громади. Проп. П. Кіндрат виголосив глибоку змістом підбадьорючу проповідь, заохочуючи місцевих віруючих до християнської витривалості в служенні Господеві та до горливої праці на Божій ниві в цьому багатолюдному місті.

Господь послав Своє благословення. Під проводом діяльного молодого пастора О. П'ятохи, громада жваво розгорнула працю і почала зростати.

З бігом часу громада постановила збудувати свого власного молитового дома, на що добровільно жертвували свої гроші місцеві віруючі. Сестра Пелагія Воркун із своїми синами дуже багато спричинилася своїми пожертвами для цієї будови. А також і гроші з проданого молитового дома в Ледуку вони вклади в цю будову. Багатьох братів охоче приклали рук до праці при будобудіві. За короткий час дім був готовий.

В дніх 25-26 червня 1960 року відбулося вроочисте відкриття молитовного дому, який переповнився людьми. На першому ранішньому зібранні відбулося відслонення меморіальної металевої таблиці з написом прізвищ перших піонерів-добродійів євангельської праці в Альберті. Проп. П. Кіндраг з глибокою пошаною згадав Василя Бубиса, Андрія Воркуна, Спиридона Осадчого, іхніх дружин та інших. Старенька Сестра Пелагія Воркун, у супроводі своєї доньки Анни, відслонила цю пропам'ятну таблицю.

Урочисті зібрання з нагоди відкриття молитовного дому позначилися великою вдячністю Господеві за Його добродійства, а також заохотили місцевих братів і сестер до дальшого служіння й праці для Господа.

З Божої ласки громада в Едмонтоні розвинулась і стала євангельсько-баптистським центром на всю провінцію. Проп. О. П'ятоха виконує Божу працю в Едмонтоні 14 років. Громада нараховує біля 70 членів і самостійно утримує свого проповідника.

Громада в Келовні, Брітанська Колюмбія.

Лагідне підсоння південної Брітанської Колюмбії та її малювничі краєвиди здавна притягали до себе наших старших віком людей, які, одержавши свою пенсію, виїжджали туди на відпочинок. Декотрі ж їхали на працю

Вся духовна праця українського євангельсько-бап-

М. Шевчук, —

проводячий громади
в Келовні

Місцева конференція в Келовні

в садівництві, а інші купували землю й господарили на ній. Отак до Келовни переселилися з інших провінцій брат Микита Шевчук з дружиною, Микола Яворський з дружиною, Дмитро Понич з дружиною, Яків Зіньків з дружиною, а згодом — Яків Кадун з дружиною та інші.

За допомогою проп. П. Кіндрата громаду зорганізовано 7-го листопада 1959 року під назвою: Українська Євангельсько-Баптистська Церква в Келовні. До 1965 року включно регулярно зібрання відбувалися в домі бр. М. Шевчука. А 16-го січня 1966 року зібрання відбувалися у винайнятому домі — Інститут Голл. В роках 1960-1963 проводячим був проп. Дмитро Понич. Потім його заступив проп. Яків Крестинський, який одночасно виконував працю місіонера від УЄБКЗК на Британську Колюмбію, він і обслуговував громаду в Келовні аж до свого відходу до Господа в 1969 році. Тепер проводячим є брат М. Шевчук. Брат Я. Зіньків та інші брати допомагають в служенні Словом Божим. Місіонер І. Тарасюк багато часу присвятив для духовної праці в Келовні.

Нова релігійна організація в провінції Саскачевані 1932 р.

"Благаю ж вас, браття, щоб ви остерігалися тих, хто чинить розділення й згіршення проти науки, якої ви навчилися, і уникайте їх" — Апостол Павло.

Уся духовна праця українського євангельсько-баптистського руху в Західній Канаді велася під назвою: "Русько-Українська Конференція Баптистів Західної Канади", що включало в себе всі євангельські громади на згаданій території, а також і провінцію Саскачеван, в якій постала нова релігійна організація. Причиною цієї нової організації були в дечому відмінні погляди проп. Н. Нездолія та Ів. Шакотька щодо ведення місійної праці в Західній Канаді. Тоді проп. Н. Нездолій вийшов із Русько-Української Євангельсько-Баптистської Конференції Західної Канади і зо своїм швагром, із сином Іваном та зятем Завертайлом дня 16-го березня 1932 року започаткували в Саскачевані нову організацію під назвою: "Російсько-Український Євангельсько-Баптистський Союз", який зареєстрували в саскачеванському уряді.

Цей поділ приніс багато згіршення в громадах, а також багатьом окремим людям. Братство Західної Канади на чолі з проп. Ів. Шакотьком, проп. П. Кіндратом та проп. І. Кметою рахували Нестора Нездолія та Григорія Бузовецького відповідальними за той поділ.

Ці сумні рядки пишу тільки для того, щоб для історії нашого Братства подати, що новий "Союз" Н. Нездолія, який започаткувався в Саскачевані 16-го березня 1932 року, нічого спільногого не має з Українським Євангельсько-Баптистським Об'єднанням всієї Канади, яке було засноване в Канорі, Саскачеван, дня 31-го травня 1909-го року.

Об'єднання сестер та Жіночі Гуртки.

Об'єднання Сестер при Українському Євангельсько-Баптистському Об'єднанні Західної Канади (що того часу носило назву: Русько-Український Союз Баптистів Західної Канади) зорганізовано за старанням проп. П. Кіндрата на річній Конференції Братства в Блейн Лейку, Саскачеван, дня 1-го липня 1923 року. На голову Об'єднання (Союзу) Сестер, до складу якого ввійшли Жіночі Гуртки при поодиноких церквах Західної Канади, обрано сестру Анну Василенко.

Заснування Пам'ятного Фонду.

При Об'єднанні Сестер Західної Канади 1945 року започатковано Пропам'ятний Фонд на надзвичайні пекучі місійні потреби, що розпочався вдовиною лептою.

Наступний випадок спричинився до зорганізовання цього фонду. Анна Гриневич, членкіня Української Євангельсько-Баптистської Церкви в Вінніпегу, що була вдовою, перед

тим, як піти до шпиталю на операцію, вступила до дому проп. П. Кіндрата. Заставши вдома його дружину, вона прочитала уривок Слова Божого, слізно помолилася й заявила, що вона відчуває, що вже не повернеться із шпиталю додому. Тоді вона дала сестрі Кіндрат 100 долярів, щоб, як буде потрібно, додати з тих грошей на її похорон, якщо буде бракувати (Її похорон мало зробити військо, при якому служив її син), а решту, що залишиться, дати на місійну працю, де буде найбільша потреба. Сестра не вернулася з лікарні додому. Господь покликав її в Свої оселі.

Я. Крестинський, —
духовний робітник в
Західній Канаді

З тих 100 дол. залишилося 30 дол. на місійну працю. Проп. П. Кіндрат, порадившись із своєю дружиною, подав сuggestію сестрам, щоб при їхньому Об'єднанні відкрити Пропам'ятний Фонд, до якого вносили б пожертви сестри, відходячі у потойбічний світ. Цю пораду прийняли сестри на своєму з'їзді й започаткували той Фонд 30-ма долярами, що їх склала сестра Гриневич.

Цей Пропам'ятний Фонд існує досі. Гроші з цього фонду не можуть бути вжиті на якісь інші цілі. Вони

виключно призначені на пекучу місійну працю поширення Христової Євангелії.

Перший молитовний дім в Західній Канаді.

Перший молитовний дім в Західній Канаді був побудований нашими поселенцями 1918 року в околиці Мериланд в Альберті. Того ж самого року в тому новозбудованому домі відбулася Конференція Русько-Галицького Союзу Баптистів Західньої Канади, бо так того часу називалося наше Братство.

Основоположниками й членами тієї громади в Мериланд, за даними бр. Івана Шаленка, були: Іван Корнійченко з дружиною, Семен Корнійченко з дружиною, Йосафат Сивородко з дружиною, Павло Нижельський, Іван Гайдамака з дружиною, Федір Гайдамака з дружиною та дві родини Абрамович. Проводячим громади був Семен Корнійченко.

Під час довгої посухи віруючі роз'їхалися в різні сторони. Не стало й мужів довір'я, що на них був записаний дім і зібрання там не відбувалися. Тоді Міська Управа забрала цього молитовного дома й перетворила його на склад муніципальних машин.

VIII

СХІДНЯ КАНАДА

Початок русько-української євангельсько-баптистської праці в Торонті, Онтаріо, датується 1908 роком, коли до Торонта приїхав із Скрентону, Па., ЗСА, Іван Колесників із своєю дружиною та дітьми: Петром, Павлом і дочкою Сарою.

Рік перед тим правління англійської Баптистської Конвенції Онтаріо й Квебеку було запрошло І. Колесникова до Торонта, щоб він тут розглянув можливості духовної праці поміж українцями, македонцями та болгарами. Це було восени 1907 року. А вже навесні 1908 року він розпочав тут працю.

Скрентон, Пенсильванія, ЗСА.

Перед своїм приїздом до Торонта, проп. Іван Колесників з року 1904 вів духовну працю в місті Скрентоні, куди приїхав з Болгарії. Сюди на зарібки до копалень вугілля приїхало багато українців з Галичини, заробляючи добре гроши, бо праці нікому тут не бракувало. І тут поміж українським скупченням І. Колесників розпочав був духовну працю. В Скрентоні також гуртувалися освітні сили, де й зорганізувалася видавнича спілка, яка випускала тижневика "Народна Воля".

Українська еміграція складалася зокрема з молодих самітніх хлопців, які, залишивши батьків у краю, приїхали до Америки на заробітки. І. Колесників відкрив місійний дім, куди сходилася українська молодь слухати проповідь Євангелії. Того часу не було українських співаників. Щоб поповнити цю пекучу потребу, І. Колесників перекладав псалми з російського співаника на українську мову, а редакція "Народної Волі" поміщувала їх на сторінках свого тижневика, як поезію. І. Колесників закуповував коло 20 примірників "Н.В.", вирізував з неї псалми й робив українського співаника, з якого співали на зібраннях. Того часу на чужині серця молоді були відкриті для Христової Євангелії.

Слово Боже знайшло місце в багатьох серцях. За короткий час навернулося до Господа десь коло 30 осіб, із яких зорганізовано громаду. Духовна праця розросталася. 1906 року побудували молитовного дома.

Громада в Скрентоні була тим вогнищем, звідки світло Христової Євангелії понеслося і в інші місця. Звідси бо молоді брати пішли до школ, до семінарій, а в тому числі були: Василь Бодин, Іван Васильків, Андрій Пуховський, Олекса Пуховський, Яків Зіньків, Кирило Білик і Василь Перетятко.

1908 року, коли І. Колесників переїхав до Канади, то провід громади в Скрентоні перебрав К. Білик. За його служіння в громаді багато душ навернулося до Господа. Василь Перетятко, Йосип Пуховський та Яків Зіньків були послані на місійну працю в різні місця в ЗСА. Брат Я. Зіньків зайняв працю в Детройті і за його служіння зорганізовано там українську громаду. Василь Перетятко виїхав на духовну працю в Галичину.

Торонто, Онтеріо, 1908 рік.

За допомогою місцевих англомовних баптистів І. Колесників в Торонті розпочав духовну працю аж у двох

Іван Колесників розмовляє з емігрантами в Торонті

Одна з ранніх конференцій в Торонті

місцях: при вулиці Елізабет в центрі міста, де тепер стоїть розкішна модерна міська ратуша, збиралися українці, а друге місце при вулиці Кінг, де збиралися македонці й болгари. Літом кожної неділі по півдні робили зібрання на вулиці на розі Кінг і Трініті. Грали оркестра, що складалася з віруючих болгарів і українців. Проповідували брати Ів. Колесників і А. Андіф.

Відчувалася велика потреба друкованого слова українською мовою. Купили малу ніжнú друкарську машину, яку поставили в підвальному приміщенні під молитовним домом. Спровадили з Нью Йорку українські черенки й розпочали видавати журнал на 4 сторінки під назвою "Приятель Родини". Цій друкарській праці дуже багато помогли молоді брати, що навернулися до Господа: Андрій Миланин, бувший учитель в Галичині, Василь Цьвор, З. Кришинський, студент львівського університету, який тепер студіював у Макмастер університеті, а замешкував при вулиці Блюр. Ці юнаки горливо складали матеріали до друку.

1909 року вже вийшов журнал під назвою "Свідок Правди". Журнал мав уже 16 сторінок, а редактором його був брат І. Колесників. Миланин, Цьвор і Кришинський були співредакторами та коректорами, бо вони добре знали тодішню українську мову. "Свідок Правди" розходився в Україну, Росію, Австрію та інші країни, де

були українські поселенці. Брат Іван Колесників пропонував Евангелію українською мовою. Він також був видав малого християнського співника українською мовою під назвою "Українська Арфа". Це, мабуть, був перший український християнський співаник. Містив він у собі 125 духовних пісень. Потім вийшов з друку менший співаник під назвою "Кимвали".

В часописі "Канадійський Фармер" є замітка з 1911 року, що це була перша українська друкарня в Східній Канаді.

Відвідуючи Західну Канаду, брат І. Колесників одержав замовлення від менонітів, євангельських християн, суботників, а також і декотрих баптистів, щоб видати великого співника російською мовою. Всі ці релігійні угруповання, вживали на своїх богослуженнях російської мови. Був створений Видавничий Комітет. Декотрі громади відразу замовили певне число співника, підписали декларації, обіцяючи певну суму грошей на видання співника. Гроші було зібрано готівкою дуже мало. Ів. Колесників зібрав біля 800 духовних пісень, домовився з видавництвом у Нью Йорку, яке й видало співника російською мовою під назвою "Духовные Песни". Співаник був опрвленний в полотно, деяка кількість — в шкіряну обгортуку. Ця праця коштувала тисячі доларів. Багато декларацій не заплатили. Брат І. Колесників опинився в великих довгах видавництву, які він змушений був сплачувати. А співаник належно не розходився. Ці клопоти підкосили його здоров'я й були причиною його передчасної смерті.

За 10 років праці в Канаді, брат І. Колесників започаткував у різних місцях духовну працю. В Торонті були започатковані дві місійні станиці, які пізніше стали самостійними громадами. Він відкрив місійні станиці в Гамільтоні, де працював його наймолодший син Павло, в Форт Віллем, де працював Борис Клочков, в Лондоні, Онтеріо, де працював Дмитро Шумило, якого після 4 років перенесено до Торонто, а потім він був зайняв працю в Ст. Катерінс, звідки перейшов до Гамільтону, де він закінчив працю, як проповідник, через слабе здоров'я. Розпочато було працю в Велланді, Брантфорді та Ошаві. Брат І. Колесників помер в Торонті 9 березня 1918 року.

Відновлена духовна праця в Торонті, Онтаріо.

Нова Українська Євангельсько-Баптистська Громада в Торонті зорганізувалася після Другої Світової Війни з

новоприбулих скитальців, що прибули до Канади з німецьких таборів після 1945-го року.

Русько-українську громаду, що її був зорганізував проп. І. Колесників, по його смерті був очолив його зять А. Амбросів, який по недовгому часі вийшов з родиною до Нью Йорку. На його місце за проводячого був покликаний проп. Борис Клочков, який володів тільки російською мовою, на яку громада повністю перейшла за його служіння.

Отож, коли з Європи прибули віруючі українські скитальники, то вони спочатку не мали де голови прихилити, вони не мали де почутти Слова Божого своєю мовою. Тоді вони були примушенні зорганізувати нову громаду, де вони могли б не тільки самі збиратися для Божої слави, але також звідки могли б і вістку Євангелії нести багатотисячному українському народові того величного міста.

Цих новоприбулих поселенців відвідували проповідники П. Кіндрат, С. Нищик, З. Речун-Панько, Л. Жабко-Потапович, В. Бура та інші. Найчастіше відвідував їх брат С. Нищик, який інколи проводив зібрання в домі

З. Речун-Панько,

довголітній пресвітер
громади в Торонті

Композитор С. Бичковський,
колишній диригент хору
громади в Торонті

брата і сестри Осиповичів, а також і радив їм зорганізуватися в громаду та вести незалежну духовну працю. Таким чином дім Осиповичів був розсадником української евангельсько-баптистської громади в Торонті.

На чолі новоприбулих скитальників були брати — Федір Луцик, Михайло Ревко, Павло Осипович, Степан Зубілевич та інші брати та сестри. Під проводом брата С. Нищика група підготовлялася до організації громади. Брат Ф. Луцик, за рекомендацією паст. Л. Стандрета, одержав дозвіл від Злученої Церкви в Торонті проводити зібрання в їхній церковній авдиторії при вул. Квін. Перше зібрання на цьому місці відбулося 23-го квітня 1950 року. На наступне ж зібрання, що відбулося 30-го квітня, запрошено проп. В. Буру з Детройту, З. Речун-Панька з Гамільтону й выбрано за пастора громади проп. Іл. Кубрина, який прибув до Торонта з родиною із Західної Канади.

Організація Української Евангельсько-Баптистської Церкви в Торонті офіційно відбулася 7-го травня 1950 року таки в вищезгаданому приміщенні. До громади приймалися охрещенні за вірою особи і ті, що не є членами якоїсь іншої громади. До складу громади ввійшли:

Федір і Зіна Луцик, Ілля і Ольга Кубрин, Богдан Кубрин, Кость Кубрин, Михайло Ревко, Іван Прокоп'як, Володимир Остапчук, Володимир Кучер, Паранька Рудачек, Йосип і Марія Дикі. Братам же й сестрам, які на той час не були готові вступити в члени, надано на зібранні право дорадчого голосу, а ними були: Павло і Марія Осиповичі, Р. Осипович, Степан і Таня Зубілевич, А. Юркевич, Євген Куценко, С. Мельник і М. Зубович.

З 13 членів зорганізовано громаду. Обрано провід в такому складі: Іл. Кубрин — пастор, Ф. Луцик — диякон і секретар, Й. Дикий — скарбник, В. Кучер — дорадчий член, М. Ревко — диригент, В. Остапчук — керівник праці серед молоді.

По недовгому часі проп. І. Кубрин подав резигнацію з пастора громади. Тоді громаду обслуговував проп. Яків Приходько, аж доки громада запросила на пастора проп. З. Речун-Панька, який і переїхав з Гамільтону до Торонто 1952 року, де був пастором громади до 1971 року. За той час прибуло до громади біля 115 членів.

Впродовж деякого часу зібрання відбувалися в англомовній баптистській церкві на розі вулиць Текамсет і Річмонд на дуже вигідній умові. Але трапилася болюча пригода. Однієї неділі рано, як прийшли на зібрання, то застали пожежників, які заливали вогонь в молитовному домі. Вогонь із підвального приміщення дістався до головної залі й наробив багато шкоди.

Хор Укр. Бапт. Церкви в Торонті

Андрій Теслюк,

теперішній диригент хору
громади в Торонті

Впродовж деякого часу віруючі збиралися в приміщенні Армії Спасіння. Потім купили того пошкодженого вогнем молитовного дома, зробили в ньому ремонт, як всередині так і назовні й по сьогодні користаються ним.

Громада розвивається й успішно проводить працю для Божої слави. Регулярно відбуваються богослужіння. Проводиться Недільну Школу для старших, для молоді й для дітей. Існувала кілька років Рідна Школа, де по суботах діти й молодь вивчали українську мову. Бр. В. Остапчук та інші брати й сестри самовіддано виконували це велике завдання. Довгі роки диригентом в громаді був бр. С. Бичковський. Тепер громада має два хори під проводом диригента А. Теслюка — мішаний та хор жіночий. Є оркестра, якою проводить В. Костів. З нагоди 15-ліття свого існування громада 1965 року видала дуже змістовного Альманаха. Починаючи з 1951-го року, громада щонеділі надає радіоблаговістя через станцію Ніагара-Фоллс, ЗСА. Брат Євген Куценко є технічним управителем, а брат Федір Луцик — програмовий директор. Проводячим громади є брат Ф. Луцик, а головою церковної ради — В. Остапчук. Очікують нового пастора, якого громада покличе за Господнім провидінням.

Духовна праця в Монреалі, Квебек.

До Монреалу на духовну працю був покликаний Олекса Найдович 1910-го року. Тут він пробув до 1919 року, після того поїхав на працю до української громади в Скрентоні, ЗСА.

Того часу праця роздробилася на декілька угруповань, що їх очолювали Андрій Вовченко та І. Коруцький. Євангельсько-Баптистська праця заперестала й не провадилася аж до 1928 року. Коли ж сюди прибув Андрій Маяк із своєю дружиною та своїм швагром Миколою Козаком, то вони приєдналися до англійської Баптистської Церкви, і з того часу розпочали духовну працю поміж українським поселенням, також вони зібрали докупи членів попередньої громади, що були розпорощилися.

Першим приєднався до створеної громади брат Іван Коляда з дружиною Софією, І. Корнійчук із дружиною, Шпаковський з дружиною та Іван Савчук із дружиною. Брат І. Савчука обрано за проводячого громади. На другий рік обрано брата А. Маяка за проводячого, який з великою самопосвятою серед великих труднощів проводив цю працю аж до приїзду проп. З. Речун-Панька, який з Європи прибув до Монреалю 1948 року. На той час громада мала 37 членів, а Недільна Школа — 27 дітей.

За деякий час проп. З. Речун-Панько був покликаний на духовну працю до Гамільтону, Онтаріо.

Зібрання відбували в найнятих приміщеннях аж до приїзду проп. В. Гусарука з родиною, що прибув туди також з Європи. При цьому громада зросла до 100 членів. В той час набула свого власного молитовного дома.

По від'їзді проп. В. Гусарука до Каліфорнії, ЗСА, протягом 2 років громаду знову очолював брат А. Маяк, аж доки з Англії прибув проп. П. Колибаєв.

Перші бапт. богослуження в Торонті
Посередині сидить бр. Іван Колесників

Брат і сестра Маяк, —

піонери духовної праці
в Монреалі

Тепер громада має біля 100 членів, один раз на тиждень передає проповідь Євангелії по радіо. Громада тепер належить до Союзу Слов'янських Баптистів у Канаді.

Належить згадати, що брат і сестра Маяк не тільки вклали багато праці в громаді, вони подбали й про те, щоб своїх дітей виховати на добрих християн. Тепер їхній старший син працює в Біблійному Інституті в Трі Гілс, Альберта, дочка Лілія — місіонеркою в Африці поміж чорними, як медична сестра в шпиталі, а також проводить там Біблійні Курси для молоді, виповняючи повинність українського народу й для муринів. Молодший син Володимир здобув вищу освіту й завершив її науковим щаблем доктора філософії.

Громада в Оттаві, Онтаріо.

Місійна праця в Оттаві була заснована проповідниками П. Кіндратом та Олексою Найдовичем в липні 1916 року. На той час О. Найдович обслуговував громаду в Монреалі, що відбувала свої зібрання на вулиці Онтаріо на розі вулиці Бравн. А проп. П. Кіндрат із своєю дружиною Катериною прибули до Оттави, де брат знайшов собі фізичну працю, а в неділю проповідував Євангелію.

При допомозі англійських учительок тут же провадилася Недільна Школа для дітей, на яку збиралося біля 60 осіб. Місійну ту працю частинно підтримувало Жіноче Місійне Товариство східного Онтаріо й Квебеку.

Першими плодами тієї праці були Іван Гора, Степан Крижановський та Іван Сандулович. Всі три самітні прибули до Канади на заробітки, а заробивши трохи грошей, мріяли вернутися до Галичини та Буковини, але

Перша Світова Війна затримала їх в Канаді на довший час.

По закінченні війни велике число тих, що слухали проповідь Євангелії й навернулися до Господа, вернулися до рідного краю. Трьох вищезгаданих перших навернених прийняли хрещення й до 1921 року перебували в Оттаві разом з групою прихильників святої Євангелії.

Того часу Західній Баптистський Союз покликав проп. П. Кіндрата з дружиною на духовну працю в Західну Канаду, куди він переїхав дня 15-го червня 1921 року й поселився в місті Давфіні, Манітоба.

Група віруючих в Оттаві

По від'їзді бр. П. Кіндрата ту працю в Оттаві на вулиці Престон очолювала англійська місіонерка.

Після Другої Світової Війни, коли з німецьких таборів до Канади прибула нова еміграція, то наново розпочато місійну працю в Оттаві. Володимир Гусарук, проповідник Монреальської громади, яка належить до Слов'янського Євангельсько-Баптистського Союзу в Канаді, разом з іншими членами громади десь із 1950 року почали відвідувати знайомих в Оттаві й періодично робити там євангельські зібрання.

Згодом Слов'янський Союз покликав на працю туди П. Ревнова. По декількох роках його переведено до Ст. Катерінс, Онтаріо. Потім брат Аркадій Мулько, який знайшов собі працю столяра в державній Технічній Школі, на прохання Слов'янського Союзу, став проводячим

групи віруючих в Оттаві, де тепер відбуваються регулярно свангельські зібрання щонеділі при 106 Алмер Авеню.

Формування деяких громад в Онтаріо.

З 1924 року провінції Маніトобу, Саскачеван та Альберту навідала десятилітня посуха, яка змусила багатьох фармерів залишити ці провінції й шукати для себе працю в інших місцях. Того часу багато віруючих переселилися до Східної провінції Онтаріо до міст: Торонта, Гамільтону, Ст. Кетерінс, Ніягра Фоллс, Вирджил, Віндзор та Ошава. Через це переселення декілька громад в західних степових провінціях перестали існувати. Громади ж в вищезгаданих містах в Онтаріо значно збільшилися.

Того часу громади носили називу: "Русько-Український Союз Баптистів", але "українське" було тільки на папері. Хоч в громадах було яких 95 відсотків українців, все ж таки зрусифікований провід Торонтонської громади, який домінував над іншими громадами, проводив богослужіння тільки російською мовою. Найменший вияв любові до своєї мови вважався "гріхом", а тому вся праця тоді на Сході Канади була справді російською.

Між тими переселенцями з Саскачевану пізніше прибув до Ст. Кетерінс в липні 1942 року брат Михайло Тодорук із своєю родиною. Там він за своїм фаходом зайняв ковалську роботу. Найближча громада в тій околиці знаходилася в містечку Вирджил, яка належала до Русько-Українського Союзу Баптистів. Ця громада мала 32 члени, але не мала проповідника й занепадала, так що в ній було залишилося тільки 6 активних членів, до яких і приєднався брат М. Тодорук зо своєю дружиною. На його долю випало взяти на себе провід тієї громадки. До року часу всі члени, які були відійшли від громади, повернулися назад до активної праці в громаді. Богослужіння розпочали проводити українською мовою, бо до приїзду бр. М. Тодорука все провадилося мовою російською.

Зрусифікований провід деяких громад тієї околиці почав робити спротив тому, що українці на українських евангельських зібраннях проповідують Слово Боже по-українському, називаючи це "націоналізмом"...

По деякому часі брат М. Тодорук залишив громаду у Вирджил, подбавши, щоб там благовістив Євангелію прої. Іван Думич, якого громада обрала на пастора.

Громада в Гамільтоні, Онтаріо.

В околиці міста Гамільтону поселилося декілька родин, що приїхали сюди з провінції Саскачевану. Брат М. Тодорук бачив потребу, а також і можливість започаткувати в Гамільтоні духовну працю. Він приклав до того багато старання, щоб і в цьому великому місті проповідувалася Євангелія для українського народу.

Старання не були даремні. В квітні 1947 року, при помочі англійського пастора Прідела, зорганізовано громаду, яка відбувала свої зібрання в приміщенні англомовної Трініти Баптіст Черч. До складу громади ввійшли такі родини: Кузьма Цьона з дружиною й трьома синами, Михайло Ковальчук з дружиною та трьома синами, Семен Крестинський з дружиною й дочкою, Юхим Ковальчук та інші. Разом було біля 18 членів. Пізніше до громади приєдналися інші члени.

Як колись за днів Неемії, коли відбудовувався Єрусалим з його руїн, не бракувало санвалатів і товіїв, рабів амонітіянських, яким "було прикро, дуже прикро, що прийшов чоловік (Неемія) клопотатися про добро для Ізраїлевих синів" (Неемії 2: 10), так не бракувало й за гамільтонських часів "рабів амонітіянських", яким також було дуже прикро, що відбудовувалася духовна робота поміж українським народом. Бо коли гамільтонська громада внесла прохання до англомовної Гамільтонсько-Ніягарської Асоціації Баптистів, щоб та прийняла українську громаду до духовної спільноти, то так зв. "сло-

Відкриття мол. дому в Гамільтоні

С. Тимців,

довголітній секретар Укр.
Єв.-Бапт. Об'єднання в
Східній Канаді

в'янські" громади запротестували перед Асоціацією, щоб вона не прийняла української громади до спільноти, оскаржуючи її в "націоналізмі" за те, що вона на своїх богослуженнях послуговується українською мовою, а також має спільність з українським братством на Заході Канади, яке також проповідує Євангелію українською мовою. Паст. Прідел, — розумна й справедлива людина, який був дорадником в організації української громади в Гамільтоні, заступився за громаду, яку було прийнято до Асоціації.

1949 року проп. Захар Речун-Панько був покликаний на пастора громади, яку обслуговував аж до 1952 року, доки не виїхав до Торонта, де прийняв працю в Українській Євангельсько-Баптистській Громаді.

Потім впродовж трьох років громаду обслуговував студент Іван Ткачук, який студіював в Макмастер університеті в Гамільтоні. Потім він виїхав до Гаєсу, Саскачеван, куди його покликано за пастора громади.

Деякий час обслуговував громаду проп. Михайло Куценко, а потім довший період служив громаді д-р К. Костів, аж доки працю в Гамільтонській громаді перебрав проп. Йосафат Іваськів.

Від самого початку, коли громада зорганізувалася, й досі брат М. Миколайчук остається проводячим громади.

В 1966 році громада, за часів служіння в ній д-ра К. Костіва, купила собі молитовного дома, якого старанно відремонтувала й тепер в ньому проводить свої зібрання. Коло того дома було дуже багато праці, яку віруючі зробили своїми власними силами й засобами. Зокрема

декотрі брати і сестри прикладали своїх рук до тієї роботи, защо їм належиться велике признання. Проповідник Й. Іваськів працює фізично на утримання своєї родини.

При Гамільтонській громаді також наше братство відсвяткувало історичний Ювілей постання в Україні євангельсько-баптистської праці.

Молитовний дім Укр. Бапт. Церкви в Торонті

IX

ЮВІЛЕЙ 100-ЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЄВАНГЕЛЬСЬКО-БАПТИСТСЬКОЇ ЦЕРКВИ

1852 — 1952

В днях від 30-го травня до 1-го червня 1952 року в Гамільтоні, Канада, відбувся Ювілей 100-ліття постання в Україні Євангельсько-баптистської праці.

Ювілей був відсвяткований з великою вроčистістю та глибокою вдячністю Богові за Його любов до українського народу впродовж довгих віків та минулих 100 років, за всі благословення євангельсько-баптистського руху в Україні та в діяспорі, де тільки наш народ передбуває.

"Усі українські євангельсько-баптистські Церкви в ЗСА й Канаді вислали своїх представників на Ювілей; обидва Українські Місійно-Біблійні Товариства були належно заступлені через своїх делегатів на Ювілееві, а також від Українського Біблійного Інституту й Теологічної Колегії та всієї української євангельської преси представники взяли участь у цій єдиній на сто років вроčистості. окрім віруючі із ЗСА й Канади не опустили нагоди прибути на своє свято. Світовий Союз Баптистів представляв д-р В. С. Смолій, віцепрезидент повищого Союзу; від Американської Баптистської Внутрішньої Місії особисто вітав Ювілей проп. Чатлош, місійний репрезентант Місії, заслухано прочитаного листа від д-ра Макдоналда, члена головної Ради Баптистів Онтаріо та Квебеку і д-ра В. Кірконелл, президент Академії Університету та багато інших гостей із братніх нам народів і віровизнань", — За "Хр. Вісником".

На духовно-будуючих Богослуженнях Ювілею шановні проповідники українського Братства та гости виголосили глибокого змісту проповіді. Хори під управою диригентів — Івана Поліщук та Сергія Бичковського прикрашували співом зібрання Ювілею. Проповідники — д-р Л. Жабко-Потапович, Гр. Домашовець та інші прочитали глибокозмістовні реферати. Молодь також взяла активний улі в програмі Ювілею.

Богові належиться подяка за Його рясні благословення, що ними позначилося святкування Ювілею.

Також наші поети присвятили Ювілеєві свої привіти віршованою формою, які на цьому місці подаємо.

**100-річному Ювілеєві Українського Братства
Євангельських Християн-Баптистів**

Присвята борцям за віру

1852 — 1952

I

Дрімав журливо тихий степ
Між гірлами Дніпра та Буга,
З країни тиші — став вертеп,
Зарослям вкрилися дороги.
І дід Дніпро шумів щось люто,
А вітер хвилі гнав у море, —
У Чорне... Правда незбагнута —
Про неї хтось ще заговорить...
Огненим словом, вічним словом,
Що пролуна степи широкі,
Гущавини й яри глибокі
І край новим життям обновить!

Дніпро шумить, ревуть пороги
І хвилі піняться у плесі...
Хто ж то верстатиме дороги,
Хто завіта до Херсонесу?
Хіба Андрій апостол вдруге
Та й попливє Дніпром угору?
Чи йтимутъ греки в князів Київ
Де в шумі сятимутъ прaporи?
Було тоді щось шумно й журно, —
Зачинені для правди двері.
І сонце сяяло понуро...
І люд томився у зневірі.
Чекав з терпінням сонця Правди!
На світло Боже — переміну...
Ярмо вороже в душах людських,
Зробило темінь і руїну.

II

У мить одну не шумом-вихром,
А з тихим й милим теплим словом
Йде Іван Онищенко — апостол...
Іде з Основи з Ряснополя.
А з ним іде Ратушний у дружбі
І будяť свій народ з просоння,
Як сіяčі — у Божій службі,
Йдуть крізь степи, землі Херсону.
Так як колись Андрій апостол
Ідуть з любов'ю не з примусу
І кажуть людям всім: "Покайтесь
І віруйте в Христа Ісуса!"
Той поклик гомонів степами
Євангельський, святий, всесущий, —
І люди стали вірити Правді,
В Христа, бо Він отой — Грядущий.

І по часі — ось Суглокія,
Над берегом юрба народу,
Мов над Йорданом... В новій вірі
Іван Рябошапка входить в воду
Сповня Господні заповіти,
Бо зна: — ъХто вірить, охреститься",
Той від своїх гріхів спасеться
І душу сонечко освітить!
Підніс брат Цимбал руку вгору
Так як колись Іван Хреститель
Й питає щиро: — "Друже-брате
Чи віруеш, що твій Спаситель
Ісус Христос взиває нині,
Тебе Він Сам сьогодні кличе,
Щоб ти ніс світло Україні,
Щоб ти був світлом невідкличним.

Відтак пішли в убогі села,
Пішли в широку Україну,
Новину несли всім — Веселу —
Науку Спаса — Бога-Сина.
Став пам'ятним ув Україні
Вік дев'ятнадцятий — століття,
Хоч край ще й досі у руїні,
Проте ще сонечко засвітить!

III

Сто літ пройшли, мов мить одна,
Пройшли, минаючись спроквала
Вогні євангельські горяť...
Громади вірних скрізь довкола.
Полилося Слово Боже скрізь
Від річки Дону аж до Сяну,
Пісні лунали вірних всіх
Христу Спасителю — Осанну!
Куди не глянь, куди не йди,
Чи в рідний край, чи в світ широкий
Полилося джерело води...
Невичерпне, святе, глибоке.
І воду цю прагнущі п'ють...
В степах і горах своєрідних,
Й чужім Сибірі браття бідні
Де ще гіркенькі слози лл'ють.
Відтак аж ген, де сонце сходить,
Що ділять нас високі гори
І там брати, що в вірі ходять,
Або знов там за синім морем,
В Австралії південно мрійній
Загнала й ген — скитальча доля.
Хоч цілий світ ще безнадійний —
Христос для всіх бажає волі!
Відтак в країні Вашингтона,
В країні вільної Канади,
В латинськім світі у підсонні
І там євангельські громади.
Скрізь українське серце б'ється
Де ще душа жива в надії!
Де ще молитва щиро лл'ється
Й піdnяті очі до обрію!
В блакитне небо ген угору
Багатства Божі там без міри,
Баптист не зна в житті зневіри,
Бо вірити — Правда зло поборить.

Гр. Домашовець, ЗСА

СТО ЛІТ ТОМУ...

З нагоди Ювілею 100-річчя євангельсько-баптистської праці в Україні

Перша яскрава постать в історії українського євангельського руху, яку знаємо, це Онищенко з села Основи", — Михайло Грушевський.

"Хто сіє з слізовою, — зо співом ті жнуть!"

— Пс. 126: 5.

Запашна весна мандрувала полями,
Яка прилетіла на крилах вітрів,
Скрізь широко взялися до праці селяни...
Лунав спів пташиний з далеких гаїв.

I квітло життя на просторах Херсону,
Пшеничні лани вітер тихо гойдав...
В садочках вишневих стояла Основа,
Де брат наш Онищенко Бога пізнав.

Він довгі літа шукав правди і волі,
Тужив за спасінням своєї душі;
I Бог не забув його в тяжкій недолі
Й послав йому спокій небесний в тиші.

Спасителя голос почув він ласкавий,
За Ним він дорогою правди пішов,
Гріховне життя, все дочасне, оставил,
В Ісусі спасіння душі він знайшов.

Й пішов, як колись в Галилеї над морем
Петро і Андрій за Ісусом пішли,
А потім без страху, крізь радість і горе
Євангельську вістку у світ понесли.

Пішов брат Онищенко сіяти Слово —
Христову науку поніс землякам.
Селян і міщан — кликав всіх до обнови,
А в праці Господь помагав йому Сам.

Посіяне слово у спрагнені душі
Спасеннї овочі рясно дало,
Сам Бог України духовний сон зрушив
І вістка євангельська скрізь рознеслась.

А в праці Онищенкові помагати
Покликані Богом теж інші спішать:
І Ратушний, Цимбал, також Рябошапка,
Щоб ниву вкраїнську зарослу орати.

Тяжка була праця, та рук не складали,
Святі піонери відважно пішли!
Їх муки й в'язниці тоді не лякали,
Бо правду Христову всім людям несли.

Й велике спасіння Господь послав всюди
По селах численних і різних містах,
До Бога тоді наверталися люди
Й у серце приймали Ісуса Христа.

Тоді на широкі поля України
Пробудження Божого сонця зійшло,
І люди з гріхової встали руїни —
Баптистсько-Євангельське Братство прийшло.

Покрилась країна громадами вірних,
Які Слово Боже в Народ понесли;
В гоненнях вони йшли за Спасом покірно,
Й духовне відродження всюди несли...

Сьогодні сто років вже праці минає
Коли брат Онищенко Бога пізнав,
Євангельську правду тоді виповняє,
Він хрещення перший по вірі прийняв.

Вроцисте сьогодні ми маємо свято:
Столітній послав нам Господь Ювілей,
Що можемо працю минулу згадати,
Яку Бог звершив серед наших людей.

Іл. Тарасюк, Англія

Громада в Ст. Кетерінс, Онтаріо.

Проп. Петро Кіндраг, переїхавши з Вінніпегу до Ст. Кетерінс на постійне замешкання, затримався в домі бр. і сестри Тодоруків. Це було 1964 року. Після горливих молитов і бажання місцевих віруючих, а зокрема брата і сестри Тодоруків, в порозумінні з проводом УЄБО Схід-

М. Тодорук, —
був проводячим громади
Ст. Кетеринс

ньої Канади, в жовтні місяці 1964 року відкрили в Ст. Кетеринс місійну станицю.

Коли проп. П. Кіндрат вийхав на місійну працю до Австралії, то бр. М. Тодорук продовжував вести ту працю. Господь поблагословив працю брата і сестри Тодоруків. За короткий час група зросла до 16 членів і за бажала, щоб провести офіційно організацію громади. На це свято прибули старші брати з Торонта — д-р К. Костів, проп. С. Тимців і проп. З. Речун-Панько. В присутності місцевих членів дня 24 березня 1968 року організовано там українську евангельсько-баптистську громаду. Брата М. Тодорука обрано на пресвітера цієї громади. Зібрання відбуваються там періодично в приватних помешканнях.

Громада в Ніагара Фоллс, Онтаріо.

Ця місійна станиця в Ніагара Фоллс була започаткована ще перед 1940 роком декількома віруючими родинами румунського походження, що знали також і українську мову.

За проводячого у себе вони мали брата Івана Шаленка, який служив їм від 1941 до 1943 року. Потім до 1945 року обслуговував групу проп. Я. Приходько, а тоді діжджав до них проп. Іван Думич, який одночасно обслуговував громаду в Вирджил.

1949 року брат Іван Думич лишив Вирджил і прийняв працю в Ніагара Фаллс, з ним сюди перейшла також частина членів з Вирджил. Того часу в Ніагара Фаллс організовано Українську Баптистську Громаду. Брат Марко Кобзей зо своєю дрижиною дуже багато прислужився в організації, а також і в праці в громаді в критичні часи її існування.

Проп. І. Думич і досі обслуговує громаду, а його дружина Анна багато спричинилася до виховання молоді в Недільній Школі. Громада на цей час нараховує 36 членів, посідає свій власний молитовний дім. Недавно громада відзначила 25-ліття праці свого проповідника Івана Думича в Ніагара Фаллс. Проп. Ів. Думич працює фізично, громада оплачує йому тільки подорожні витрати.

Громада в Віндзорі, Онтаріо.

Перший з віруючих українців до Віндзору прибув у серпні 1928 року Степан Підгорецький. Тут він застав, що російська баптистська церква з Детройту, ЗСА, про-

Укр. бапт. громада в Ніагара Фаллс

Ів. Думич,
проповідник громади
в Ніагара Фоллс

вадила свою місію. Він приєднався до тієї групи і часто виступав там з проповідлю Євангелії.

Після останньої війни, коли з Німеччини прибула нова еміграція, то число віруючої групи у Віндзорі побільшилося. І вже в 1956 році громада купила від словацьких віруючих молитовного дома. В проводі громади стали брати Степан і Лука Підгорецькі. Того часу громаду зареєстровано в уряді під назвою: Українська Євангельсько-Баптистська Громада. Після того громада приєдналася до Українського Євангельсько-Баптистського Об'єднання Східної Канади. Проп. Іван Підгорецький, приїхавши до Віндзору, приєднався до громади й періодично служив Словом Божим.

Від 1963 до 1971 року проводячим в громаді був бр. Микола Підгорецький, аж доки Господь відкликав його в Свої небесні оселі. Впродовж декількох останніх років громаду обслуговує проп. Степан Нищик, який регулярно доїжджає до Віндзору з Детройту.

Проп. С. Нищик студіював теологію в Англії, працював на місійних полях у Франції, Україні, Польщі, Німеччині, Канаді та ЗСА. В цьому році (1971) брат С.

Нищик разом зо своєю дружиною Вірою святкують 40-ліття місійної праці на Божій ниві. Вони далі по своїй можливості працюють в поширюванні друкованого слова там, де голод і брак його.

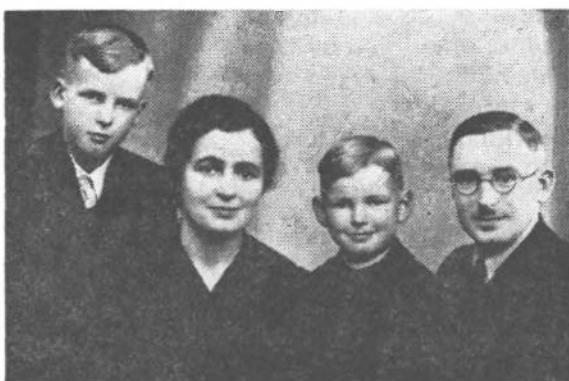
Громада в Ошаві, Онтаріо.

Йосафат Іваськів, бувший студент Українського Біблійного Інституту в Саскатуні, в 1956 році разом із дружиною прибув на постійне життя до Ошави. І тут разом з іншими віруючими започаткували Українську Єв.-Баптистську Церкву, до складу якої ввійшли: І. Іваськів з дружиною, Б. Слободян з дружиною, В. Ворон з дружиною, О. Воропай з дружиною, с. Ю. Мулярчук, с. М. Дудар та інші. Всіх було 12 осіб.

До 1962 року зібрання проводилися в різних винайденнях, аж доки віруючі купили недокінченого молитовного дома, де вклали багато праці. Тепер збираються у власному приміщенні, відбувають богослужіння, проводять Недільну Школу, а також кілька років мали Рідну Школу. Здібними учителями Недільної й Рідної Школи є брат і сестра Ворони, брат і сестра Слободяни, с. Мельник.

І. Іваськів, —
був проводячим в Ошаві,
а тепер — в Гамільтоні.

С. Нищук з родиною, —
був проводячим в Саскатуні, тепер — у Вінзорі

Коли проп. Й. Іваськів виїхав з Ошави й прийняв працю в громаді в Гамільтоні, то вибрано за проводячого брата М. Романенка. Д-р К. Костів доїжджає й обслуговує громаду.

Брат Яків Шакотько по неділях вечорами збирає молодь з різних євангельських церков і проводить євангелізаційні зібрання з надією, що цей посів Божого Слова свого часу принесе свої плоди.

X

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВІДДІЛ ВСЕКАНАДІЙСЬКОГО БРАТСТВА

"Християнський Вісник".

Журнал "Християнський Вісник" почав виходити в жовтні 1942-го року. Його першими основоположниками були два піонери Українського Євангельсько-Баптистського Братства Канади, брати Петро Кіндрат та Іван Шакотько, довголітній, заслужений і самовідданий працівник на євангельському полі. Спочатку журнал виходив на газетному папері, мав 16 сторінок, виходив щомісяця. Потім він почав виходити щодва місяці, і друкуватися на кращому книжковому папері.

На цьому місці слід зазначити, що "Свідок Правди", якого видавав брат Іван Колесників у Торонті, був першим друкованим журналом, що виходив українською мовою в Східній Канаді. Досі жодне віроісповідання з нашого народу не мали свого друкованого органу. Коли ж "Свідок Правди" перестав виходити, наші брати почали думати про свій часопис в Західній Канаді. І в 1923 році брат Іван Шакотько видав друковану газетку на 4 сторінки, який дав назву "Християнський Вісник". Але більше ця газета не з'явилася.

Коли брат Ів. Кмета прибув з України до Канади, він бажав, щоб наше братство в Західній Канаді мало свого друкованого органа, а тому видав кілька чисел "Євангельського Вісника" мовами російською і українською. Незабаром цей часопис перестав існувати. Року 1942-го почав виходити теперішній "Християнський Вісник", який постав незалежно від вищезгаданих друкованих журналів і він є органом нашого Об'єднання, виконуючи свою працю аж досі.

1948-го року, за ініціативою брата П. Кіндрата, який тоді був редактором "Хр. Вісника", Українська Євангельсько-Баптистська Конференція Західної Канади запросила брата Михайла Подворняка до Вінніпегу, який став на працю в менонітській друкарні "Християнська Пре-

Основоположники видавництва "Дорога Правди"

Зліва направо — Ів. Барчук, секретар, М. Подворняк, голова,
З. Речун-Панько, скарбник.

са", де тоді друкувався "Хр. Вісник". Спочатку брат М. Подворняк був скарбником "Хр. Вісника", потім був його співредактором, а пізніше став його відповідальним редактором, ревно виконуючи свою працю аж досі. Журнал "Християнський Вісник" за час свого служіння виконав велику і благословенну працю, і він виконує її дотепер. У жовтні 1972 року він святкуватиме своє плідне 30-ліття.

При "Християнському Віснику" був виданий "Християнський співаник" без нот 1942-го року, вийшла також книга "Ключ Царства Божого", вийшла книжка "Свята Війна" Джона Буньяна, яку переклав на українську мову бр. Ів. Кмета. Також вийшла книжка брата Ів. Кмети англійською мовою "З Христом в Америці", брошури "Христос — Пастир", "Без Бога на світі" та ін.

Варто також згадати, що при "Християнському Віснику" почало працювати наше всебратьське видавництво "Дорога Правди", і воно видало низку прекрасних книжок з глибоким духовним змістом — "Алкоголь і людина" — Ів. Барчука, "Апостол Петро і Рим" — Ів. Барчука, "Бесіди Івана Плугатаря" — Ч. Сперджена, "Божий спокій" — М. Подворняка, "Відгомін життя" — Ю. Ілюшика, "Голгофська дорога" — Рой Гессіон, "Моліть-

ся, просіть і одержуйте" — Дж. Райса, "Країна, яку я найбільше люблю", — О. Смита, "Далека дорога" — М. Подворняка, "Свята Земля" — Іл. Тарасюка, "Джордж Мюллер" — Ф. Г. Варне, "Елісей Сукач" — І. Лазарева, "Збережені Господом" — І. Семенини, "Іван Гус" — З. Бичинського, "Чи існує Бог?" — І. Барчука, "На крилах віри" — І. Тарасюка, "За віру" — В. Г. Павлова, "Зелений гай" — М. Подворняка, "Чаша золота" — Ів. Кмета-Єфимовича, "На батьківщині і на чужині" — А. Дубового, "На шляху життя" — М. Подворняка, "Останні дні Єрусалиму" — І. Мордовцева, "Пояснення на книгу Об'явлення" — І. Барчука, "Небесний дім" — М. Подворняка, "Проміння" — В. Остапчука, "Недоспівана пісня" — М. Подворняка, "Штундист Павло Руденко" — С. Степняка, "Запашність поля" — М. Подворняка, "Іконопочитання" — І. Барчука та багато інших.

Михайло Подворняк, —
редактор "Християнського Вісника"

Видавництво "Дорога Правди" стало благословінням для всього нашого Українського Братства, злагативши його українською духовною літературою і нам пріємно згадати, що воно починало свою працю при "Християнському Віснику", а брат М. Подворняк був першим головою видавництва.

Підраховано, що "Християнський Вісник" і видавництво "Дорога Правди" видали менонітській друкарні за друк книжок і журналів біля 100 тисяч доларів.

Братська друкарня в Вінніпегу.

Отже, Українське Єв.-Баптистське Об'єднання Західної Канади на Конференції в Саскатуні в липні 1968

року постановило набути свою власну друкарню. Тоді був вибраний комітет, якому Конференція доручила підшукати приміщення й потрібні друкарські машини. До складу того комітету ввійшли такі брати: М. Подворняк, М. Брич, Ф. Лавринюк і В. Ткачук, всі з Вінніпегу.

Спочатку знайшли і завдачували будинка без друкарських машин, а пізніше залишили його з деякими втратами, шукаючи кращого.

Пізніше знайдено будинка з усім друкарським устаткуванням, якого господарем був українець. Він помер, а його дружина оголосила друкарню на продаж. Тоді скликали членів Комітету Української Єв.-Баптистської Конференції Західної Канади, запрошено також до співпраці Українське Євангельсько-Баптистське Об'єднання Східної Канади та Об'єднання Євангельсько-Баптистських Церков у ЗСА. Братство ЗСА приславо свого представника. На нарадах одноголосно одобрили ту купівлю. Таким чином купили будинок на друкарню разом з машинами, а також на тому самому участкові землі купили інший менший будинок за ціну 35.000.00 долярів.

Працю в друкарні взяли на себе брати М. Подворняк і М. Брич. Незабаром брат М. Брич виїхав з Вінніпегу і року 1970-го був покликаний на працю до друкарні із Саскатуну брат О. Ткаченко, який зайняв у ній місце директора. Друкарня носить свою попередню назву: — "Популяр Прінтерс". Тепер у ній працюють брати — Ол.

Будинки друкарні у Вінніпезі

Ол. Ткаченко, —
директор друкарні

Ткаченко і М. Подворняк. Заряд друкарні складається з таких осіб: О. Ткаченко, М. Подворняк, Ф. Лавринюк, І. Степанюк. Українське Братство в ЗСА стало спільником друкарні і від них входять до комітету друкарні брати: Ів. П'ятковський, І. Барчук і Д. Марійчук.

На початку тієї праці брати наші зустріли багато труднощів та різних проблем. Але завдяки братам М. Подворнякові, М. Бричові й О. Ткаченкові друкарня пішла в рух. Велике признання належиться тим братам за їхню витривалість і запопадливість у добрій праці, яку вони розпочали в труднощах, покладаючи надію на Господа. Тепер друкарня має багато праці, вона друкує часописи книжки переважно релігійного змісту, виконуючи тим самим велику місійну працю.

На цьому місці варто також згадати ще про одну ділянку праці, яка постала при "Християнському Віснику" — це т. зв. каса бідних. Спочатку вона була при нашему журналі, але потім, за рішенням Конференції Західного Об'єднання, ввійшла як одна з ділянок праці Конференції Західної Канади. До каси бідних віруючі з Канади й ЗСА, а також з інших вільних країн західного світу присилають свої пожертви і каса бідних помагає багатьом потребуючим братам і сестрам. Відповідальним за цю касу є брат Михайло Подворняк.

XI

ПІДСУМОК ПРАЦІ ОБ'ЄДНАННЯ

Українське Євангельсько-Баптистське Об'єднання Канади в своїй довгій та наполегливій духовній праці впродовж 70 минулих років сумлінно дбало якнайкраще виповнити свої велики завдання і Бог ряснно благословив різні ділянки його праці.

Проповідь Євангелії.

На першому місці Об'єднання мало наказа Господа Ісуса Христа: "Ідіть по цілому світові, та всьому створенню Євангелію проповідуйте. Хто увірює й охреститься, — буде спасений, а хто не увірює — засуджений буде" (Ев. від Марка 16: 15-16).

Проголошення євангельської проповіді по громадах, розповсюджування друкованого Слова Божого й корисної літератури, особисті розмови й бесіди про Божу любов і вічне спасіння в Христі Ісусі, а також і старання членів Об'єднання поводитися і жити гідно Христової науки — все це разом узяте принесло великий успіх. Бож тисячі людей через Об'єднання знайшли спасіння й вічне життя в Христі Ісусі. І цю працю та її наслідки Об'єднання вважає за найбільше осягнення.

Інкорпорація Об'єднання.

За старанням проп. Петра Кіндрата зроблено Об'єднання Конференцій Східної й Західної Канади і виклопотано через канадійський парламент в Оттаві інкорпорацію Об'єднання під назвою "Українська Євангельсько-Баптистська Конвенція Канади", що було здійснено дня 13-го липня 1961 року.

Склад управи Об'єднання, яка була призначена й схвалена Канадійським Парламентом, такий: Захар Речун-Панько, Петро Кіндрат, Михайло Подворняк, Дмитро Марійчук, Лука Підгорецький, Олександер П'ятоха, Яків Крестинський, Іван Ткачук і Степан Сковородько. Ці особи в часі інкорпорації представляли собою Всекана-

дійське Об'єднання, якому надане легальне право на рівні з усіма віроісповіданнями в Канаді. І цей факт показав, що залежна від Бога праця, а не від людських зверхників, має свої додатні сторони.

Репрезентація на Всесвітньому Конгресі.

Українське Євангельсько-Баптистське Об'єднання Канади мало шану, як самостійна одиниця, виступати й репрезентувати наше Братство на Всесвітньому Баптистському Конгресі, що відбувся в Клівленді, Огайо, ЗСА, в 1950 році.

Відсвяткування річниці 100-ліття.

В днях 30-31 травня й 1-го червня 1952 року в Гамільтоні, Канада, при великом здиві звірюючих з Північної Америки, українські баптисти вроочно відсвяткували соту річницю започаткування баптизму в Україні.

З цієї нагоди брати також зорганізували Всеукраїнське Євангельсько-Баптистське Братство. На той час вийшла з друку цінна праця д-ра Л. Жабка-Потаповича: "Христове світло в Україні", що містить у собі історію українського евангельсько-баптистського руху.

Біблійний Інститут.

Український Євангельсько-Баптистський Біблійний Інститут в Саскатуні, Саскачеван, який аж 12 років вів свою благословенну працю навчання, також являє собою успішну ділянку праці нашого Об'єднання, бож Інститут виховав і випустив низку працівників, які служать на Божій ниві в Канаді й за кордоном.

"Християнський Вісник".

Журнал "Християнський Вісник" також є великим осягненням. Він, як орган Українського Євангельсько-Баптистського Об'єднання Канади, служить всьому нашому Братству, довгі роки виконуючи службу місіонера, несучи в різні країни світу вістку Євангелії нашему народу в діяспорі. А також при "Хр. Вісникові" започатковано видання Лекцій Недільної Школи й видано чимало корисної духовної літератури.

Власна друкарня.

Набуття власної друкарні спільно з Братством ЗСА — це чергове досягнення Об'єднання. Тепер не тільки журнали й малі видання друкуються у власній друкарні,

М. Брич, —
багато допоміг в купівлі
братьської друкарні

але й друкуються більші книжки. Зокрема видавництво "Дорога Правди" в нашій друкарні продовжує свою овочедайну видавничу працю. Число виданих видавництвом книжок сягає вже до 50.

Місійна праця за кордоном.

Об'єднання чимало спричинилося до поширення Євангелії за кордоном. Відвідини й довше перебування та служіння проповідників Петра Кіндрата та Іларіона Тарасюка в Австралії, Господь ужив для розбудови й зміцнення молодої праці поміж українським поселенням там. Заснований там часопис "Добра Новина" став поєднуючим засобом поміж віддалених дітей Божих тієї просторої країни. Об'єднання також сягає Південної Америки, де бере уділ в місійній праці на Господній ниві. Воно також допомагає в радіоблаговісті "Голосу Євангелії в Україну", що надається два рази тижнево з Монте-Карло, Монако, і на хвилях етеру несе Добру Новину до рідного краю та багатьох інших країн, де за "залізною заслоною" мільйони спрагнених душ залюблки слухають проповідь Божого Слова. Бож це радіоблаговістя не є "голосом в пустині", воно знаходить для себе місце в людських серцях, яким приносить дар спасіння й життя вічного, про що відгомін доноситься до нас і свідчить

про велич цієї благословенної праці на славу Богові. Також у великій мірі Об'єднання спричинилося до поширення за кордоном Біблій, Нових Заповітів та різної корисної духовної літератури. Все наведене — це тільки натяки на ту багатогранну працю Об'єднання, що воно успішно виконує на місійному полі по інших країнах світу.

Іларіон Тарасюк, місіонер.

Широке поле духовної праці між українським населенням в Канаді, потреба утримування зв'язків поміж громадами, а зокрема відвідування й служіння місійним станицям у різних місцях, що були без постійних духовних працівників і регулярних зібрань, — спонукали Українське Євангельсько-Баптистське Об'єднання Канади запросити бр. І. Тарасюка з Англії прибути до Канади на працю роз'їзного місіонера.

В травні 1962 року він приїхав до Вінніпегу на Все-канадійську Конференцію Об'єднання, звідки й розпочав покладену на нього місійну працю.

Брат І. Тарасюк прийняв святе хрещення за вірою 10-го червня 1928 року. Студіював теологію в Польщі й Німеччині. Трудився на духовній ниві в Україні, Німеччині, Англії, Франції, Австралії та інших країнах. Побував в Ізраїлі, Йорданії та Сирії і свої цікаві спостереження та враження з тієї паломникої подорожі передав у книжці "Свята Земля". Його поезії та дописи друкували

Іл. Тарасюк, —
місіонер нашого Об'єднання
в Канаді

Максим Лисак, —
працює в Оттаві

лися в різних євангельських часописах. Віруючі особливо захоплюються його збіркою духовних поезій п. н. "На крилах віри. Отже, спровадження бр. І. Тарасюка до Канади є також надбанням Об'єднання. Братство вдячне Господеві за самовіддане служжіння бр. І. Тарасюка у Христовому винограднику.

Склад Об'єднання.

Українське Євангельсько-Баптистське Об'єднання Канади складається з 13-ох громад і 7-ох місійних станиць. Має декілька десятків проповідників Євангелії, з котрих 12 ординовані. Теперішній склад Об'єднання:

Петро Кіндрат — голова, Олександер Ткаченко — заступник, Степан Тимців — другий заступник, Степан Сковородько — головний секретар, Михайло Тодорук — скарбник, Йосафат Іваськів, Федір Луцик та Іларіон тарасюк — члени, Михайло Подворняк — редактор "Християнського Вісника".

7.000 українських баптистів у Канаді.

З останнього перепису населення Канади довідуємося, що в країні є 7.000 баптистів українського походжен-

Д-р Іван Войтух, —
працює в Едмонтоні

Д-р Ф. Сенайко, —
працює в Вакав, Саск.

ня. Розуміється, що в подане число враховано дітей українських баптистських родин, а також і тих українців, що належать до англомовних та інших баптистських церков, які не входять в число членів УЄБО Канади.

Радіоблаговістя українською мовою.

Дві громади нашого Об'єднання утримують і щонеділі надають українською мовою проповідь Євангелії по радіо. Громада в Торонті, за обслугою бр. Євгена Күценка, технічного управителя, і Федора Луцика, програмового директора, передають радіоблаговістя "Голос Правди" через радіостанцію в Ніягара Фоллс, ЗСА. Громада ж у Вінніпегу передає евангельські проповіді через радіостанцію в Давфині, Манітоба. Завдяки старанням брата Івана Степанюка, технічного управителя, бр. Миколи Брича, попереднього програмового директора, а теперішнього директора брата Михайла Подворняка, радіоблаговістя "Добра Новина" виконує корисну місійну працю. Ці радіопередачі проречисто говорять про те, що в серцях віруючих людей живе місійний дух і любов до Бога.

жого діла. Свого часу й церква в Саскатуні мала своє радіоблаговістя.

Осягнення на освітньому полі.

Українське Євангельсько-Баптистське Об'єднання Канади дало крайні не тільки добрих громадян, але й висококваліфікованих людей, які займають в країні поважні становища. Деякі наші брати працюють лікарями, інженерами, учителями та в інших галузях суспільної роботи Канади. Колись їхні батьки, приїхавши до Канади, корчували ліси, прокладали дороги, але вони дбали також про освіту своїх дітей. Тому діти наших піонерів сьогодні займають у Канаді видні місця в різних державних установах. Наприклад, Максим Лисак, син брата і сестри Лисаків із Сван Ріверу працює вищим урядником державної пошти в Оттаві, другий їхній син є лікарем, третій — інженером. Родина Лисаків із Сван Ріверу постійно підтримували також працю нашого Об'єднання своїми пожертвами. Також родина брата і сестри Філюків із Сван Ріверу дали своїм дітям вищу освіту і багатьох із них сьогодні стоять на дуже важливих працях канадського життя. Д-р Іван Войтух, син брата Степана і Марії Войтухів, працює лікарем-дентистом, д-р Сенайко працює також лікарем і багато інших, за яких ми щиро дякуємо Богові.

ВІРА СВЯТА БАТЬКІВ ЖИВЕ

Віра свята батьків живе
У днях в'язниць, вогню й меча,
Небесну радість нам дає
Про неї вістка і в наш час.

Приспів:

Правдива віра ще живе!
Й віддамо життя своє.

Гнані батьки в вірі жили,
Міцно стояли за Христа,
Щоб вірні й діти теж були,
Щоб було небо — їх мета.

Віру батьків будем любить,
Друзів усіх і ворогів

І про Христа всім говорить
Ділами й життям нашим всім.

Віра батьків волю дає,
Її основа — Сам Христос!
В темряві світло скрізь несе
І розвіває гріх-хаос.
(П. П. 39, П. Р. 252).

АВСТРАЛІЯ

Не можна обійти мовчанням також нашої праці в Австралії, яка үвійшла в спільноту нашого Всеканадійського Укр. Єв.-Баптистського Об'єднання..

1964-го року я був поїхав до Австралії від нашого Братства і поїхав на свій власний кошт, почувши "македонський" клич наших братів і сестер в Австралії. Там я відвідав усі місця, в яких живуть наші віруючі, а зокрема Сидней-Кабраматта, Гленрой-Мельборн, Перт в Західній Австралії. З Божою поміччю я помог нашому там братству в багатьох його справах щодо духовної праці. Від того року там була започаткована своя домашня місія, яка й досі допомагає своєму місіонерові в Сиднею.

Тоді також громада в Перті купила від австралійських баптистів молитовного дома, біля чого мені довелося чимало попрацювати, а також зробити підготовку та реєстрацію нашого братства на Західній Австралію тощо. Разом з братами ми поробили в адвоката в Мелборні підготовку провести інкорпорацію на штат Вікторія. Також треба було попрацювати над купівлєю молитовного дома в Гленрой, на якого я дав завдаток своїми грішми. Зокрема з тією купівлєю ми мали чимало труднощів у зоні метрополії, щоб вона дозволила там мати молитовного дома. Але всякі наші старання там Бог увінчив успіхом і тепер цей дім є центром для всього нашого братства в Австралії.

Року 1965-го я повернувся з Австралії назад до Канади і просив наше Всеканадійське Братство, щоб воно послало на це поле хоч на рік брата Іл. Тарасюка. Ми тоді домовилися з Українським Єв.-Баптистським Об'єднанням ЗСА, що воно візьме на себе половину зобов'язань для брата Тарасюка в місійній праці в Австралії. Брат І. Тарасюк поїхав до Австралії і багато допоміг там в духовній праці. Тоді там був також започаткований журнал

Брат П. Кіндрат (направо) і бр. І. Тарасюк на летовищі перед виїздом до Австралії на місійну працю

нашого братства "Добра Новина", який досі виходить. Тепер на ниві Божій між нашим народом там працюють брати — Григорій Лутанюк і Т. Іващенко. Багато в Австралії попрацював брат М. Мережаний в Брізбані, який також два роки був головою Об'єднання. Тепер брат М. Мережаний хворий і брати в Австралії примушенні шукати духовного робітника для праці в Брізбані.

Українське Об'єднання Баптистів в Австралії має чотири громади, трьох з них мають свої молитовні domi.

XII

ЗАКІНЧЕННЯ

"Евен-Єзер. Аж доти допоміг нам Господь!"

— (1 Сам. 7: 12)

На закінчення цього історичного огляду довголітньої праці Українського Євангельсько-Баптистського Братства в Канаді, мое серце переповнене глибокою подякою Господеві за Його допомогу й велику любов до нашого народу. Пройдений довгий шлях від 1900 року аж досі не був гладенький і не вкритий квітами. Це був шлях самопосвяти на Божій ниві, випробування віри, а також і довір'я Всевишньому та Його святым обітницям. На проайденому шляху було чимало невдач і успіхів, чергувалися поразки й перемоги, втрати й здобутки, обіймалася з журбою радість. Приходилося пережити багато горя й страждання за віру, перебувати в горливих молитвах і сльозах, а також зазнати багато благословення й радощів. І збережені Господом до цього місця, ставимо пам'ятника, як це колись був зробив пророк Самуїл, який після великих змагань і боротьби та славної перемоги поставив пам'ятника й назвав його "Евен-Єзер" (Аж доти допоміг нам Господь). Тоді пророк з народом урочисто відсвячували день перемоги, як день подяки Господеві за всі Його добродійства. Також з низькою покорою ми благаємо Всевишнього, щоб пробачив нам всі наші помилки, всі недотягнення нашого братства в микулому.

Нехай же сьогодні цей пам'ятник "Евен-Єзер" буде й нашим пам'ятником та урочистим святом подяки Господеві від нашого Братства за минулі роки, за доконану працю, за спасенні душі й за тих, що відійшли від нас до небесних осель по нагороду, які колись промощували дорогу проповіді Євангелії для майбутніх поколінь.

Нехай ця скромна праця спогадів про минуле буде пам'ятником "Евен-Єзером" і для наших нащадків, щоб вони не забули тих, хто були їхні предки, як вони любили Господа, вірили, що проповідували й навчали, як

присвячували своє життя для Господньої праці та як умирали в блаженні надії, переходячи в потойбічний світ до Господа, щоб одержати нагороду за вірну працю, а також посісти запевнене Господом вічне життя.

Також складаю щиру подяку всім тим, що при складанні цих спогадів помогли мені своїми інформаціями та фотографіями з минулого. Можливо, що в книжці деякі дати недокладні й дані не вповні точні. Але думаю, що події й факти, зазначені в цій книжці, можуть знадобитися майбутнім історикам українського євангельського руху в Канаді й поза нею.

Подав я в цій книжці те, що я сам читав, про що мені оповідали старші люди, що я бачив своїми власними очима й що особисто пережив, як проповідник Христової Євангелії.

Щодо редакції цієї книжки, то я багатенно задовжений за поради й виправлення рукописа проп. д-рові К. Костеву та проп. І. Тарасюкові, як також працівникам нашої друкарні братові М. Подворнякові та братові Ол. Ткаченкові, бо тільки за їхнім старанням книжка ця сталася живим пам'ятником і вийшла друком незабутнього 1972-го р., року урочистих святкувань нашого Братства у Вінніпегу, Манітоба, Канада.

Бажаю теж висловити вдячність незабутнім старим друзям, що прислали свої щирі пожертви для видання цих споминів, бо в іншому разі ця книжка не побачила б світу цього року, і чи взагалі опісля вона могла б вийти друком. Імена всіх жертводавців поміщено в цій моїй праці.

XIII

ДЕКОТРІ ПРИГОДИ З БОЖОЇ ПРАЦІ В КАНАДІ

"Бог осміяний бути не може".

"Не обманюйтесь, — Бог осміяний бути не може! Бо що тільки людина посіє, те саме й пожне!" (Гал. 6: 7).

У східній дільниці міста Торонто, на розі вулиць Кінг і Трініти, літньою порою в роках 1911-1912 завжди відбувалися вуличні евангельські зібрання, які проводив проп. Іван Колесників. В цих зібраннях також брала уділ оркестра під проводом капельмайстера Голтона.

Ця дільниця міста була заселена болгарами та македонцями. Часто їхні діти, ніби намовлені, робили різні перешкоди під час проповіді Євангелії. Одного разу болгарський хлопчина, що мав років із 15, үзяв собі кусок бляхи і під час проповіді тарарабанив нею, копаючи її ногою. Промовець декілька разів звертав увагу тому хлопцеві, щоб він не перешкоджав проповідувати, а той не звертав уваги на прохання й продовжував тарабанити. Тоді проп. І. Колесників дуже поважно звернувся до того хлопця й остеріг його, якщо він не перестане перешкоджати в служенні Словом Божим, а буде копати ногою ту бляху, то Сам Господь може його вхопити за ногу так, що вона вже більше не буде тарабанити.

По якомусь часі проп. І. Колесників відвідував хворих в шпиталі. Там він на ліжку зустрінув того молодого болгарського хлопця, який з великим жалем призначався проповідником, що він той юнак, який тарарабанив бляхою, перешкаджаючи в проповіді Євангелії. Він захворів на ногу, його привезли до шпиталю й треба було ногу відтяти. Тепер він спокійно лежав на ліжку без ноги. "Бог осміяний бути не може!"

Хуртовина завалила намета.

Поселившись коло Радісону, Саскачеван, брат Іван Шакотько на набутому наділі землі нап'яв собі великого намета, в якому й жив з родиною в надії, що колись по-

буде собі хату. З того намету він і виїздив на місійну працю в інші місця.

Однієї суботи він пішки пішов до Блейн Лейку, щоб там у неділю служити Словом Божим. Вночі зірвалася велика буря з дощем та громовицею й завалила того намета, прикривши дружину бр. І. Шакотька разом з малими дітьми. Серед темної ночі не було де шукати помочі, бож і сусіди жили далеко. В розваленому наметі вони очікували дня.

Проп. І. Шакотько, вернувшись з місійної подорожі, наново нап'яв намета, в якому продовжував жити, аж доки не побудували собі хати.

**

Малошо не замерз на коні. Проп. Іван Шакотько вже спромігся купити собі коня й на місійну працю їздив верхи. Тепер він уже на коні поїхав на місійну працю до Блейн Лейку та інших місць. Це було зимою. Дружина пізнього вечора очікувала його, виглядаючи крізь вікно. Тоді був сильний мороз і місячна ніч. Десять біля півночі вона почула стукіт коло хати. Глянула у вікно й побачила, що кінь ходить біля хати, а її чоловік сидить на ньому, схилившись на гриву. Вона прожогом вибігла надвір і почала кликати. Чоловік не відзвивався. Тоді вона стягнула його непритомного з коня, притягнула до хати, відтерла його і насили привернула його до притомності й життя. Після того він мусів довгі тижні відлежати в ліжку. Багато інших пригод переживав він на місійному полі зо своєю дружиною.

"Вуйку, навчіть мене говорити з Богом".

Околиці Борден і Радісон, Саскачеван, були заселені українцями та німцями з України, які також говорили по-російському та знали й українську мову.

Один віруючий німець, якого жінка занедужала, шукав служниці-дівчини, яка могла б доглядати його дружину під час сівби. Зайшов він до галицького сусіда, що мав велику родину й декілька дівчат, щоб той відпустив їйому одну дівчину на службу. Вони їйому сказали, що порадяться поміж собою, а тоді дадуть знати. Батьки не дуже бажали пустити свою доньку в дім "лютеранського нехриста", який не хреститься рукою й не належить до Католицької Церкви, але потрібно було грошей і батьки погодилися відпустити дочку на службу тільки на один місяць на спробу.

З німцем вони домовилися, що відпускають свою

дочку на місяць часу до нього на працю з умовою, що він ніколи їй не буде говорити про свою віру. Побожний німець мусів на те погодитися, бо дуже потребував служниці для хворої дружини.

Дівчина в чужому домі почувалася дуже добре. В неділю відвідала своїх батьків і хвалилася їм, що ті німці дуже добре до неї ставляться й вона себе почуває, як у дома.

— А чи часом вони тобі не говорили про їхню віру?
— спитався батько дочки.

— Ні, тату, вони ніколи зо мною не заходили у розмову про свою віру й нічого мені не розповідають, — відповіла дочка.

— Ну, то добре, можеш там залишатися й надалі, — сказав задоволений батько.

Дівчина знову вернулася до німецького дому, де проводжувала працювати й була дуже задоволена працею. І все, що вона бачила в їхньому домі, брала під увагу й роздумувала над тим. Йй дуже подобалося, що господар із хворою господинею читають Біблію кожного дня, а також кожен раз перед їжею моляться, чого вона ніколи не бачила в домі своїх батьків. Вона переконалася, що нічого страшного нема у вірі цих людей, як їй говорили батьки. Вона почала допитувати своїх господарів про їхню віру й хотіла мати деякі пояснення. Вони їй пояснили, що мусить дотримати слова, яке дали її батькам, що не будуть їй говорити про свою віру.

Одного вечора, коли господар читав Біблію біля ліжка хворої дружини, служниця через відхилені двері слухала. Коли ж він схилив коліна і почав молитися, то вона прийшла до нього, стала на коліна і в сльозах промовила: "Вуйку, навчіть мене говорити з Богом так, як ви говорите!"

Від того часу вона приєднувалася до їхнього читання Біблії та до молитов, аж доки не залишила їхній дім. Вона навчилася "говорити з Богом".

Коли вона вернулася до батьківського дому, то мати відразу зауважила велику переміну в своїй дочці. Вона стала поважнішою й більше слухняною. А до того почала мамі свідчити, що християнам треба молитися Богові й читати Біблію. Мати почала з нею сваритися, а до того вмішався батько та почав її лаяти, що вона перейняла віру "лютеранських нехристів". Потім узяв її за руку й вивів з хати, проказавши, що він "нехристів" не буде в хаті тримати, нехай забирається та йде собі геть із їхнього дому.

Дівчина пройшла подвір'я, зупинилася біля воріт, схилила коліна й почала голосно слізно молитися за своїх батьків. Мати й батько стояли та прислуховувалися до тієї молитви. Тоді мати зворушливо заговорила до чоловіка:

— Іди, приведи дитину до хати, бо ми поводимось немудро. Вигнали таку добру й слухняну дитину на дорогу, а гірших тримаємо в хаті.

Через слухняну дочку вся родина навернулася до Господа й навчилася "говорти з Богом". Від брата І. Шакотька та родина одержала Біблію. Потім там постала громада з 20-ох членів і побудували молитовного дома на фармі брата Никифорука.

Підпалили молитовного дома.

В Ігел Крику, Саскачеван, була меннонітська громада євангельських християн, яких основоположником був відомий євангельський діяч, граф Пашков. Тут брати баптисти в 1921 році збудували собі молитовного дома. Молодий учитель Олександер Назарів, якого бр. І. Шакотько був привіз з Норт Дакоти до Канади, зорганізував в Ігел Крик із молоді оркестру та великий хор при домі баптистів. Так що праця дуже розросталася й дехто заздрив розвиткові баптистської громади.

В Ігел Крику Союз Західної Канади назначив у липні 1921 р. свою конференцію, під час якої мало відбутися й відкриття новопобудованого молитовного дома. Але не лишилося й повного тижня до конференції, як якась ворожа рука підпалила молитовний дім. Це принесло невигоду не тільки для надходячої конференції, але велику втрату для Братства. Бо в молитовному домі погоріли співаники, інструменти оркестри та інші речі. До того ще дім не був засекурений, а матеріял на нього набраний в борг.

Склалися великі труднощі. Тоді брат І. Шакотько звернувся до євангельських християн пашковців, щоб вони відпустили для конференції свого молитовного дома, на що вони погодилися. Це було дуже мале приміщення, а тому біля нього брати збудували з зелених осик стіну для затишку від вітру, а також і від сонця, щоб хоч трохи поширити місце. На конференцію приїхало дуже багато народу. Співав хор, грала оркестр, але не в повному складі, бо частина інструментів стала жертвою пожежі. Словом Божим служили місцеві проповідники, а також і проп. Мойсей Гітлін з Чікаго та проп.

Петро Кіндрат, який нещодавно прибув з Оттави до Манітоби на місійну працю.

Довший час в тій околиці не було дощу. Панувала тяжка посуха. Посіви жовкли й сохли. Але при закінченні конференції Господь, Який посылав на конференцію дощ духовного благословіння, послав з неба тихий, теплий дощ на пожовклі поля, а тоді все ожило й зазелено.

Цілу ніч ішов дощ, а тому мало хто зміг поїхати додому. З неділі на понеділок зібрання продовжувалися всю ніч. Зокрема проповідники М. Гітлін і П. Кіндрат служили Словом Божим. Тієї ночі 17 молодих душ віддалися Господеві, прийнявши Ісуса Христа за свого особистого Спасителя. Ми дякували Богові за Його велике благословення.

Попіл погорілого молитовного дому лежав докірливим свідком проти тих, що зробили той злочин. А Бог Своїм дітям "замість попелу дав... оливу радості" (Ісаї 6: 3).

Громада опісля набула собі другого молитовного дома, а Господь продовжував благословляти Його працю в тій околиці.

Похорон.

30 миль на північ від Принс Альберту, Саскачеван, лежить місцевість Стронг Пайн. Там був поселився напри кінці 1926 року проп. Яків Зіньків. У Стронг Пайн він одружився, взяв собі фарму, побудував хату, корчував ліс і виробляв поле. При нагоді іншим свідчив про Господа. Господь наділив їх 4 дітьми. Та не довго вони тішилися родинним щастям. Дружина захворіла і брат Я. Зіньків відвіз її до лікаря в Принс Альберт, який, оглянувши хвору, сказав, що вона мусить мати операцію. Він лишив хвору дружину під мою опіку, а сам поїхав на фарму до дітей. Третього дня після операції хвора померла, відійшовши до вічних осель. Було це року 1935-го. Тоді була люта зима.

Брат Я. Зіньків лишив удома малих дітей, приїхав до міста, щоб полагодити справи з похороном. І в кишенні не було грошей заплатити лікареві й за похорон. Тоді я перебрав усі ті клопоти на себе. Треба було хоч одну третю частину заплатити похоронному заведенню. Я зібрав трохи грошей від добрих людей, доклав децьо своїх до того й запевнив погребника, що брат Зіньків пізніше решту заплатить.

Треба було тіло покійної перевезти з Принс Альберт до Стронг Пайну. Я зустрів в місті І. Ковтика, що жив 6 миль від молитовного дому в Стронг Пайн і просив його завезти тіло покійної. Добрячий фармер погодився це зробити. Він зробив свої закупи в місті, поклали труну на сани й рушили в засніжену дорогу. Я також поїхав. Дорога була заметена снігом, тяжка, що на конях аж шума забіліла. На 9-ту годину ввечері ми приїхали на подвір'я І. Ковтика. Гостинна господиня зробила вечірню. По вечірній господар запряг свіжі коні, щоб таки труну з покійною завезти на призначене місце. Завірюха продовжувалася. Десь на другу годину по півночі насилу ми допахалися до молитовного дому, а тут така сніговія, що годі в'їхати на подвір'я. Ми протоптали трохи сніг і з великими труднощами таки підточили сани до дверей молитовного дому, щоб знести труну до середини. Труна була вложена до великої скрині і нам двом з І. Ковтиком тяжко було дати раду. Коні положилися труни і ми прив'язали їх до сосни і таки принесли труну до дверей, вийнявши її із скрині, яка була велика і не зміщалася в двері. Ми поставили труну в молитовному домі, аж поки мав відбутися похорон.

Після похорону мені треба було якось дістатися 30 миль додому. Жодного транспорту нема. Добродій І. Ткачук, який жив на березі ріки Норт Саскачеван, запросив мене до себе на ніч, а другого дня направив мене на лід ріки, що веде до Принс Альберт, в надії, що люди, які возять швелі до міста, мене підвезуть

Я вийшов на ріку, де по леду возять швелі, аж дивлюся, одне вантажне авто заломилося передніми колісами в лід і біля нього немає нікого. Далі, яких дві мілі, бачу, що якийсь чоловік накладає швелі на вантажне авто і я спішу до нього в надії, що вдастся під'їхати. Але поки я дійшов, він рушив і поїхав. Я пішов по леду, ніби по хідникові в місті. Але я був тяжко вдягнений, в руках була течка повна співаників і Біблій, а також і взуття було не дуже вигідне і я втомився. При заході сонця я вже зовсім виснажився і не було сили йти далі. На щастя їхав фармер і підвіз мене аж до хати, де я тоді жив. Цей порятунок я прийняв, як з Божої руки. Божі далі я вже не міг іти, береги річки були високі й покриті снігом, звідки годі було вилізти, щоб десь у фармерів шукати рятунку. Я міг би був замерзнути на ріці. Але Господь заопікувався мною та врятував мене. Після того я мусів декілька днів пролежати в ліжку, щоб пого-

їти перемерзлі ноги... Годі мені й досі той похорон забути.

Пригоди в Бетлфорд та Рабит Лейку.

На нарадах комітету Західної Конференції браття довідалися, що в околиці Рабіт Лейку поселилася група кавказців. Вони прихильно ставилися до Божого Слова й очікували, щоб їх хтось відвідав з наших місіонерів. Комітет доручив мені цю місію, подавши інформації, як туди треба їхати, щоб дістатися до Івана чи Павла Борисенків. І я поїхав. Це було в січні, були сильні морози.

Прибув я до Норт Батлфорду, куди з фармів приїжджали люди із своїм крамом і продавали його, часто ночуючи в теплих заїзних стайннях, а другого дня верталися додому.

Знайшов я тут одного українського фармера, який хуру сіна продав за 5 доларів і був готовий мене підвезти, бо він жив яких 5 миль від Борисенків. І ми поїхали. Але прийшлося більше йти, ніж їхати, бо мороз тиснув і треба було бігти біля саней, щоб грітися.

Нарешті прибули ми на подвір'я того фармера. Собаки загавкали, господиня вийшла з хати з ліхтарнею, помогла розпрягти коні й запровадила їх до стайні. А сама до хати й подала нам смачну вечерю, яку ми з великим апетитом з'їли. Після вечері ще провели корисну розмову й пішли на відпочинок. Мені простелили в'язку сіна на долівці біля "палюха" (піч для огрівання), який үвесь час горів, і я дуже скоро заснув. Але по півночі мене розбудив скрип дверей. Господиня кілька разів ходила до хліва і кожен раз приносила до хати по декілька поросят у подолку та клала їх біля "палюха" коло моїх ніг. Свіння бо тієї ночі опоросилася, а господиня, хоч і недоспала ночі, але врятувала поросята від морозу.

Удосвіта я залишив тих гостинних людей і в'їжджеючи санною дорогою подався до Борисенків, куди дістався перед обідом. Тут я пробув 10 днів. В школі провели евангельське зібрання, а також і по приватних домах. Господь поблагословив посіяне зерно святої Євангелії. Літом тут шість осіб прийняли хрещення за вірою. Потім постала там гарна громада віруючих.

Великою й зворушливою подією тут було навернення нещасного пияка. Хоч його дружина була віруючою ще з Кавказу, але він і надалі позоставався в страшному стані пияцтва. Часто бив свою дружину й знущався над нею, а зокрема тоді божеволів, коли не було чого

випити. Серце ж мав закрите для Євангелії й не хотів підкоритися Христові. Дружина його терпіла від нього й багато молилася, щоб Господь спас її чоловіка. Вона довго чекала на відповідь.

Останньо, коли вони возили сіно, на полі сталається неувалася подія. Він вилами кидав на хуру сіно, а дружина розправляла. Напала на нього злість і він кинув вила на дружину, які своїми гострими зубами встриягли в її стегно. Перелякане, вона вирвала вила із свого тіла, відкинула їх і голосно почала кликати до Бога про поміч. Цей злий вчинок заговорив до серця пияка. Пригадались йому всі кривди, що він досі заподіяв своїй вірній дружині. Гаряча молитва дружини до Бога, яку він слухав з воза, зворушила його до глибини душі. Святий Дух заговорив до його сумління. Він там на тихому полі, при болючих стражданнях своєї дружини, віддав своє серце Христові, Який Своєю пречистою кров'ю обмив його гріхи й наділив його радістю спасіння.

Дивними дорогами Господь не раз спасає грішників.

**
*

В провінції Манітобі в місцевості Кавон жило декілька українських родин, які прихильно ставилися до Євангелії. Року 1924-го тут з ласки Божої я відкрив місійну станицю для проповіді Євангелії й часто відвідував її. Євангелія діяла в серцях людей. Декотрі господарі перестали продукувати в своїх хатах самогон і провадили тверезе життя. В багатьох же домах однак виробляли алькоголь, самі пили й своїх дітей затроювали цим дурманом. Наши зібрання відбувалися в приватних домах. Коли ж я хотів висвітлити прозірки (світляні образки) про життя й науку Ісуса Христа, то симпатики Євангелії одержали від шкільної ради дозвіл на два вечори провести зібрання в школі.

Коли я прийшов до школи, то почув гармідер і зауважив, що заноситься на щось недобре. Коли ж я почав говорити до присутніх, то постав страшний крик: жінки верещали, як несамовиті, а чоловічий голос вигукував: "Бийте того звідника!" І тоді полетіли на мене яйця, гнилі помідори та якісь тверді речі. Просив я їх, щоб цього не робили й не ганьбили своєї околиці, але слова мої були безсилі стримати п'яних злочинців. Вони спеціально напились самогону, щоб мати відвагу підіймати галас. Напад їм пощастив і вони запаскудили шкільну залю. Хтось повідомив про це відділ освіти. Поліція по-

чала робити допити, розслідкувати справу, яка кінець-кінцем опинилася в суді.

Напасники хвалилися перед сусідами, що їхній священик підговорив їх до того. Коли ж справа опинилася в руках влади, то їх намовили, щоб вони не видавали свого священика.

На розправі суддя питав мене, чи я можу вказати на порушників порядку. В школі не було тоді багато світла, а до того незнані мені люди зчинили напад, так що трудно було мені запримітити напасників. Але я прочитав судді декілька рядочків з часопису "Канадійський Русин", який був органом Греко-Католицької Церкви, і який похваляв своїх парафіян за зроблену бучу й брудними словами заохочував їх і в майбутньому так поводитися. Справа пішла до центру манітобського уряду, а потім і до Оттави й видавництво "Канадійський Русин" було покликане до відповідальності перед владою за таку писанину.

Порушники порядку пізніше призналися до свого злочину й були покарані грошовою карою. І суддя дав їм пересторогу, щоб вони ніколи більш не робили замішання, бо в Канаді є повна свобода релігії для кожної людини, для кожного віровизнання.

Англомовні часописи подали, що українці в північній Манітобі зробили напад на українського баптистського місіонера. І соромно було про такі речі читати, дуже боляче було від своїх людей удари діставати. Жаль, що багатьох із нашого народу мають вигляд побожності, а Бога зовсім не знають і продовжують перебувати в жахливій темряві незнання Христової науки й дороги спокою. І хочеться молитися словами Спасителя: "Отче, відпусти їм, бо не знають, що чинять вони!" (Лк. 23:34).

Господь мене визволив від злих людей.

1927-го року в південній Манітобі в околиці Сансет я відвідав декілька разів одну родину, що походила з Оверстону. Вони погодилися, щоб у тій околиці провести євангельське зібрання. Ми одержали шкільну залу й зробили декілька зібрань, які мене заохотили, щоб іще поїхати туди для проповіді Євангелії. Ми заздалегідь домовилися щодо приміщення для зібрань таки знову в школі, і я поїхав туди другий раз у листопаді. На той час вже була зима і ніч. Коли я приїхав до того містечка поїздом на станцію, мене зустрів місцевий поштар, який одночасно наглядав за порядком містечка і мене

поінформував, що якийсь чоловік приїхав сюди з Риджвел і збунтував людей проти мене та зібрання, і що тепер люди сидять в крамниці й чекають, щоб напасті на мене і не допустити до школи, щоб там провести зібрання. Поштар той називався Бирч, належав до Англіканської Церкви, бувший вояк, англійський патріот. Він мені радив йти з ним до крамниці, де згадані люди були зібрані, і запевняв мене, що все буде гаразд.

Коли ми з паном Бирчем увійшли до крамниці, то там яких 30 осіб заревли несамовито, що аж страшно було слухати. Коли п. Бирч стукав паклою в підлогу, то всі замовкли. Тоді він присутнім пояснив, що ми живемо під брітанським прапором та королем Джорджем VI, що всім запевняє повну свободу його віровизнання, так що ніхто не має права перешкоджати іншим в їхніх богослужіннях. Це він сказав з величним авторитетом. І ми пішли до школи, щоб провести зібрання.

Ніхто з тих бунтарів не прийшов на зібрання, а також і українське населення застрашили й не допустили прийти і послухати Євангелію. Прийшло тільки троє українців, що не зустрілися з бунтівниками. До школи прибули шведи та норвежці і я був змушений говорити по-англійському. Ніхто нам не перешкоджав під час зібрання.

Коли ж пізнім вечором ми виходили з приміщення школи, то двох бешкетників з'явилися з ліхтарнею й почали бешкетувати, але п. Бирч загрозив їм і вони відійшли та поховалися десь по кущах, очікуючи мене. Українці ж, що були на зібранні, запросили мене до себе на ніч. І ми поїхали зовсім в протилежну сторону. Бешкетники ж до пізньої ночі сиділи в кущах і чекали мене, не знаючи, де я дівся. Я ж затримався в іншому місці, де впродовж тижня шовечора мав нагоду проповідувати Євангелію на зібраннях, що відбувалися в шкільніх приміщеннях.

Коли ж я вернувся знову до того містечка до поїзду, то там знову зустрівся з добродієм п. Бирчем і в розмові виявилось, що провідником плянованого заколоту був чоловік, що колись належав до церкви віруючих, коли ж його за нехристиянське поводження вилучили з церкви, то він зайнявся Юдиною роботою, щоб шкодити Божому ділі. Але він і подібні йому його спільноти зникли, як трава, Слово ж Боже росло та помножувалось. Подяка належить Господеві за Його збереження мене від злих людей, противників святої Євангелії.

"І всохла рука йому, яку він простяг" (1 Цар. 13: 4).

В околиці Шордейл, Манітоба, 1923 року я позна-
йомився з Йосипом Єзуїним та його братом, які були
прихильні до Євангелії. В домі Йосипа я проводив зіб-
рання один раз на два місяці. До свого навернення до
Христа, Йосип був жалюгідним п'яницею. Бувало не раз,
що над ранком п'яний він полями насилу плівся додому
й ревів медвежим голосом. Дружина з дітьми виходили
й зустрічали його жалюгідного, мокрого, брудного, об-
мивали й запроваджували до хати. Господь спас його та
зробив з нього нову людину, корисну для родини й сус-
пільства.

Одного разу після зібрання в його домі ми вели бе-
сіду на релігійну тему. Його ж швагер Г. П-к, що хи-
лився до безбожності, з великою злістю накинувся на
мене не тільки словами, але й простяг свою руку з за-
тисненим кулаком, щоб мене вдарити. Але Йосип затри-
мав ту злочинну руку. Незабаром той напасник щось
робив на фармі машинкою, яка тяжко покалічила йому
руку, що навіть і в славному Рочестері лікарі були без-
радні йому допомогти. І більше він не міг затиснути ку-
лака на свого близнього — залишився з ушкодженою
руковою...

На 12 годину вночі мені треба було бути на станції.
Йосип Єзуїн в год. 11-ій віз мене до поїзду. В темря-
ві ночі над дорогою в кущах засіло на мене декількох
злочинців. Коли ми приїхали на те місце, то вони почали
вигукувати та присікатися до мене. Але мій фурман
не злякався, а попередив та настрашив їх, що кожен,
хто підіде до воза, то відчує на плечах залізного пру-
та. І справді, що так написано в Приповістках: "Батіг
на коня, обрость на осла, а різка на спину глупців". І вони не відважилися заподіяти мені зла, лише волю дали
язикам. А ми спокійно поїхали на станцію. Так мене
Господь тієї ночі визволив від лихих, несвідомих людей.

Елісавета Олійник — страдниця за Христа.

Суріс-Давфин, Манітоба, 1943 рік.

Елісавета Олійник, дочка Миколи й Зіни Олійників,
які жили в селі Деллю, коло містечка Суріс, була пер-
шою місіонеркою Українського Жіночого Місійного То-
вариства при Русько-Українському Євангельсько-Баптист-
ському Союзі в Західній Канаді. Вона навернулась до
Господа через свідчення своєї школальної товаришкі.

Єлісавета Олійник

ля закінчення вищої школи в Манітобі, студіювала в Біблійній Колегії в Торонто, Онтаріо.

Після 3-річного навчання, під час її вакацій, Канадське Об'єднання Недільних Шкіл послало її на місійну працю в північну частину провінції Онтаріо, в околицю копалень, де вона розпочала працю поміж дітьми, молоддю та жінками. І Господь благословив працю й свідчення молодої і самовідданої робітниці. Багато бо дітей, молоді й жінок приходили на зібрання і для всіх вона мала духовну поживу з Євангелії, слово потішення, захоти й заклику до побожного життя. Ті місійні зібрання не подобалися ворогові людських душ і він намагався перешкодити посівові доброго зерна Слова Божого в серцях дітей, молоді та жінок. А для своєї нищівної роботи він ужив ворогів Христової правди, які дуже заздріли, що слово Євангелії поширюється і розростається.

Кожного вечора, коли Єлісавета Олійник після зібрання верталася з місійної залі на своє помешкання, то господар, де вона жила, виходив їй назустріч, бо небезпечно було самій дівчині увечері ходити. Одного вечора, коли Єлісавета верталася в супроводі господаря на по-

мешкання, то з кущів вискочив "церковний фанатик і напав на них. Він дрючком удалив господаря по голові, і той відразу впав на землю. А тоді тим же дрючком удалив Єлісавету по крижах, наносячи їй ушкодження, яке потім і спричинило її передчасну смерть. Від того часу вона завжди відчувала пронизливий біль у крижах, але думала, що згодом той біль уйметься.

Восени Українське Жіноче Місійне Товариство Західної Канади запросило Єлісавету Олійник на місійну працю до Манітоби й вона замешкала в Давфині. Тут був наш молитовний дім і сестри, які в ньому збиралися, дуже радо прийняли Єлісавету й виявляли їй християнську любов. Жіноче ж Місійне Товариство скромненько її підтримувало матеріально.

Єлісавета взялася дуже щиро до праці поміж діттями й жінками на новому місці. І вона бачила плоди своєї праці й дуже тішилася, що має нагоду працювати для Господа поміж своїми людьми. Вона була добрим свідченням для своїх рідних, бож її родичі, старший брат і молодша сестра віддалися Господеві. Вона була місіонеркою і для своїх домашніх, де Господь ужив її для Своєї слави.

Болі в крижах від згаданого побиття не перставали її докучати. Вона була змушенна поїхати до славної лікарні в Рочестері, ЗСА. З нею поїхала також її мати. Там зробили її операцію хребта. Після того вона прожила ще декілька днів і відійшла до Господа, Якого любила понад все в світі, Якому присвятила свою квітучу молодість, для Якого щиро працювала й за ім'я Якого страждала й лишилася Йому вірною до смерті.

Тіло Покійної перевезли до Канади й похоронили на родинній площі на цвинтарі в місті Суріс.

Хоч Єлісавети нема поміж нами, але її самовіддане християнське життя й досі говорить до нашої молоді й кличе її до самопосвяти в служенні Господеві.

Хто готовий на славний подвиг для Христа? Хто готовий зайняти місце Єлісавети? А за звершений нею труд наше Братство вдячне Богові.

СПРОБИ ІНШІХ ПРОТЕСТАНТІВ ЄВАНГЕЛІЗУВАТИ УКРАЇНЦІВ У КАНАДІ

Не можна тут не згадати про старання англомовної Пресвітерської Церкви в напрямку свангелізації українського поселення в Західній Канаді, а також і Методистської Церкви, які докладали старань і засобів, зокрема в провінції Альберті, щоб евангелізувати український народ.

На той час Іван Бодруг був ініціатором так званої Русько-Греко Незалежної Церкви. Рух той розпочався в 1896-1898 роках головно в провінції Маніトобі. Велике число свідомих українців прихильно ставилося до ідеї незалежної української Церкви.

Спочатку незалежний єпископ Серафим багато допоміг цьому рухові. Згодом Іван Бодруг відчув потребу матеріальної й моральної підтримки з боку більш усталізованої організації, яка могла б статись йому надійним опертям в його праці, бож народ наш тоді був дуже бідний, і на нього зовсім не можна було покладатися. На ту пору Іван Бодруг зустрінувся з проводом Пресвітерської Церкви, який був готовий, спонукаваний християнським обов'язком, допомогти нести Слово Боже українським переселенцям, а молодим людям здобути освіту, а також і дати матеріальну допомогу.

Іван Бодруг ухопився цієї нагоди і приобіцяв пресвітеріям, що він разом із своїми священиками зможуть виповнити завдання свангелізації українського народу в Західній Канаді, одержавши матеріальні засоби від них. Отож, Іван Бодруг та його священики стали пресвітерськими місіонерами, але домовилися зо своїми добродіями-пресвітеріянами, що вони спочатку підуть у народ із старими обрядами Католицької й Православної Церков: у ризах, з кадилом і кропилом. А потім поступово будуть усвідомлювати людей і вести їх до реформації, аж доки цілком приведуть до протестантизму, несучи їм Євангелію рідною мовою. І так вони пішли в надії, що якось зможуть переключити народ на дорогу незалежної української Церкви.

Українські пресвітерські місіонери в Західній Канаді

Минали роки, а до того переключення не приходило, і годі було його сподіватися. Бож щоб нести народові духовне відродження, щоб євангелізувати людей, необхідно передусім, щоб самі проповідники були народжені згори від Святого Духа. Сама бо тільки реформа церковних обрядів, без духовного народження, неспроможна спасті людей від їхніх гріхів і зробити їх справжніми християнами, живими євангеликами.

Належить з великим признанням згадати й світлу сторінку того руху, а нею була літературна праця, яка стала в пригоді також українському баптистському рухові в проповіді Євангелії в Західній Канаді. Пресвітерський рух мав людей з вищою освітою, які подбали видати корисні книжки, як: "Путь паломника", "Бен Гур", "Іван Гус", "Папа чи Христос" та інші. Також і часописи "Канадський Ранок", що виходив у Канаді і "Союз", який друкувався в ЗСА і містив у собі Лекції Недільної Школи, які були допоміжними засобами в поширенні Євангелії поміж українським народом.

Методисти також видавали журнала "Канадієць" в Едмонтоні, Альберта, якого редактором був Михайло Белегай. Він видав чимало корисних євангельських брошур. Вони подбали також заохочити й послати молодих українських хлопців до Біблійної Школи, щоб приготувати їх на місіонерів. З них були Дмитро Понич, Терентій Гоночко та Федір Карпів, які потім працювали в провінції Альберти.

В рядах тієї Русько-Греко Незалежної, а потім — Пресвітерської Церкви, були визначні особи,, як, наприклад, Іван Бодруг, Павло Крат, Ілля Глова, д-р Володимир Купчинський, д-р Олександер Сушко, Зенон Бичинський, Василь Кузів, Максим Березинський, Максим Залізняк, д-р Теодор Бай і багато інших. Було аж 26 духовних працівників, які від Пресвітерської Церкви вийшли були на місійну працю в Західній Канаді.

На жаль, після півстоліття праці, після великих коштів і зусиль, сьогодні ні однієї української пресвітерської громади не можна знайти в Західній Канаді.

Потрібно ствердити, що український народ потребує не реформації, а духовного відродження, не зміни обряду й проводу, а духовного народження від Бога, щоб у Христі статись новим створінням.

Один з місіонерів Пресвітерської Церкви, Йосип Червінський, стався мучеником за віру. Він жив недалеко містечка Гудів в Саскачевані. Увечері 17-го березня 1912 року на нього напав фанатик Орищак, замордував його, а тіло покійного кинув на залізничну колію, щоб таким чином затерти сліди свого злочину.

XV

УКРАЇНСЬКА БІБЛІЯ

Новий переклад Біблії на сучасну українську літературну мову

Проф. Івана Огієнка

1936 року Брітанське й Закордонне Біблійне Товариство доручило проф. Іванові Огієнкові перекласти Біблію на сучасну українську літературну мову. Від Британського й Закордонного Біблійного Товариства з Лондону до Польщі приїхав був його секретар на Европу, пастор Гейг разом директором цього Товариства на Польщу, пастором Володимиром Енгольцем, і вони офіційно домовилися про цей переклад Біблії. Дня 1-го квітня 1936 року була зроблена у нотаря умова поміж проф. І. Огієнком і Біблійним Товариством щодо перекладу Біблії. Була визначена ревізійна комісія. Повний текст цілої Біблії мав бути закінчений 1940 року. До ревізійної комісії ввійшли: пастор В. Кузів, пастор Л. Жабко-Потапович, пастор Мартин Гофман, пастор Адольф Келлер, пастор Микола Жураківський, пастор Іларіон Шебець, проф. Володимир Марцінковський та проф. П. Ковалів.

Новий Заповіт з Псалмами був виданий 1939 року в Варшаві в друкарні М. Арцта. В часі війни багато примірників того видання розійшлося по всій Україні.

На 1-го липня 1940-го року закінчено переклад цілої Біблії. Друга Світова Війна перервала зв'язок поміж Варшавою і Лондоном і припинила на довший час вихід у світ української Біблії. Варшава сталася полем бою. Друкарка Софія Семянова врятувала переклад Біблії і вивезла його разом з перекладачем проф. І. Огієнком до Сан-Пелтону в Австрію. Там у сан-пелтонського архиєпископа лишився ввесіль переклад Біблії, тільки з однією копією того манускрипту проф. І. Огієнко дня 12-го квітня 1945 року виїхав до Лозани в Швейцарію.

16-го ж вересня 1947-го року проф. І. Огієнко з Женеви переїхав до Вінніпегу в Канаді. Брітанське Біблійне Товариство постаралося видістати всі манускрипти й

матеріали з Австрії, яка тоді була під окупацією ССР і доставити їх Перекладачеві до Вінніпегу.

Отже, справа нового перекладу Біблії опізнилася на 21 рік з причини воєнних подій.

14-го березня 1955 року проф. І. Огіенко, тепер уже Митрополит Укр. Православної Церкви, зустрівся у Вінніпегу з двома членами ревізійної комісії: пастором В. Кузівим і пастором Л. Жабко-Потаповичем, після чого одобреній новий переклад був висланий до Лондону до Британського й Закордонного Біблійного Товариства. А 1962 року вийшла з друку Біблія, перекладена на українську сучасну літературну мову. За це належить щира подяка Богові, Перекладачеві, Біблійному Товариству і всім, хто чим-будь спричинився до її появлення в світ.

Тепер український народ має аж три переклади Біблії: переклад Пантелеймона Куліша, переклад професора Івана Огієнка і переклад професора Івана Хоменка.

І сьогодні Христові слова звернені й до нашого народу: "Прослідіть но Писання, бо ви думаете, що в них маєте вічне життя, — вони ж свідчать про Мене!" (Ів. 5: 39).

"Блаженний, хто читає, і ті, хто слухає слова пророцтва та додержує написане в ньому, — час бо близкий!" (Об'явлення 1: 3).

**

Ми згадали на цьому місці про новий переклад української Біблії тому, що в тій праці Українське Євангельсько-Баптистське Об'єднання в Канаді прийняло житий удел, а також прийняло цей переклад, як великий дар від Бога.

ЗМІСТ

Сторінки

1. Замість передмови	9
2. Слово від автора	13
3. Переднє слово	15
3а Реформація	17
4. Початки баптизму в Україні	28
5. Українські баптисти в Канаді і З'єднаних Стейтах Америки	35
6. Початок праці українських баптистів в Канаді	51
7. Перші емігранти з України до Канади	61
8. Початки громад укр. баптистів в Західній Канаді	65
9. Східня Канада	111
10. Ювілей 100-ліття Укр. Єв.-Бапт. Церкви	126
11. Літературний відділ Всеканадійського Братства	137
12. Підсумок праці Об'єднання	142
13. Закінчення	151
14. Деякі пригоди з місійної праці в Канаді	153
15. Спроби інших протестантів євангелізувати укр. в Канаді	166
16. Українська Біблія	169

ПОЖЕРТВИ НА ЦЮ КНИЖКУ СКЛАЛИ:

Д-р Ф. Сенайко — 25.00 дол., В. Лисак — 100.00, М. Лисак — 25.00, А. Маяк — 10.00, А. Бурдика — 5.00, М. Яворський — 5.00, Е. Філюк — 10.00, І. Семенина — 10.00, Ар. Новак — 25.00, Д. Понич — 10.50, Ів. Ярмола — 10.00, К. Лисак, — 40.00, Є. Дядюк — 26.50, Я. Кадун — 25.00, С. Войтух — 25.00, І. Піддубрівний — 25.00, В. Качман — 50.00, Мартин Лисак — 25.00, М. Шевчук — 100.00, Іван Кіндрат — 140.00, Микола Лисак — 10.00, В. Ткачук — 10.00, Українське Всеканадійське Єв.-Баптистське Об'єднання — 500.00.

Якщо надійдуть дальші пожертви, вони будуть проголошені на сторінках "Християнського Вісника".

ВИДАВНИЦТВО “ДОРОГА ПРАВДИ” ВИДАЛО ТАКІ КНИЖКИ:

“Алкоголь і людина” — І. Барчука. Ціна	0.80
2. “Апостол Петро і Рим” — І. Барчука.	3.00
3. “Бесіди Івана Плугатаря” — Ч. Сперджена.	1.50
4. “Божий спокій” — М. Подворняка.	2.00
5. “Великодній ранок” — збірка віршів і оповідань	1.50
6. “Відгомін життя” — Ю. Ілюшник (вірші)	1.00
7. “Голгофська дорога” — Рой Гессіон	1.00
8. “Далека дорога” — М. Подворняка (спогади)	3.25
9. “Джордж Мюллер” — Ф. Г. Варне	1.50
10. “Євангелія, яку ми проповідуємо” — О. Смита	1.50
11. “Єлісей Сукач” — І. Лазарева	0.75
12. “За віру” — В. Г. Павлова	0.50
13. “Збережені Господом” — Ів. Семенина (спогади)	0.50
14. “Зелений гай” — М. Подворняка (оповідання)	2.00
15. “Іван Гус” — З. Бичинського	2.00
16. “Іконопочитання” — Ів. Барчука.	1.75
17. “Країна, яку я найбільше люблю” — О. Смита	1.25
18. “Молітися, просіть і одержуйте” — Дж. Райса	3.00
19. “Муж, якого вживає Бог” — О. Смита	1.50
20. “На батьківщині і на чужині” — А. Дубового	1.00
21. “На крилах віри” — І. Тарасюка (вірші)	1.50
22. “На шляху життя” — М. Подворняка	1.50
23. “Небесний дім” — М. Подворняка	3.00
24. “Недоспівана пісня” — М. Подворняка (повість)	3.50
25. “Останні дні Єрусалиму” — І. Мордовцева	0.50
26. “Пояснення на книгу Об’явлення” — І. Барчука	3.50
27. “Правдиве і фальшиве покаяння” — І. Барчука	1.50
28. “Про католицьких святих” — Ів. Барчука	1.50
29. “Проміння” — В. Остапчука (збірка поезій)	1.50
30. “Різдвяна зірка” — збірка поезій і оповідань	1.25
31. Свята Тройця і свідки Єгови — І. Барчука	0.50
32. “Суботництво” — Ів. Барчука	2.00
33. “Християнський співник” — малого формату	2.50
34. “Хрищення по вірі” — І. Барчука	1.25
35. “Чи існує Бог?” — Ів. Барчука	2.50
36. “Чаша золота” — Ів. Кмета-Ефимович	0.50
37. “Штундист Павло Руденко” — С. Степняка	3.50
38. “Фундаментальні доктрини Біблії” — переклад з англ.	1.00
39. “Голос Євангелія в Україну” — І. Барчука (радіопроповіді)	4.00
40. “Запашність поля” — М. Подворняка (оповідання)	2.50
41. “Вірний до кінця” — Ф. М. Дунаєнко	1.50
42. “Свята земля” — І. Тарасюка	3.75

“DOROHA PRAWDY”
P. O. Box 3, Station D,
Toronto 9, Ont., Canada

